

วิสาหกิจ
ชุมชน

กลุ่มทอผ้าบ้านกิ้วพัฒนา

โครงการ “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน”
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2548

ที่ปรึกษาโครงการ

ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์^{1/ 2/}

หัวหน้าโครงการร่วม

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์^{2/ 3/}

นักวิจัยส่วนกลาง

อาจารย์ลักษมี วรชัย^{1/}

นักวิจัยวิสาณกิจชุมชน

สุภาพ คำตัน^{4/}

ผู้ช่วยนักวิจัย

กฤษฎา แก่นมณี^{2/}

^{1/} ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{2/} ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{3/} คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{4/} กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

รายงานนี้เป็นงานวิจัยเชิงกรณีศึกษาอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชนรุ่นใหม่โดยผ่านกระบวนการวิจัย ประการที่สอง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกระดับผลิตภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรมทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของกลุ่มธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการหัตถกรรมและอาหารแปรรูปพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการ รวมทั้งการจ้างงานในท้องถิ่น และประการที่สาม เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปประกอบการวางแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและขยายผลไปสู่ภาคอื่นๆ

รายงานฉบับนี้เป็นหนึ่งใน 63 เรื่อง ซึ่งมุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับวิสาหกิจ โดยมีคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ช่วยนักวิจัย จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เป็นคณะวิจัยหลัก ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยที่เลี้ยงให้กับนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติของหน่วยงานสนับสนุนในพื้นที่ (เจ้าหน้าที่จากกรมการพัฒนาชุมชน) และมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการเป็นนักวิจัยร่วม ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นผู้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยนี้โดยตรง งานวิจัยนี้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของกลุ่มฯ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของกลุ่มฯ เป็นสำคัญ

คณะวิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม ซึ่งให้การสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี และได้ประสานให้เกิดความร่วมมือกับกรมการพัฒนาชุมชน ขอขอบคุณท่านอธิบดี นายชัยสิทธิ์ โหตระกิตย์ รองอธิบดี นายวิฑูรย์ มนต์เชื้อศิริ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมฯ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการและกรุณาให้การสนับสนุนและร่วมแก้ไข ปัญหา อุปสรรคของงานให้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการ และสมาชิกในกลุ่มฯ ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนตอบข้อสงสัยด้วยความเต็มใจ รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของกลุ่มฯ ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง

คณะวิจัย

มิถุนายน 2548

สารบัญ

	หน้า
คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย	3
1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	3
1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา	3
1.5.3 วิธีวิเคราะห์	4
1.6 นิยามศัพท์	9
1.7 ทบทวนเอกสาร	10
1.7.1 ผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ	10
1.7.2 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	12
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน	19
2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์	19
2.1.1 สภาพทางกายภาพ	19
2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	19
2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	20
2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	20
2.3.1 สภาพทางสังคม	20
2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ	21
2.4 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	23
2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา	24
2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน	24
2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข	24
2.7 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน	24
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ	25
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ	25
3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ	25
3.1.2 สถานที่ตั้ง	25
3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ	26
3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนากิจการของกลุ่มฯ	27
3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน	30
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ	30
3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	30
3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กร	38
3.5 แหล่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ	38
บทที่ 4 การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต	41
4.1 ผลิตภัณฑ์	41
4.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต	41
4.2.1 การบริหารการผลิต	41
4.2.2 การวางแผนการผลิต	42
4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต	42
4.3.1 วัตถุดิบ	43
4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต	44
4.3.3 บรรจุภัณฑ์	49
4.3.4 โรงเรือน	49
4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 แรงงานในการผลิต	50
4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต	50
4.4.2 การจ้างงาน	50
4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน	50
4.6 กรรมวิธีการผลิต	52
4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	54
4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	54
4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	55
4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์	55
4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต	55
4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต	55
4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ	56
บทที่ 5 การตลาด	57
5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด	57
5.1.1 การบริหารการตลาด	57
5.1.2 การวางแผนการตลาด	57
5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	57
5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย	58
5.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ	58
5.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์	58
5.4 ราคาและการตั้งราคา	59
5.5 การส่งเสริมการขาย	61
5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า	61
5.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่	62
5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	62
5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด	62
5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 การเงิน	63
6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน	63
6.1.1 การบริหารการเงิน	63
6.1.2 การวางแผนการเงิน	64
6.2 แหล่งเงินทุน	64
6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน	66
6.3.1 ผลการดำเนินงาน	66
6.3.2 สถานภาพทางการเงิน	68
6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	71
6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน	71
6.4.2 ความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	71
บทที่ 7 SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ	73
7.1 จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis) ของกลุ่มฯ	73
7.1.1 จุดแข็ง	73
7.1.2 จุดอ่อน	74
7.1.3 โอกาส	74
7.1.4 อุปสรรค / ข้อจำกัด	75
7.2 ศักยภาพการดำเนินการของกลุ่มฯ	75
7.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	75
7.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	75
7.2.3 ศักยภาพการผลิต	78
7.2.4 ศักยภาพทางการตลาด	78
7.2.5 ศักยภาพทางการเงิน	79
บทที่ 8 บทสรุป	83
8.1 สรุปผลการศึกษา	83
8.1.1 การจัดการองค์กร	83
8.1.2 การผลิต	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8.1.3 การตลาด	85
8.1.4 การเงิน	85
8.2 ศักยภาพการพัฒนา	86
8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง	86
8.3.1 การจัดการองค์กร	86
8.3.2 การผลิต	86
8.3.3 การตลาด	87
8.3.4 การเงิน	87
เอกสารอ้างอิง	89
ภาคผนวก ก. รูปภาพ	
ภาคผนวก ข. การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน	
ภาคผนวก ค. ต้นทุนและผลตอบแทน	
ผู้ร่วมโครงการวิจัย	
รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ประชากรบ้านกิ้วพัฒนาจำแนกตามช่วงอายุ	21
2.2 ระดับการศึกษาของประชากรบ้านกิ้วพัฒนา	21
2.3 แหล่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มฯ	23
3.1 โครงสร้างการบริหารงานองค์กรของกลุ่มฯ	32
3.2 แหล่งในการสนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มฯ	39
4.1 ผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มฯ	41
4.2 ปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2546	42
4.3 การจัดหาวัตถุดิบปีการผลิต ปี 2546	43
4.4 ตารางการจัดหาวัตถุดิบ	44
4.5 การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และโรงเรือน	47
4.6 แรงงานและการจ้างงาน	50
5.1 ราคาและการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ	60
6.1 สัดส่วนการถือหุ้นของสมาชิกกลุ่มฯ	64
6.2 .แหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ	65
6.3 ผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ	67
7.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ	77
7.2 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มฯ	80

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3.1 ที่ตั้งของกลุ่มฯ	25
3.2 โครงสร้างการบริหารงานองค์กรของกลุ่มฯ	31
4.1 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอด้วยกี่กระตุก	53
4.2 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอด้วยกี่กระทบ	53
4.3 สถานที่ผลิตของกลุ่มฯ	54
5.1 ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ	58
5.2 ช่องทางการจำหน่ายผ้าทอลายสายฝน	59
5.3 ช่องทางการจำหน่ายผ้าพื้นปักอักษร	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

แนวคิดและหลักการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ (product) โดยมีกิจกรรมการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาดสากล โดยท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งตนเอง (Self-reliance) เป็นหลัก ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนี้จำเป็นต้องอุทิศ พลังกาย (Energy) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความปรารถนา (Desire) ที่จะใช้ทรัพยากรที่พบได้ในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อที่จะเกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และนำไปสู่เป้าหมายของการกินดี อยู่ดี คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน อันเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้เป็นการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนรุ่นต่อไป และวางรากฐานที่สำคัญของประเทศและสังคมไทย

แนวคิดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ (หลัก) 1 ประเภท เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไว้ตลาด ทรัพยากรของท้องถิ่น สร้างงานแก่คนในพื้นที่ ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชน ให้เกิดขึ้น เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน เกิดการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง นับเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่อาศัยหมู่บ้านเป็นหน่วยพัฒนา (Unit of Development) ตามนโยบายนี้ ผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการสร้างแนวคิด เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์โดยคุณดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษามรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและจุดขาย ที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก

งานวิจัยนี้ได้ศึกษากรณีของกลุ่มทอผ้าบ้านกิ้วพัฒนา เป็นกลุ่มที่นำแนวทางส่งเสริมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ โดยมีกิจกรรมทางการผลิต การตลาด การบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิต การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในหมู่บ้าน โดยการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและจุดขาย สอดคล้องกับวัฒนธรรมของหมู่บ้าน จนสามารถสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กลุ่มได้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่ม มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และนำผลิตภัณฑ์ขยายสู่ท้องตลาดภายในประเทศอยู่ในระดับหนึ่ง นำไปสู่การประกอบวิสาหกิจชุมชน อันนำมาซึ่งรายได้ของสมาชิกและความเข้มแข็งของชุมชน คุณภาพของงานฝีมือและการใช้เทคโนโลยีผสมผสาน กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้จากการได้ประกาศเกียรติคุณผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ระดับ 3 ดาว ระดับจังหวัด” อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของกลุ่มยังมีความท้าทายอยู่บ้างทั้ง

ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต และปัญหาด้านการตลาด รวมถึงการจัดการด้านการเงิน ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจ ศึกษากิจการบริหารจัดการงานของกลุ่มฯ ทั้งด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร รวมถึงปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้เข้าใจสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มฯ และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อ กลุ่มฯ และวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ได้นำข้อมูลไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถใน การแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร อันจะส่งผลต่อการ ยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และ ความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของกลุ่มทอผ้าบ้านกิ้วพัฒนา อันจะส่งผล ต่อการยกระดับรายได้ของกลุ่มฯ และการจ้างงานในท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะกล่าวคือ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและพัฒนาการของกลุ่มฯ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของกลุ่มในประเด็นต่างๆ อาทิ โครงสร้างการผลิต โครงสร้าง การตลาด โครงสร้างทางการเงิน การระดมทุน ลักษณะการประกอบการหรือการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจัดการ องค์กร เทคโนโลยีการผลิต/แปรรูป การเงิน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมไปถึงเทคโนโลยีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในการขยายธุรกิจและขยายตลาดของกลุ่ม

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจอย่างชัดเจนถึงสถานการณ์การดำเนินงาน และศักยภาพของกลุ่มฯ ในด้านต่างๆ ทั้งด้าน การจัดการองค์กร การบริหารการผลิต การจัดการการตลาด และการจัดการการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อ กลุ่มฯ เพื่อพิจารณานำข้อมูลในแต่ละด้านและข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห ขจัด จุดอ่อน และเสริมจุดแข็งของกลุ่มฯ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และชีตความสามารถในการแข่งขันของกลุ่ม รวมทั้งยกระดับรายได้ของสมาชิกและคนในชุมชน
2. กลุ่มมีความเข้าใจตนเองทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง ได้เรียนรู้การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการ ให้เกิดผลและมีความยั่งยืน
3. ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถนำไปปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ เพื่อหาแนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการ จัดการองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น
4. ข้อมูลของกลุ่มจะถูกนำมาประมวลร่วมกับข้อมูลของหน่วยประกอบการอื่นๆ อีก 62 ราย ซึ่งเข้า ร่วมในโครงการวิจัยฯ (โครงการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน

ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน) เพื่อวิเคราะห์ในเชิงมหภาคให้เห็นถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยในส่วนนี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา ตำบลบ้านกิวพัฒนา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ทั้งนี้เพื่อทราบถึงสถานการณ์การดำเนินงานและศักยภาพในด้านต่างๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงและชัดเจนของกลุ่ม

1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งได้จากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มฯ โดยมีกลุ่มฯ เป็นผู้ร่วมกระบวนการวิจัยและให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน (Participatory research) ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์ โดยเยี่ยมสัมภาษณ์กลุ่มหลายครั้ง (Multiple visits)

1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษาในพื้นที่หมู่บ้านกิวพัฒนา ตำบลบ้านกิวพัฒนา อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งภายในภาคเหนือตอนบน และเป็นพื้นที่ศึกษาของโครงการวิจัยฯ

หน่วยประกอบการที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา เนื่องจากเป็นกลุ่มชุมชนที่สามารถเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการและมีความประสงค์ที่จะพัฒนาธุรกิจของตนเอง มีความใฝ่เรียนรู้ และต้องการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะวิจัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนานักวิจัยท้องถิ่นของโครงการวิจัยฯ เป็นผู้คัดสรรหน่วยประกอบการที่มีความพร้อมและยินดีเข้าร่วมโครงการ

ผลิตภัณฑ์ที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ซึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือก เป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (OTOP) ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ระดับ 3 ดาว ระดับจังหวัด ปี พ.ศ. 2546 และการผลิตผ้าทอเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ สร้างรายได้เสริม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.5.3 วิเคราะห์

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการจัดองค์กร การบริหารงาน โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด และโครงสร้างทางการเงิน รวมถึงศักยภาพทางด้านต่าง ๆ ของหน่วยประกอบการ

ในการศึกษาโครงสร้างแต่ละด้านของหน่วยประกอบการ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน กลุ่มแต่ละกลุ่มให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่ม ปรัชญาและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และลักษณะของกลุ่ม การศึกษาครอบคลุมรูปแบบการจัดองค์กร ขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ลักษณะการกระจายการถือหุ้น และความสอดคล้องกันระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งงานกับงานที่ปฏิบัติจริง ปรัชญาพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจของกลุ่มฯ และพิจารณาการดำเนินงานว่าสอดคล้องกับปรัชญาที่ตั้งไว้เพียงไร และเพราะเหตุใด ทั้งนี้เพื่อประเมินความเป็น “วิสาหกิจชุมชน” ของกลุ่ม โดยใช้ลักษณะ 7 ประการของ “วิสาหกิจชุมชน” (เสรี พงศ์พิศ, 2546) เป็นฐาน

โครงสร้างการผลิต

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย ศักยภาพทางด้านยอดขาย และศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

- 1) ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
- 2) การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีการผลิต จะศึกษาโดยกลุ่มฯ ให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร

- 3) ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตจะใช้วิธีการคำนวณดังนี้

1. ต้นทุนรวมต่อการครั้งการผลิต

ต้นทุนรวมต่อการครั้ง = ต้นทุนผันแปรต่อการครั้ง + ต้นทุนคงที่ต่อการครั้ง

2. ต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนต่อหน่วย = ต้นทุนรวมต่อการครั้ง / ปริมาณการผลิตต่อการครั้ง

3. ผลตอบแทนสุทธิต่อการครั้งการผลิต

ผลตอบแทนสุทธิต่อการครั้งการผลิต = รายได้รวมต่อการครั้ง - ต้นทุนรวมต่อการครั้ง

4. ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย

ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย = ผลตอบแทนสุทธิต่อการครั้ง / ปริมาณการผลิตต่อการครั้ง

5. ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง

ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง = รายได้รวมต่อครั้ง – ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง

4) ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต ได้จากการให้ข้อมูลของหน่วยประกอบการแต่ละ

ราย

5) ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

การศึกษากำไรต่อหน่วย ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อราคาขาย และอัตรากำไรต่อต้นทุน

1. อัตรากำไรต่อราคาขาย

อัตรากำไรต่อราคาขาย = (กำไรต่อหน่วย / ราคาขายต่อหน่วย) $\times$ 100

2. อัตรากำไรต่อต้นทุน

อัตรากำไรต่อต้นทุน = (กำไรต่อหน่วย / ต้นทุนต่อหน่วย) $\times$ 100

6) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายนั้น พิจารณาจากยอดขายต่อปี เพื่อพิจารณาแนวโน้ม
ยอดขายต่อปี = ยอดขายรวมตลอดปีของผู้ประกอบการแต่ละราย

7) ศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวมประกอบด้วย ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี
อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ
หัตถกรรม) ทั้งหมด อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ ยอดขายรวม
ต่อปี และยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลัก
หมายถึงผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ที่มีศักยภาพมากที่สุดของหน่วยประกอบการ และมีการผลิต
เป็นระยะเวลานานพอสมควร

1. ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี (ในอดีตถึงปัจจุบัน ถ้ามีข้อมูล)

= ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักตลอดปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย

2. ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหาร
แปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ทั้งหมด

= (ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลักต่อปี / ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหาร
แปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมต่อปี) $\times$ 100

3. อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ

= (กำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี / ยอดขายทั้งหมดของกิจการต่อปี) $\times$ 100

4. ยอดขายรวมต่อปี

= ยอดขายรวมทั้งปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย

5. ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี

= ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมทั้งปีของหน่วย
ประกอบการแต่ละราย

โครงสร้างทางการเงิน

การศึกษาถึงโครงสร้างการเงินนั้น ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน การวางแผนการใช้จ่ายเงิน และศักยภาพทางการเงิน

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน และการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้น จะใช้ข้อมูลรายหน่วยประกอบการนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้พิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านศักยภาพทางการเงิน (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

การศึกษาศักยภาพทางการเงินนั้น จะมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1) **อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)** ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (current ratio)}$$

$$= CA / CL \quad (\text{เท่า})$$
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนฉบับพลัน) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL \quad (\text{เท่า})$$
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \quad (\text{เท่า})$$
4. เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (Net Working Capital) = CA – CL (บาท)

2) **อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)** อัตราส่วนต่อไปนี้ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย

1. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
2. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
3. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
4. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
5. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
6. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} \quad (\text{วัน})$$

7. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า} \quad (\text{วัน})$$

8. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / \text{Total Asset หรือ } S / (CA+FA)$$

9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / FA$$

3) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

2. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt/Total Capitalization)

$$= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \quad (\text{เท่า})$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย} = EBIT / I \quad (\text{เท่า})$$

5. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ

$$(\text{Fix Charge Coverage Ratio})$$

$$= EBIT / [I + (\text{เงินต้น} + \text{เงินปันผล} + \text{เงินกองทุนรวม})] \quad (\text{เท่า})$$

$$(1 - \text{อัตราภาษีเงินได้})$$

6. Degree of Financial Leverage

$$= EBIT / (EBIT - I) = EBIT / EBT \quad (\text{เท่า})$$

4) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$

$$= (EAT / S) \times 100\%$$

2. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)

$$= (GP / S) \times 100\%$$

3. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100\%$$

5) อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

1. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment: ROI)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

$$= ((\text{EAT}/\text{S}) \times (\text{S}/\text{TA})) \times 100\%$$

2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets: ROA)

$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EBIT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100\%$$

4. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)

$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด} \quad (\text{บาท/หุ้น})$$

5. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร

$$(\text{Price to Earning Ratio})$$

$$= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

6. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100\%$$

7. อัตรากำไรต่อแรงงานของสมาชิก

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{จำนวนสมาชิกที่ร่วมผลิต} \quad (\text{บาท/คน})$$

6) การคำนวณหาเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ

$$\begin{aligned} \text{เงินทุนหมุนเวียนที่ต้องการ} &= \text{เงินทุนในสต็อกวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป} \\ &+ \text{เงินลงทุนในลูกหนี้การค้า} \\ &+ \text{เงินลงทุนในสินค้าที่อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิต} \\ &- \text{เครดิตที่ได้จากผู้ขายวัตถุดิบ} \end{aligned}$$

โครงสร้างทางการตลาดของหน่วยประกอบการ

การศึกษาโครงสร้างการตลาดของหน่วยประกอบการ เป็นการศึกษาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์และยอดขายโดยเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในแต่ละช่องทางตลาด โดยสัมภาษณ์หน่วยประกอบการถึงกระบวนการตลาดของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่หน่วยประกอบการทำการผลิต ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาประมวลเพื่อสรุปเป็นแนวทางการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดต่อไป

1.6 นิยามศัพท์

ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2547) ได้ให้ความหมาย เครื่องมือและอุปกรณ์ทอผ้าไว้ดังนี้

เครื่องกรอผ้าหรือจ่า (ชนิดที่ 1)

อุปกรณ์ที่ใช้กรอผ้าที่เป็นลักษณะใจ เพื่อให้เส้นด้ายเรียงไปเป็นม้วนที่เครื่องกรอผ้าชนิดที่ 2 ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ระวังกรอผ้า กุ้ง กว้าง ตงกว้าง กว้าง กัง โกงกว้างและจ่า เป็นต้น

เครื่องกรอผ้า (ชนิดที่ 2)

อุปกรณ์ที่ใช้กรอผ้าจากเครื่องกรอผ้าชนิดที่ 1 และม้วนผ้าใส่หลอดพีวีซีหรือกระป๋อง โดยปัจจุบันมีการดัดแปลงนำมอเตอร์มาใช้ (บางแห่ง) ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ จักรกวักผ้า เพียนกอ เพียน เครื่องกรอผ้าใส่หลอด เพียนขอ เพียน จักรปั่นผ้า กวักผ้า และเครื่องปั่นผ้า เป็นต้น

อุปกรณ์เรียงเส้นยืนหรือจ่า(ชนิดที่ใช้กับกี่เมือง)

อุปกรณ์ที่ใช้เรียงผ้าเส้นยืน เพื่อให้มีขนาดกว้างและยาวตามขนาดผ้าที่ต้องการ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ที่เรียงผ้าเส้นยืน ผะขอ ผะขอ พระขอห้วน ก้าง หลักเข็นผ้าและจ่า เป็นต้น

ที่รวมผ้าเส้นพุ่ง

อุปกรณ์ที่ใช้ม้วนผ้าเส้นพุ่ง ตั้งแต่ 2 เส้น ถึง 9 เส้น ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ เป็บัด เป็นต้น

อุปกรณ์เรียงเส้นยืน(ชนิดที่ใช้กับกี่กระตุก)

อุปกรณ์เรียงเส้นยืน เพื่อให้มีขนาดกว้างและยาวตามขนาดผ้าที่ต้องการ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ค้างเรียงผ้าเส้นยืน ก้าง ค้างขึ้นเครือ และที่เรียงผ้าเส้นยืน เป็นต้น

อุปกรณ์ม้วนผ้าก่อนขึ้นกี่

อุปกรณ์ม้วนผ้าเส้นยืนที่ใช้กับกี่กระตุก ก่อนที่จะนำผ้าขึ้นกี่ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ม้วนผ้า ที่หวีผ้า และม้วนผ้า เป็นต้น

อุปกรณ์ม้วนผ้าบนกี่

อุปกรณ์ม้วนผ้าเส้นยืนที่ใช้งานกับกี่กระตุก ก่อนที่จะนำผ้าขึ้นกี่ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ม้วนผ้า และค้างม้วน เป็นต้น

ไม้ชิงหน้าผ้า

อุปกรณ์ที่ใช้ชิงหน้าผ้าให้ตึง ใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ไม้ชนิดแบน ไม้หน้าหูก และไม้ผิง เป็นต้น

อุปกรณ์ยกเส้นยืน

อุปกรณ์ยกเส้นยืนให้แยกจากกันและสอดด้ายเส้นพุ่ง ใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ไม้เก็บเขา ไม้ชนิดกลม และเขาเล็ก เป็นต้น

ไม้ประกอบอุปกรณ์ยกเส้นยืน

ไม้ที่ใช้ยกเส้นยืนให้แยกจากกันและสอดเส้นด้ายพุ่ง ใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ไม้เข้าน และไม้หาบเขา เป็นต้น

ไม้สอดเส้นยืนหรือกระสวย

ไม้ที่ใช้สอดเส้นยืนให้แยกจากกันและสอดเส้นด้ายพุ่ง ใช้ระหว่างการทอผ่านกึ่ง ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกัน
ต่างๆ ดังนี้ ไม้ดาบ ไม้หลาบ และไม้เผ่ายกดอก เป็นต้น

ไม้เก็บลาย

ไม้ที่ใช้เก็บลายหรือดอก ในขั้นตอนการเก็บลายหรือดอก ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่าง ดังนี้ ไม้เก็บดอก
ไม้เขายาว ไม้เขาดอก และไม้มูก เป็นต้น

ไม้สอดเชือกในล่อน

ไม้ที่ใช้สอดเชือกในล่อนให้แยกออกจากกัน ในขั้นตอนการเก็บลาย ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ ไม้
เต่า ไม้คัดดอก และไม้กวักดอก เป็นต้น

พันหวี

อุปกรณ์ร้อยด้ายเส้นยืนและใช้กระทบผ้าเวลาทอ ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่าง คือ ฟืม เป็นต้น

ขอบพันหวี

อุปกรณ์ที่สวมของพันหวีทั้งด้านบนและด้านล่าง ซึ่งมีค่าใช้เหมือนกันต่างๆ ดังนี้ จะคัด และจะขัด เป็น
ต้น

หวีหุบ

ชนหมูปาหรือแปลงซักผ้า ใช้หวีหน้าก็มีให้ผ้าติดกัน

1.7 ทบทวนเอกสาร**1.7.1 ผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ**

การทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านของภาคเหนือที่มีมาช้านานอีกชนิดหนึ่ง และยังแพร่หลายใน
ปัจจุบัน มีทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายสีธรรมชาติและสีเคมี สำหรับผ้าทอที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปะดั้งเดิม มีการผลิต
อยู่ที่จังหวัดแพร่และสุโขทัย ซึ่งผลิตผ้าทอที่มีลวดลายยกดอกตรงเชิง ผ้าลายน้ำไหล ผ้าทอลวดลายแบบไทยลื้อ
ที่จังหวัดน่านและผ้าไหมยกดอกที่จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่ทำมานาน และปัจจุบันยังมีการผลิตอยู่
(ปริมรัตน์ แวกเพ็ง, 2542 อ้างใน ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2546)

พัฒนาการผ้าทอในภาคเหนือ

ผ้าทอในยุคหลังของล้านนามีปรากฏหลักฐานคล้ายคลึงกับภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วิหารลายคำ
วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร และที่วิหารวัดบวรคกรหลวงใน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์
ระหว่างพม่ากับล้านนาในศตวรรษที่ 16 ฝั่วนุ่งของผู้หญิงล้านนาเป็นผ้าขึ้นลายขวาง ซึ่งต่างจากผ้าขึ้นของอีสาน
ที่เป็นลายทางตั้ง เรียกกันว่า “วันตามะนาว” นิยมลายขวางสีเหลือง หรือสีเขียว สำหรับผ้าขึ้นผู้หญิงสูงอายุที่
เรียกว่า “ขึ้นก่อนคอกควาย” มีลักษณะสะท้อนถึงอิทธิพลของจีนแบบลัวะ คือ เป็นขึ้นสีดำมีลายขวางสีแดง 2
แถวคาดตรงหัวขึ้นและตีนขึ้น สำหรับผ้าขึ้นที่ใช้ในเวลามืงานจะเป็นวันที่ต่อเชิงด้วยตีนจก ลวดลายตีนจกที่
พบมากคือลาย “นกกินน้ำร่วมต้น” และลาย “สีเหลี่ยมข้าวหลามตัด” ซึ่งสีและลวดลายจะบ่งบอกถึงความ
แตกต่างของตีนจกในแต่ละแห่ง ตีนจกแบบเชียงใหม่นิยมยกด้วยด้นบนพื้นผ้าสีดำ ในขณะที่ตีนจกแบบอำเภอ
แม่แจ่ม มักนิยมใช้ฝ้ายหนาสีเหลืองจกลายแน่น ฝ้ายเป็นวัตถุดิบสำคัญในภาคเหนือ ถึงแม้ว่าไหมจะได้รับการ

สั่งนำเข้าจาก จังหวัดน่าน สำหรับราชสำนักเชียงใหม่ก็ตาม (แพทรีเซีย ซีสมัน แนนหนา และวิที พานิชพันธ์, 2536 อ้างใน ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2546)

ผ้าทอภาคเหนือ

ในภาคเหนือมีการทอผ้ากระจายในท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทอผ้าฝ้าย เพราะฝ้ายเป็นวัตถุดิบที่หาง่ายในท้องถิ่น โดยลวดลายและวิธีการทอจะมีลักษณะแตกต่างกันไป (ปริมรัตน์ แวกเพ็ง, 2542 อ้างใน ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2546)

ผ้าฝ้ายทอมือ

ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าที่ทอจากฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และสีเคมี เพื่อทำเป็นผ้าผืน หรือผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่างๆ เช่น จานรองชุดอาหาร หมวก กระเป๋า ผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น โดยแหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ บ้านหนองอาบช้าง บ้านไร่ไผ่งาม ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง และบ้านนาคอเรือ บ้านตาลใต้ บ้านตาลกลาง บ้านตาลเหนือ ตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการทอผ้าโดยใช้กี่พื้นเมืองและกี่กระตุก นอกจากนี้ยังมีอยู่ใน อำเภอสันกำแพง ซึ่งมีทั้งการผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการผลิตเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพื่อจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ส่วนใน จังหวัดลำพูน การทอผ้าจะเน้นไปทางด้านผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมากกว่าการทอผ้าเป็นผืน นอกจากนี้ จังหวัดแพร่ ก็มีการทอผ้าฝ้าย โดยนำฝ้ายมาย้อมครามก่อน แล้วนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535 อ้างใน ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2546)

บ้านไร่ไผ่งามเป็นแหล่งผลิตผ้าฝ้ายทอมือพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ใน ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ขั้นตอนการผลิตเริ่มตั้งแต่การปลูกต้นฝ้ายเพื่อนำเส้นใยจากเมล็ดมาปั่นเป็นเส้นด้ายด้วยอุปกรณ์พื้นบ้าน ซึ่งไม่เสมอตลอดเส้น เมื่อนำมาทอเป็นผืนผ้าแล้วจะเกิดพื้นผิวที่น่าสนใจ ฝ้ายพันธุ์พื้นเมืองมี 2 พันธุ์ คือ ฝ้ายสีขาว และฝ้ายสีตุ่นหรือสีเนื้อ ซึ่งให้ผลผลิตน้อย แต่มีคุณสมบัตินุ่ม เหนียว และมีผิวสัมผัสที่ดี ดังนั้นทั่วๆ ไปจึงมีการนำเส้นใยชนิดอื่นมาผสมกับฝ้ายเพื่อเพิ่มปริมาณและลดค่าใช้จ่าย เช่น ไยุ่นและใยสังเคราะห์เป็นต้น แต่ที่บ้านไร่ไผ่งามนี้ใช้ฝ้าย 100% ราคาจึงค่อนข้างสูง ใกล้เคียงกับกรรมวิธีการย้อมสีธรรมชาติและลักษณะการทำให้เกิดลวดลายโดยวิธีมัดหมี่บนเส้นยืนที่มีลวดลายเฉพาะของที่นี่ ซึ่งต้องใช้เวลาและฝีมือมาก

บ้านหนองอาบช้าง ตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนผู้ผลิตประมาณ 30-50 ครัวเรือน มีทั้งการทอผ้าฝ้ายโดยใช้สีธรรมชาติและสีเคมี โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อการจำหน่าย มีผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ผ้าฝ้ายทอเป็นผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป ที่รองจาน ของที่ระลึก เป็นต้น

ผ้าทอบ้านไร่ เป็นศิลปะการทอผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อของ จังหวัดอุทัยธานี แหล่งผลิตที่โด่งดังคือ อำเภอบ้านไร่ เช่นที่ ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านไร่ ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่จะทอผ้ากันแทบทุกครัวเรือน ผ้าทอบ้านไร่เป็นผ้าฝ้ายทอมือที่มีลักษณะเด่น คือ ใช้สีย้อมธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ และลวดลายมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นลายสัตว์ในวรรณคดี เช่น นาค ครุฑ หรือไม่ก็เป็นการเล่าเรื่องราวในอดีตลงบนผืนผ้า รูปแบบของผ้าทอจะมีทั้งผ้าคลุมเตียง ผ้าห่ม ผ้าคลุมไหล่ ผ้าถุง และผ้าขาวม้า

บ้านนาคอเรือ มีการตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้าน โดยรวมผู้ผลิตประมาณ 150 ครอบครัว มีผลิตภัณฑ์ของใช้และของที่ระลึกที่ทำจากผ้าฝ้าย เช่น ผ้าเช็ดมือ กระเป๋า ยาม ที่เสียบจดหมาย รวมทั้งผ้าทอเป็นผืนด้วย มีทั้งการย้อมสีเคมีและสีธรรมชาติ

บ้านตาลใต้ บ้านตาลกลาง บ้านตาลเหนือ ตำบลบ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ มีการทอผ้ากระจายตามหมู่บ้าน มีทั้งการใช้กี่พื้นเมืองและกี่กระตุก มีทั้งการทอผ้าด้วยฝ้ายและใยประดิษฐ์ แต่เดิมจะผลิตแบบต่างคนต่างทำ ต่อมามีการตั้งกลุ่มเพื่อการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตนอกจากผ้าขึ้นลายมัดหมี่แล้ว ยังเป็นเครื่องใช้สอยอื่นๆ เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าทอ ยาม เสื้อสำเร็จรูป ผ้าพันคอ เป็นต้น (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535 อ้างใน ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2546)

ลักษณะการประกอบอาชีพทอผ้า

การประกอบอาชีพทอผ้าในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ (คณะกรรมาธิการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2542 อ้างใน ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2546) กล่าวคือ

1. การรวมกลุ่มกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อดำเนินการเองโดยไม่มีหน่วยงานสนับสนุนและสมาชิกบางส่วนช่วยด้านเงินทุนตามกำลัง สมาชิกซึ่งมีก็เป็นของตนเองจะทอผ้าอยู่กับบ้าน แล้วนำผ้ามาส่งให้กลุ่มเพื่อจำหน่าย โดยไม่มีโครงสร้างการจัดการที่เป็นระบบชัดเจน
2. การรับจ้างทอให้กับธุรกิจเอกชน โดยสมาชิกที่มีก็ทอผ้าเป็นของตนเอง รับจ้างทอให้กับนายทุน โดยนายทุนกำหนดลวดลายและเตรียมการบางขั้นตอนให้ หรือจ้างให้ผู้ทอดำเนินการเองทุกขั้นตอน แล้วนำผ้ามาส่งให้นายทุนเพื่อจัดจำหน่ายและได้รับค่าจ้างตามข้อตกลง
3. การดำเนินการเองอย่างอิสระ โดยผู้ทอผ้าซึ่งจะจัดซื้อเส้นใยจากร้านค้าในท้องถิ่น ทำการทอแล้วนำไปส่งร้านเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายเองที่บ้าน
4. การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการในรูปแบบธุรกิจชุมชน โดยมีการจัดระบบโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการ ระบบบัญชี ระบบสวัสดิการ และสมาชิกมีส่วนเป็นเจ้าของดำเนินการร่วมกันและแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก

จากลักษณะการประกอบอาชีพดังกล่าว ผู้ผลิตส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม และ 2 ใน 3 ดำเนินการแบบรับจ้างทอ

1.7.2 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2546: 39-46) ได้อธิบายความเป็นมาและให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง สำหรับ “ทุน” ในที่นี้ตามความหมายที่เสรี พงศ์พิศ ให้ไว้ว่า ไม่ได้หมายถึงเพียงแต่เงินอย่างเดียว แต่รวมถึง ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) โดยสรุปแล้วลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนมี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
3. ทรัพยากรหรือวัตถุดิบมาจากชุมชนหรือจากภายนอก
4. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
5. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

ทั้ง 7 องค์ประกอบล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น โดยฐานสำคัญที่สุดอยู่ที่ การพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นฐานรากของ “ความพอเพียง” ตาม แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด โดยชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นฐานรากสำคัญของการทำวิสาหกิจชุมชน ต้องมีการจัดการแบบวิสาหกิจชุมชนที่มีการ “ผนึกกำลัง” (synergy) การปรับปรุงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องมาจากพลังปัญญา พลังความรู้ที่ได้มาจากการการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ โดยนำมาผสมผสานกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมแบบเสริมกัน ดังนั้นหัวใจสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอยู่ที่การเรียนรู้ เริ่มจากการเรียนรู้วิถีคิดใหม่ คิดให้รอบด้าน คิดให้ทวิคูณและคิดแบบบูรณาการหรือการประสานพลัง

จารุพงศ์ พลเดช (2546) ได้ให้ความหมาย วิสาหกิจชุมชน ไว้ว่า การประกอบกิจการของชุมชน โดยคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อการจัดการ “ทุน” ทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้ และการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน และระหว่างชุมชน โดย “ทุน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) นั้นรวมถึงทุนที่เป็นเงิน ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2545: 38) ให้ความหมายว่า เป็นการประกอบกิจการโดยชุมชน ที่มีสมาชิกเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งด้านการผลิต การค้า และการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยผลิตนี้ให้เกิดดอกออกผล ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจคือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ โดยผ่านกระบวนการของชุมชน

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการอยู่รอด และพัฒนาชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชน เน้นความร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้พึ่งตนเองได้ และเน้นการใช้ทุนที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนจึงเป็น เครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ และสังคม เปรียบเป็นการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ , 2542: 39)

จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) คือ 1. ทุนทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น 2. ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งคือ ภูมิปัญญานำมาประยุกต์ และผสมผสานสร้าง

สิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าและมูลค่า 3. ทูทางสังคม อันได้แก่เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ร่วมกันจัดตั้งองค์กรชุมชน และเครือข่ายในเชิงเศรษฐกิจ ร่วมกันจัดการทรัพยากรทางการผลิตต่างๆ วิสาหกิจชุมชน เป็นระบบที่มีหลากหลายกิจกรรมเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เสริมกันแบบบูรณาการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จะนำมาซึ่งการลดรายจ่ายจากภายนอก และสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง จากการร่วมกันคิดและร่วมกันทำ

ระดับของวิสาหกิจชุมชน

ขนาดของวิสาหกิจชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม มีสมาชิกมากกว่า 15 คน วิสาหกิจชุมชนขนาดจิ๋ว มีสมาชิก ตั้งแต่ 5 คนถึง 15 คน (กฤษฎา นิลศรี, 2545: 68)

วิสาหกิจชุมชนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกร และชุมชน หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นการดำเนินการต่างๆ เพื่อกินเพื่อใช้ในชุมชน เพื่อให้ครอบครัวพึ่งตนเองได้ ให้ชุมชนเกิดความพอเพียงอย่างน้อยให้พออยู่พอกิน หรือพอกินพอใช้

2) วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากร หมายถึง ชุมชนผลิตทางการเกษตร และมีการประกอบการเพื่อนำผลผลิต และทรัพยากรมาสร้างผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นกิจกรรมการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดบริโภค และรวมไปถึงผลผลิตทั่วไปที่เหลือนเกินเหลือใช้ในท้องถิ่นที่นำออกสู่ตลาดบริโภค โดยการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต หีบห่อ การตลาด และการจัดวางต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ “แข่งขัน” ได้

3) วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชนและบุคคลทั่วไป

ระดับของวิสาหกิจชุมชน มี 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับครอบครัว คือการทำกินทำใช้ในครอบครัว สร้างผลิตภัณฑ์ในลักษณะหลากหลาย เพื่อการพึ่งตนเอง ลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อภายนอก

2. ระดับชุมชนและเครือข่าย หมายถึง ทำโดยครอบครัวหรือกลุ่ม ซื้อขายแลกเปลี่ยนในระดับชุมชนและเครือข่าย เนื่องจากในบางกรณีไม่สามารถทำได้ โดยลำพังครอบครัวเดียว หรือชุมชนเดียว ต้องสร้างระบบเกื้อหนุนพึ่งพากันในชุมชน และเครือข่าย

3. ระดับธุรกิจ หมายถึง การมีส่วนเกินของผลผลิต และทรัพยากร จากการอุปโภคบริโภคในระดับครอบครัว ชุมชน และเครือข่าย หรือชุมชนมีภูมิปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ มีคุณค่า เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในสังคมวงกว้าง

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กฤษฎา นิลศรี (2545: 68) ได้กล่าวถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ บนพื้นฐานการผลิต และทรัพยากรของชุมชนโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่วางอยู่บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาของชุมชน
2. เป็นกระบวนการฟื้นฟูและพัฒนากระบวนการจัดการของชุมชน โดยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย

3. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง และความพอเพียงของครอบครัว และชุมชน

4. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นแกนกลางการพัฒนา

การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน จึงตั้งอยู่บนฐานสำคัญ ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนระดับครอบครัว
- 2) วิสาหกิจชุมชนระดับชุมชน
- 3) วิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่าย
- 4) วิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกิน

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มักจะเป็นเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขธรรมชาติ เป็นเรื่องความมั่นคงและมีอยู่มีกินทั้งในวันนี้และวันหน้า และต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิด และเป้าหมาย และเชื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้

สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีแนวทาง ดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2546)

1. วิสาหกิจชุมชนมีรากฐานการเริ่มต้น และการดำเนินงานอยู่ที่ชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบเศรษฐกิจ
2. วิสาหกิจชุมชนต้องการการบริหารจัดการที่มีอิสระ และสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน จึงต้องมีรูปแบบนิติบุคคลเฉพาะไว้รองรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการที่มีอิสระเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุดของการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองที่เป็นจริง
3. เจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญาเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิต และสืบทอดภูมิปัญญา จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นการคืนสิทธิ์ในการจัดการผลผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนพัฒนาระบบการพึ่งตนเองที่เป็นจริงขึ้น
4. วิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน วิสาหกิจที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหาและพัฒนาความรู้บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน
5. วิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน พัฒนาระบบทุนและสวัสดิการของชุมชน เป็นการสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมกำกับความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย มีใช้การช่วยโอกาสการผลิตในปริมาณมาก และการแสวงหากำไรสูงสุด

6. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการสร้างร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพราะองค์กรชุมชนเครือข่ายชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นการสร้างร่วมมือโดยองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้เลือกองค์กรภายนอกเข้ามาในกระบวนการความร่วมมือที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจโดยหน่วยงาน หรือองค์กรภายนอกที่ไม่ใช่องค์กรชุมชน

7. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการร่วมทุนกับองค์กรภายนอก โดยมีทุนหลักในการดำเนินงานจากชุมชน ในกรณีที่องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในด้านทุน เป็นการสร้างร่วมมือ โดยองค์กรหรือชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นการร่วมทุนระหว่างองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรภายนอก โดยมีการกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสม

8. องค์กรชุมชน และองค์กรเครือข่ายชุมชน สามารถกำหนดมาตรฐาน เพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนของตน ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และผู้ใช้บริการ เพราะวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจาก ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SMEs) และแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทั้งการผลิต และการตลาดทั้งกระบวนการจัดการ และเป้าหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชน กำหนดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ส่วนธุรกิจอุตสาหกรรมต้องมีมาตรฐานกลางควบคุม

พิทยา ว่องกุล (2545) ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ของชุมชน ซึ่งแตกต่างจากการพัฒนากระแสหลัก ดังต่อไปนี้

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างฐานความรู้และองค์ความรู้ที่เป็นของตนเอง รวมไปถึงถึงการวางแผนพัฒนาชุมชน แบบมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยผู้นำ ผู้มีความรู้ ในชุมชนเป็นแกนกลาง คุณลักษณะนี้เป็นจุดแข็งที่ชุมชนใช้สร้างความเอกภาพ และศักยภาพของต้นสามารถพัฒนาและรวบรวมความรู้ต่างๆ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน หรือจัดตั้งมหาวิทยาลัยชาวบ้าน อีกทั้งสามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชนได้

2. กระบวนการสร้างทุนชุมชน/ทุนสังคม ที่มองครอบคลุมทั้งการสะสมเงินตรา จากน้อยสู่มาก เพื่อสร้างกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน หรือธุรกิจชุมชน ซึ่งอาศัยเงินตราเป็นสื่อ และทุนทางสังคมที่มาจาก บุคลากร ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมชุมชน สถาบันในชุมชน สาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ฯลฯ ปัจจุบันชุมชนในชนบททุกภาคได้สร้างทุนชุมชน/สังคมในรูปแบบหลากหลายมากมาย

3. กระบวนการศึกษาวิจัย ในกระบวนการทัศน์ใหม่ควรเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการ หรือสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกชุมชน กับส่งเสริมให้ชุมชนหรือสถาบันในชุมชน ทำงานวิจัยเอง เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนพัฒนาชุมชนในขั้นตอนต่อไป โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาที่กำหนดขึ้นจากการวิจัยด้วย

4. กระบวนการผสมผสานความหลากหลาย จากปัจจัยที่เป็นคุณต่อการพัฒนา เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ที่ชุมชนเปิดรับเอาความรู้และความช่วยเหลือจากภายนอกโดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างชุมชนกับหน่วยงานรัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนหรือแหล่งเงินทุนต่างประเทศ โดยมีชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจและวางแผนการพัฒนาตนเอง

5. กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน จะนำไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในการต่อยอดความรู้ในการพัฒนาตนเอง และเครือข่ายตลอดเวลา นำไปสู่ธุรกิจอุตสาหกรรมชุมชน เช่น โรงสีชุมชน ฯลฯ การกำหนดตลาดเครือข่ายทั้งในรูปแบบที่ซื้อขายสินค้า และแลกเปลี่ยนสินค้ากัน รวมไปถึงสถาบันการเงินของเครือข่าย และการวางแผนพัฒนา หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาตนเองอย่างมีพลัง

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1.1 สภาพทางกายภาพ

บ้านกิ้วพัฒนา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ทะ 8 กิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองจังหวัดลำปาง 25 กิโลเมตร การคมนาคมที่สะดวกที่สุดจากชุมชนของหมู่บ้าน ถึงอำเภอที่ใกล้ที่สุด มีจำนวน 3 เส้นทาง คือ

1. ถนนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.ลป.) หมายเลข 1106 (นาต - บ้านกิ้ว)
2. ถนนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.ลป.) หมายเลข 4095 (ปง - ท่ากลาง)
3. ถนนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.ลป.) หมายเลข 3099 (บ้านนาคว้าวกิ้ว - บอมหลวง)

อาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ	บ้านนาคว้าวกิ้ว หมู่ 1 ตำบลบ้านกิ้ว
ทิศใต้	ติดต่อ	บ้านกิ้วฮ้อย หมู่ 5 ตำบลบ้านกิ้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	บ้านท่าเหนือ หมู่ 8 ตำบลบ้านกิ้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	บ้านทุ่ง หมู่ 6 ตำบลบ้านกิ้ว

ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ลาดชัน เพราะเป็นพื้นที่เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเป็นส่วนน้อย ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย และมีลำห้วยแม่วะไหลผ่าน ทำให้สภาพพื้นที่ราบมีลักษณะเว้าแหว่งไปตามลำน้ำ ตรงข้ามเป็นภูเขาสูง ในภาษาท้องถิ่น เรียกว่า “กิ้ว”

2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

การคมนาคม ชาวบ้านใช้เส้นทาง ถนนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.ลป.) หมายเลข 3099 (บ้านนาคว้าวกิ้ว - บอมหลวง) ซึ่งผ่านหมู่บ้านเป็นเส้นทางหลักในหมู่บ้าน สำหรับซอยในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่

น้ำกินน้ำใช้ มีแหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ ได้แก่ ลำห้วยแม่วะ ห้วยแม่ธิบ ห้วยเตื่อ สำหรับทำการเกษตรและมีน้ำประปาหมู่บ้านใช้ทุกครัวเรือน เป็นน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี โดยใช้ร่วมกับ หมู่ที่ 1 บ้านกิ้ว ตำบลบ้านกิ้ว บางครัวเรือนซื้อน้ำจากโรงงานน้ำดื่มบริโภค

ไฟฟ้า บ้านกิ้วพัฒนามีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

โทรศัพท์ ในหมู่บ้านโทรศัพท์มือถือ จำนวน 82 ครัวเรือน โทรศัพท์สาธารณะจำนวน 1 เครื่อง

สถานพยาบาล ในหมู่บ้านมีสถานอนามัยประจำตำบล ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน เป็นสถานพยาบาลที่ประชากรในตำบลบ้านกัวมาใช้บริการรักษาพยาบาล นอกจากนั้นภายในหมู่บ้านได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขมูลฐานระดับหมู่บ้าน ไว้บริการชาวบ้านเมื่อมีการเจ็บป่วยเล็กน้อยและบริการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในหมู่บ้าน จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งผ่านการอบรมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

โรงเรียน บ้านกัวพัฒนา หมู่ที่ 10 ไม่มีโรงเรียน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ซึ่งแยกเขตการปกครองจากบ้านกัว หมู่ 1 ดังนั้นลูกหลานต้องไปเรียนที่โรงเรียนบ้านกัวพัฒนา หมู่ 1 เป็นหมู่บ้านใกล้เคียง มีอาณาเขตติดกัน เปิดสอนระดับสูงสุด คือ มัธยมศึกษา ปีที่ 3

สถาบันการเงิน ธนาคารที่อยู่ใกล้หมู่บ้านมากที่สุด คือธนาคารที่อยู่บริเวณใกล้ ๆ กับที่ว่าการอำเภอแม่ทะ บ้านอ้วน ตำบลนาคร้ว อำเภอแม่ทะ อยู่ห่างจากหมู่บ้าน 8 กิโลเมตร ได้แก่ ธนาคารออมสิน สาขาแม่ทะ ธนาคารกรุงไทย สาขาแม่ทะ ธนาคารเพื่อเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่ทะเป็นแหล่งบริการการเงินที่สำคัญของประชาชนในพื้นที่

ร้านค้า มีร้านขายของชำ จำนวน 4 ร้าน มีสถานบริการน้ำมันขนาดเล็ก (ปั๊มหลอด) จำนวน 2 แห่ง

2.2. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านกัวพัฒนา หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านกัว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เดิมเป็นหมู่บ้านเดียวกับหมู่ที่ 1 บ้านกัว เนื่องจากมีจำนวนครัวเรือนจำนวนมาก ประกอบกับพื้นที่ของหมู่บ้านมีความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยมีลักษณะเว้าแหว่งไปตามลำห้วยแม่วะ ซึ่งในภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “กัว” การดูแลความสงบสุข การปกครอง และการได้รับงบประมาณที่หมู่บ้านมีจำนวนหลังคาเรือนมากไม่ทั่วถึง ราษฎรในหมู่บ้านจึงได้ประชุมปรึกษาหารือกัน มีมติเห็นควรมีการแยกหมู่บ้าน จนได้รับการอนุมัติให้แยกหมู่บ้านออกจาก หมู่ที่ 1 บ้านกัว เป็นหมู่บ้านใหม่ หมู่ที่ 10 ในปี พ.ศ. 2541 ชาวบ้านได้ประชุมกัน มีมติตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านกัวพัฒนา” มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านเป็นครั้งแรก ในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2541 ผู้ที่ได้รับการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเป็นคนแรก คือ นายปรีดา เครือเป็ง ปัจจุบันบ้านกัวพัฒนา มีนายศรีรัตน์ สายปัญญา ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 11 ฝ่าย

2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.3.1 สภาพทางสังคม

บ้านกัวพัฒนามีครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 99 ครัวเรือน ราษฎรที่อาศัยอยู่จริงทั้งหมด จำนวน 336 คน เป็นชาย จำนวน 177 คน เป็นหญิง จำนวน 159 คน แยกตามช่วงอายุได้ ดังนี้ (ตาราง 2.1)

ตารางที่ 2.1 ประชากรบ้านกิวพัฒนาจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุประชากร	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	สัดส่วนต่อประชากรทั้งหมด (ร้อยละ)
น้อยกว่า 1 ปี	3	4	7	2.08
1 – 2 ปี	-	4	4	1.19
3 – 5 ปี	7	5	12	3.57
6 – 11 ปี	13	9	22	6.55
12 – 14 ปี	9	8	17	5.05
15 – 17 ปี	6	9	15	4.47
18 – 49 ปี	68	70	138	41.07
50 – 60 ปี	24	30	54	16.07
มากกว่า 60 ปี	29	38	67	19.94

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี พ.ศ. 2547

ระดับการศึกษาของประชากรบ้านกิวพัฒนา เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับ ได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อน ปี พ.ศ. 2503 ผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ปีที่ 7 ปี 2503-2521 ผู้ที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี 2521-2544 และผู้จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตั้งแต่ ปี 2545 มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 46 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 25 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 21 จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8 (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 ระดับการศึกษาของประชากรบ้านกิวพัฒนา

ระดับการศึกษาสูงสุดของประชากรทั้งหมด	สัดส่วน (ร้อยละ)
ภาคบังคับ	46
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - ม.3)	25
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6)	21
ปริญญาตรี	8

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ นายศรีรัตน์ สายปัญญา ผู้ใหญ่บ้านบ้านกิวพัฒนา เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2547

2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี พ.ศ.2547 โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตรและรับจ้างในโรงงานต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอและจังหวัด ซึ่งมีโรงงานจำนวนมากตั้งอยู่ ประกอบกับอำเภอแม่ทะ พื้นที่ไม่ห่างจากอำเภอเมืองและตัวจังหวัดมากนัก ทำให้เยาวชนและผู้ใช้แรงงานมีงานทำในโรงงาน เช่น โรงงานเซรามิค

อัตราการจ้างงานในพื้นที่ สามารถแบ่งได้ดังนี้ รับจ้างภาคการเกษตร หญิง 100 บาท ชาย 130 บาท รับจ้างนอกการเกษตร หญิง 150 บาท ชาย 180 บาท ประชากรในหมู่บ้านที่อยู่ในวัยแรงงาน คือ อายุ

ระหว่าง 18-60 ปีเต็ม มีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของประชากรทั้งหมด มีงานทำ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 82 ของประชากรวัยแรงงาน ที่เหลือ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ของประชากรวัยแรงงาน ไม่มีงานทำ เนื่องจาก คนอายุระหว่าง 18 - 22 ปี บางส่วนกำลังศึกษา อาชีพหลักของประชากร คือ ทำการเกษตร ซึ่งมีจำนวน 80 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.80 ของครัวเรือนทั้งหมด อาชีพรับจ้างทั่วไป 13 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของครัวเรือนทั้งหมด อาชีพค้าขาย 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6 ของครัวเรือนทั้งหมด

2.4 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

บ้านกิ้วพัฒนา หมู่ที่ 10 ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม โดยการประชุม ฝึกอบรม สัมมนา การจัดเวทีประชาคม เป็นประจำ จากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในด้านการป้องกันยาเสพติด การแก้ไขปัญหาความยากจน การวางแผนชุมชน การบริหารจัดการด้านวิสาหกิจชุมชน การจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) นอกจากนั้นยังมีการช่วยกัน โดยเฉพาะงานบุญ งานกุศล รวมทั้งงานศพ ที่มีในหมู่บ้านในลักษณะของเครือญาติ ได้จัดตั้งกลุ่ม องค์กรเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ดังนี้

- กลุ่มฌาปนกิจศพ มีนายธวัช อภิวงศ์ เป็นประธาน มีสมาชิก 420 คน
- กลุ่มผู้สูงอายุ มีนายวิรัตน์ ไชยแก้วให้ เป็นประธาน มีสมาชิก 420 คน
- กลุ่มเยาวชน มีนางสาวสุภาณี ไชยรินทร์เป็นประธาน มีสมาชิก 420 คน
- กลุ่มสตรีแม่บ้าน มีนางสุภาพ วงศ์จักรคำ เป็นประธาน
- กองทุนหมู่บ้าน มีนายศรีรัตน์ สานปัญญา เป็นประธาน
- อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มีนายสิทธิชัย คำโปธิ เป็นประธาน
- กลุ่มเลี้ยงสุกร มีนายศรีรัตน์ สายปัญญาเป็นประธาน มีสมาชิก 63 คน
- กลุ่มออมทรัพย์ทอผ้าลายสายฝนมีสมาชิก 17 คน

ทุนทางสังคมและภูมิปัญญาชาวบ้านของประชากรในหมู่บ้าน

ในอดีต ชาวบ้านกิ้วพัฒนา ได้มีการทอผ้าใช้เองภายในครัวเรือนและสืบทอดการทอผ้ามาจนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2542 จึงได้มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อทอผ้าจำหน่าย เป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว การทอผ้าทำให้เกิดช่างฝีมือซึ่งสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ให้กับสตรีผู้มีความสนใจ และสอนการทอผ้าให้กับนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ จำนวน 1 คน คือ นางสุภาพ วงศ์จักรคำ อายุ 54 ปี มีประสบการณ์การทอผ้ามาแล้ว 20 ปี ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของหมู่บ้าน

นอกจากนั้นมีบุคคลที่ชาวบ้านให้ความนับถือซึ่งได้สร้างประโยชน์ให้กับหมู่บ้านและชุมชน เป็นอย่างมาก ได้แก่

1. พระวิมลญาณรังษี	เจ้าอาวาส วัดบ้านกิ้ว
2. นายศรีรัตน์ สายปัญญา	ผู้ใหญ่บ้าน
3. นายดำรง สานอินจักษ์	อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

- สถานที่ที่ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นศูนย์กลางในการยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญ ของหมู่บ้าน คือ วัดบ้านกิ้ว หมู่ที่ 1 ตำบล บ้านกิ้ว เป็นศูนย์รวมของราษฎรในตำบล หมู่ 1 หมู่ 10 หมู่ 7 หมู่ 8 ชาวบ้านนับถือ ทร ประเพณีที่ชาวบ้านนับถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ ได้แก่ สงกรานต์ ลอยกระทง เข้าพรรษา ตานก๋วยสลาก ฟังเทศน์ เป็นต้น

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานจากทางภาครัฐ ได้แก่ ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมด้านความรู้ต่างๆ ให้กับกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านการตลาด ทั้งการประชาสัมพันธ์การ
ออกร้านแสดงสินค้า อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่คัดสรรผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิว เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การผลิตของ
กลุ่มอาชีพ และสหกรณ์การเกษตรจังหวัดลำปางเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนหมุนเวียน
เพื่อการผลิตแก่กลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ แสดงดังตารางที่ 2.3

หน่วยงาน	ปีที่ได้รับการสนับสนุน	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
ศูนย์การศึกษาคนออกโรงเรียน อำเภอแม่ทะ จังหวัด ลำปาง	ตั้งแต่เริ่มตั้งกลุ่มฯ - ปัจจุบัน	อบรมการทอผ้าตีนจก และเพิ่มทักษะการทอผ้า
สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ทะ จังหวัด ลำปาง	พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน	สนับสนุนด้านการตลาด โดยให้กลุ่มนำผลิตภัณฑ์ไป ร่วมแสดงและจำหน่ายในงานต่าง ๆ และสนับสนุนให้ นำผลิตภัณฑ์เข้าร่วมการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ได้ รางวัล 3 ดาว ระดับอำเภอ และ 4 ดาว ระดับจังหวัด
องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านกิว จังหวัดลำปาง	พ.ศ. 2546 - ปัจจุบัน	สนับสนุนकिกระตุก จำนวน 6 หลัง ที่ไวน์ด้าย 1 หลัง เป็นเงินทั้งสิ้น 40,000 บาท
สหกรณ์การเกษตรจังหวัด ลำปาง	พ.ศ. 2546 - ปัจจุบัน	สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝาก ของกลุ่มเป็นเงิน 40,000 บาท

ที่มา : จากการศึกษาวิจัย

2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา

2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน

บ้านกัวพัฒนา หมู่ที่ 10 ได้มีการแยกหมู่บ้านออกจากบ้านกัว หมู่ที่ 1 เนื่องจากลักษณะพื้นที่และเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่และการปกครอง การดูแลความสงบเรียบร้อย และการจัดสรรงบประมาณไม่ทั่วถึง ชาวบ้านจึงได้ประชุมและมีมติแยกหมู่บ้าน เป็นบ้านกัวพัฒนา หมู่ที่ 10 ในปัจจุบันภาพรวมของหมู่บ้าน มีการพัฒนาดีขึ้นในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิต และศิลปวัฒนธรรมยังคงรักษาไว้ การทอผ้าด้วยกี่กระทบ ทอผ้าที่เป็นผ้าพื้น เป็นการทอผ้าด้วยกี่กระตุก มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลากหลาย เช่นผ้าตีนจก ผ้าสไบ โดยเฉพาะผ้าพื้นที่มีการดัดแปลง ผสมผสานความคิดสมัยใหม่กับภูมิปัญญาดั้งเดิม และตั้งชื่อผ้าให้เป็นเอกลักษณ์ คือผ้าทอลายสายฝน ทำให้ทอผ้าบ้านกัวพัฒนาเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป

2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข

โดยภาพรวมของหมู่บ้าน มีการพัฒนาดีขึ้น ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพชีวิต แต่ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลัก ทำให้ทางผู้นำท้องถิ่นและหน่วยงานราชการ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มุ่งเน้นการประกอบอาชีพเสริมและใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น การจัดตั้งกลุ่มทอผ้าลายสายฝน การปลูกพืชผักสวนครัว รั้วกินได้ เพื่อลดรายจ่าย ส่งผลให้เพิ่มรายได้

หมู่บ้านกัวพัฒนายังมีโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้มีแผนงานในการจัดการบริหารเงินทุนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงานและเพื่อส่งเสริมด้านเงินลงทุนทางการเกษตร การค้าขายและด้านอื่นๆ โดยการให้เงินกู้แก่ชาวบ้าน จะพิจารณาจากความเหมาะสมเหตุผลในการกู้ ความประพฤติ ความน่าเชื่อถือ รวมถึงการประกอบอาชีพ และความสามารถในการชำระหนี้ การกู้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาทต่อปี การมีโครงการกองทุนหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีโอกาสที่จะกู้เงินไปลงทุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านในหมู่บ้านให้ดีขึ้น

2.7 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน

หมู่บ้านกัวพัฒนา ถือได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่มีเริ่มมีการพัฒนาด้านกลุ่มอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นตัวแทนและเป็นการประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน ทำให้การสนับสนุนด้านกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ในหมู่บ้านเริ่มมีการสนับสนุนและพัฒนาจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้นำชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในหมู่บ้าน ทั้งทางด้านการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างรายได้เสริมนอกฤดูทำการเกษตรแก่ชาวบ้านในหมู่บ้าน นำไปสู่การยกระดับความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนของประชาชนในหมู่บ้านในอนาคต ซึ่งหากการพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวมีอย่างต่อเนื่อง จะสร้างศักยภาพให้กับหมู่บ้านได้อย่างเห็นได้ชัดในอนาคต

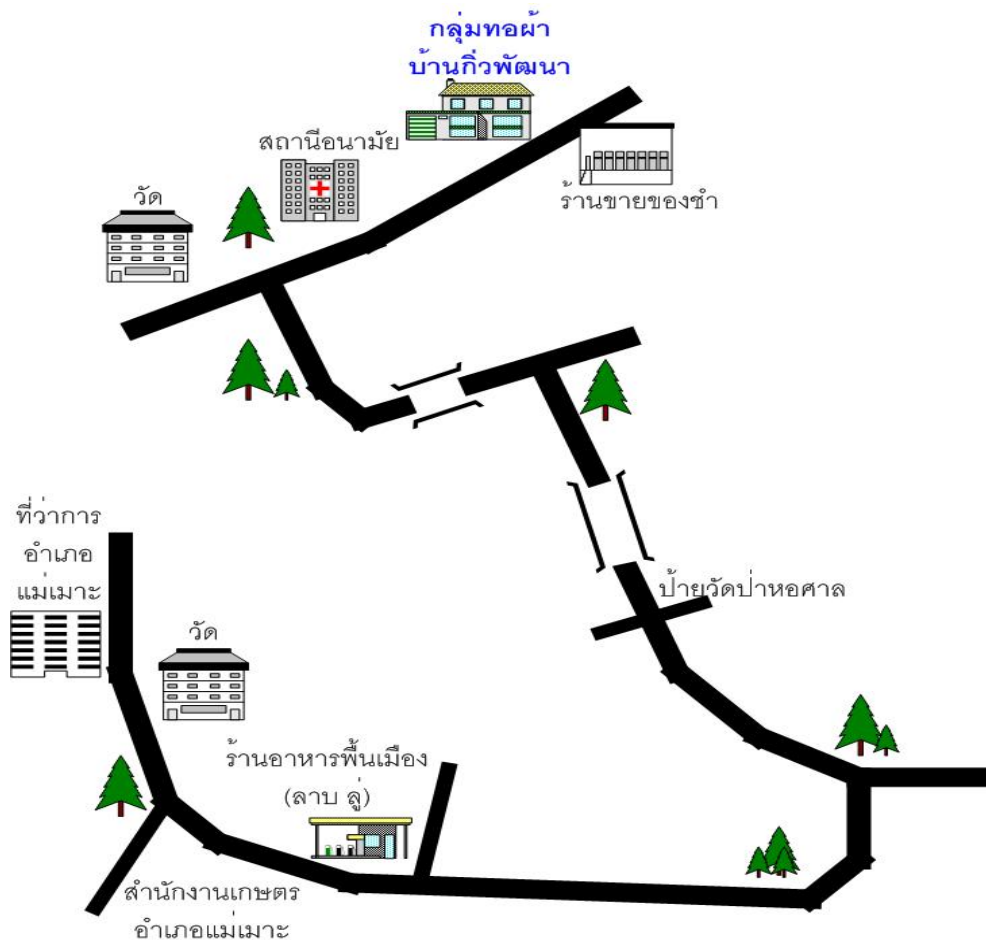
บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ

3.1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ

3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ: กลุ่มทอผ้าบ้านกิ้วพัฒนา (กลุ่มฯ)

3.1.2 สถานที่ตั้ง : ที่ทำการกลุ่มฯ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 204/1 บ้านกิ้วพัฒนา หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านกิ้ว อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง การเดินทางจากตัวเมือง จังหวัดลำปาง ผ่านมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผ่านที่ว่าการอำเภอมะเข่ เดินทางต่อไปตามถนนแม่ทะ – ตำบลบ้านกิ้ว อีกประมาณ 10 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการกลุ่มฯ ซึ่งเป็นบ้านของประธาน โทรศัพท์ 01 – 9514839 หรือ 09 – 8516017

แผนภาพที่ 3.1 ที่ตั้งของกลุ่มฯ

3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ มีผู้นำที่มีบทบาทสำคัญของกลุ่มฯ มี 2 ท่าน ได้แก่

1. นางสาวภาพ วงศ์จักรคำ ตำแหน่งประธานกลุ่มฯ เป็นคนหมู่บ้านกัวพัฒนา ปัจจุบันมีอาชีพค้าขาย จากการที่ราษฎรในหมู่บ้านเดิมมีการทอผ้ามาตั้งแต่บรรพบุรุษ และในสมัยเป็นวัยรุ่นนางสุภาพได้ช่วยมารดาทอผ้ามาก่อน จึงมีความรู้ในการทอผ้าติดตัวมาก่อนที่จะแต่งงานมีครอบครัว ในระยะต่อมามีการทอผ้าใช้ของราษฎรในหมู่บ้านค่อยๆ เลิกทอผ้าไป เนื่องจากมีผ้าที่ผลิตจากโรงงานเข้ามาขายในหมู่บ้าน ในปี พ.ศ.2542 ทางหมู่บ้านได้รับการกระตุ้นให้ตั้งกลุ่มทอผ้าจาก นายดำรง สานอินจักร์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัวพัฒนา จึงได้รวมกลุ่มราษฎรในหมู่บ้านจัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้น และนางสุภาพได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธาน เนื่องจากมีตำแหน่งทางสังคมเป็นประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีความรับผิดชอบ มีทักษะในการบริหารกลุ่มสตรีแม่บ้านมาก่อน มีความรู้ในการทอผ้า และสมาชิกให้ความเคารพนับถือ

สมาชิกในครอบครัวประธานกลุ่มฯ ประกอบด้วย นายเสาร์คำ วงศ์จักรคำ อายุ 55 ปี อาชีพลูกจ้างประจำ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นสามีของประธานกลุ่มฯ มีบุตรชาย 2 คน คือ นายคมสัน วงศ์จักรคำ อาชีพรับจ้าง จบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ นายประนอม วงศ์จักรคำ อาชีพรับจ้าง จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นายเสาร์คำ มีบทบาทภายในกลุ่มฯ โดยได้เข้ามาช่วยเป็นกรรมการกลุ่มฯ และได้ช่วยเหลือกลุ่มฯ ในด้านการให้คำปรึกษา การสร้างที่ทอผ้า การปรับปรุงที่ทำการกลุ่มฯ ส่วนนางประนอม จะช่วยในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานแสดงสินค้าในบางครั้ง

2. นางวัลลา สานอินจักร์ ตำแหน่งรองประธานกลุ่มฯ มีตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน คือ เป็นรองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน จะทำงานควบคู่กันกับนางสุภาพ ประธานกลุ่มฯ มาตลอดจนเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน เป็นคนบ้านกัวพัฒนาจึงมีพื้นฐานการทอผ้ามาก่อน ทำให้สมาชิกกลุ่มฯ มีความนับถือ เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเสียสละเป็นอย่างมาก และเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือกลุ่มฯ ในด้านต่างๆ

สมาชิกในครอบครัวของนางวัลลา ประกอบด้วย นายดำรง สานอินจักร์ เป็นสามี อายุ 55 ปี การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นผู้มีส่วนร่วมในกลุ่มฯ คือ เป็นที่ปรึกษา และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มฯ จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว มีตำแหน่งทางสังคม เป็นประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว สมาชิกในครอบครัวอีกคน คือ นางฟอง สานอินจักร์ เป็นมารดา อายุ 84 ปี เป็นผู้มีความชำนาญในการทอผ้า ในสมัยก่อนได้สอนนางวัลลาทอผ้าใช้ในครอบครัว นางวัลลามีบุตร 2 คน คือนางสาวกาญจนา สานอินจักร์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปัจจุบันทำงานเป็นลูกจ้างในนิคมอุตสาหกรรม ในจังหวัดลำพูน บุตรอีกคนหนึ่ง คือ นางสาวกัลยา สานอินจักร์ ประกอบอาชีพรับจ้าง การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น ปัจจุบันทำงานเป็นลูกจ้างในนิคมอุตสาหกรรม ในจังหวัดลำพูน

บทบาทในชุมชน ผู้นำกลุ่มทั้งสองคนได้ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ทั้งสองเป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือของคนในชุมชน

3.2 ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาของกลุ่มฯ

บ้านกิ้วพัฒนา เป็นหมู่บ้านที่แยกตัวออกมาจากบ้านกิ้ว หมู่ 1 บรรพบุรุษของชาวบ้านส่วนมากทำการทอผ้าเกือบทุกครัวเรือน เนื่องมาจากวิถีชีวิตประกอบอาชีพการเกษตรกรรม โดยจะทำนา ทำไร่ จากการประกอบอาชีพจะต้องค้างพักในกระท่อมปลายนา จึงมีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภค และทำการปลูกฝ้ายไว้ตามหัวไร่ ปลายนาของตนเอง เมื่อฝ้ายมีดอก ก็นำดอกฝ้ายมาตากแดดให้แห้ง แล้วเด็ดเอาเมล็ดออก นำมาตีให้ฟูแล้วมาปั่นเป็นเส้น นำมาโหวน แล้วทอด้วยกี่ทอผ้าที่คิดขึ้นเองด้วยภูมิปัญญา ในสมัยนั้นการทอผ้ามีวัตถุประสงค์การนำมาทำตัดเป็นเสื้อแบบง่าย และเป็นผ้าถุง ส่วนฝ้ายที่เอาเมล็ดออกแล้วจะนำมาเป็นไส้ผ้าหม่นนวม ไว้หมกกันหนาว ต่อมาก็มีการย้อมสี เช่น สีคราม ซึ่งได้ต้นครามเป็นสีด้ายอย่างเดียวยังไม่มีสีอื่น จากการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติของบ้านกิ้วพัฒนา ของนางสุภาพ วงศ์จักรคำ และนางวัลลา สานอินจักร์ ยังจำได้ว่าตนเองได้นำผ้าที่มารดาทอให้ไปย้อมที่บ้านแม่เผ่าสุข มูลนันทชัย (ปัจจุบันเสียชีวิต) ในราคาผืนละ 5 บาท ต่อมาการย้อมผ้าก็สืบทอดมาให้กับ แม่เทาเครือเป็น ผู้เป็นบุตร รับย้อมผืนละ 15 - 20 บาท เป็นสีด้ายอย่างเดียวจากต้นคราม

นับย้อนหลังไปประมาณ 40 ปี มีผ้าจากโรงงาน จากต่างประเทศเข้ามา ทำให้ชาวบ้านเลิกทอผ้า เพราะมีความทนทาน สีไม่ตกเหมือนผ้าย้อมคราม แต่ก็ยังมีการปลูกฝ้ายอยู่ เพราะนำมาทำไส้ผ้าหม่นนวม ต่อมาการทำนา ทำไร่ก็มีการเปลี่ยนแปลงจากการลงแขกช่วยการ มีการไถนาโดยใช้ควาย วัว ซึ่งจะต้องไม่นอนค้างในกระท่อมปลายนา และการปลูกผัก ปลูกฝ้ายไว้ใช้ การลงแขกทำนาก็เปลี่ยนเป็นการไถนาโดยเครื่องจักร และจ้างดำนา เกียวข้าว เพื่อให้เสร็จอย่างรวดเร็ว จึงทำให้การปลูกฝ้ายไว้ทอผ้า ใช้ทำไส้ผ้าหม่นนวม ลดลงและเลิกปลูกในที่สุด

ในปี พ.ศ. 2542 จากการที่นายดำรง สานอินจักร์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว และได้รับการเลือกให้เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว ได้ไปเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพสตรี ได้พบกับนางวัลลา สานอินจักร์ ซึ่งเป็นภรรยาและมีตำแหน่งทางสังคมเป็นรองประธานกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านกิ้วพัฒนา ว่าในสมัยก่อนมารดาเคยทอผ้า ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นเรา จะเป็นไปได้ไหมถ้าจะมีการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ โดยมีการรวมกลุ่ม ถ้าเป็นไปได้จะของบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้วส่งเสริม นางวัลลา จึงได้นำความคิดนี้ไปปรึกษา นางสุภาพ วงศ์จักรคำ ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้านและเห็นดีด้วย จากนั้นก็ประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มสตรีที่มีความสนใจ ในระยะแรกก็มีคนสนใจประมาณ 6 - 7 คน ไม่พอที่จะตั้งกลุ่ม นางสุภาพ จึงได้ไปเยี่ยมเยียนบ้านของเพื่อนมารดาที่เคยเป็นช่างทอผ้าเข้ามารวมกลุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มผู้สนใจประมาณ 15 คนขึ้นไปเพราะได้ไปติดต่อทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปางไว้แล้ว แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีผู้เรียน 15 คนขึ้นไป และลงทะเบียน 105 บาท เรียน 100 ชั่วโมง ปรากฏว่ามีผู้สนใจทั้งหมด 17 คน เมื่อได้ผู้เรียน ลงทะเบียนแล้ว สิ่งที่ต้องมีอีกอย่างหนึ่ง คือ กี่ทอผ้า จึงได้ประชุมกลุ่มและผู้สนใจว่าจะเอากี่ที่ไหนมาเรียน ที่ประชุมจะมีมติให้สำรวจกี่ของคนปู ยา ตา ยาย ในหมู่บ้าน ปรากฏว่ามีทั้งหมด 5 หลัง คือ กี่ทอผ้าหลังที่ 1 ของแม่หลวงจีน มูลนันทชัย (ปัจจุบันเสียชีวิต) กี่ทอผ้าหลังที่ 2 ของแม่หลวงเฮียง ทองนันทชัย (ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ อายุ 75 ปี) กี่ทอผ้าหลังที่ 3 ของแม่หลวงแวน ปวนโต (ปัจจุบันเสียชีวิต) กี่ทอผ้าหลังที่ 4 ของแม่หลวงปัน แสนใจ (ปัจจุบันเสียชีวิต) และกี่ยี่ทอผ้าหลังที่ 5 ของแม่หลวง

ปี แก้วให้ (ปัจจุบันเสียชีวิต) สมาชิกกลุ่มผู้ก่อตั้งจึงได้นำเอาที่เหล่านี้นมาเป็นแม่แบบในการสร้างที่เพิ่มเติมให้ครบจำนวนผู้เรียน โดยได้นายดำรงค์ สานอินจักษ์และนายอ้าย ปวนโต ซึ่งเป็นช่างไม้ มาสร้างที่เพิ่มเติมให้เพียงพอ สมาชิกจะนำไม้ของตนเองมาที่บ้าน และจ่ายค่าสร้างที่เองในราคาหลังละ 300 บาท เป็นค่าตอบแทนในการสร้างที่ทอผ้า เนื่องจากอุปกรณ์ในการทอผ้า เช่น เขาถูกหนูกัดขาดใช้การไม่ได้ ฟืม พุพัง เพราะฟืมในสมัยก่อนใช้ไม้ทำเป็นซี่ๆ สมาชิกผู้เรียนจึงลงทุนซื้ออุปกรณ์เองอีก ประมาณคนละ 800 บาท รวมแล้วสมาชิกผู้เรียนต้องลงทุนคนละประมาณ 1,100 บาทต่อคน

เมื่อได้ก็พร้อมอุปกรณ์ครบแล้ว ประธานจึงได้ไปติดต่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแม่ทะมาทำการสอน โดยใช้บ้านของนางบัว คำปรี เป็นที่ทำการกลุ่มฯ มีนางสุนีย์ อยู่คง วิทยากรจากบ้านนาตง ตำบลวังเงินมาทำการสอน ในระยะแรกจะเรียนการทอผ้าพื้น เพื่อให้สมาชิกรู้จักการทอผ้าด้วยที่ก่อน เมื่อสมาชิกทอถนัดแล้วจึงสอนการทอผ้าตีนจก ทำการเปิดการเรียน การสอน เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 จำนวนชั่วโมงการเรียนทั้งหมด 100 ชั่วโมง วันละ 3 ชั่วโมง บางวันก็หยุดเรียนบ้าง เนื่องจากมี งานบุญ งานศพ ในหมู่บ้าน และในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 สมาชิกจึงถือเป็นวันก่อตั้งกลุ่มทอผ้า สมาชิกใช้เวลาในการเรียนประมาณ 3 เดือน เมื่อจบจากการเรียนแล้ว สมาชิกต่างคนต่างทำ ไม่ได้รวมกลุ่มกันในการทอและการขาย ใครฝีมือดี มีกรรมในการเสนอขาย ก็จะขายผ้าตีนจกของตนเองได้ จึงเกิดปัญหาหลายประการ ดังนี้

1. สมาชิกบางคนขายผ้าตนเองไม่ได้ เนื่องจาก ให้สีไม่สวย มาตรฐานเกินไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผิดพลาดของลวดลายที่เกิดจากการเก็บดอก เก็บลาย จึงเกิดความท้อ และไปทำงานอื่นๆ ที่ได้เงินเป็นรายวันดีกว่า

2. ราคาถูกกว่าต้นทุน เมื่อประมาณค่าวัตถุดิบและค่าแรงงานอย่างง่ายแล้ว

3. ไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน

4. เป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นมาใช้ ทำให้ผลิตภัณฑ์ผู้เจ้าของเดิมไม่ได้ จึงขายไม่ได้

ต่อมาเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะได้แนะนำให้กลุ่มฯ ทอถุงย่าม โดยมีพ่อค้าคนกลางจากบ้านป่าตัน เข้ามาสั่งทอ เพื่อจะนำไปขาย และให้กลุ่มฯ ตัดเย็บให้เรียบร้อยพร้อมที่จะจำหน่าย โดยตกลงราคาใบละ 28 บาท แต่ในขณะนั้นกลุ่มยังทอถุงย่ามไม่เป็น จึงได้ประชุมกันและติดต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะมีความประสงค์จะเรียนการเพิ่มทักษะการทอผ้าอีก จึงได้ลงทะเบียนเรียนอีก คนละ 105 บาท ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแม่ทะเห็นสมาชิกมีความตั้งใจ จึงได้อนุมัติโครงการให้โดยการสนับสนุน ด้วยและครูผู้สอน มีนางประทุม สมใจ จากจังหวัดน่านเป็นผู้สอน เมื่อเรียนจบแล้ว ยังมีผ้าที่เหลือจากการเรียนที่ กศน.สนับสนุนให้อีกจำนวนหนึ่ง สมาชิกจึงประชุมกันและมติให้นำผ้าที่เหลือแบ่งกัน เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เป็นทุนในการทอถุงย่ามขายให้พ่อค้า สมาชิกเมื่อทอถุงย่ามเสร็จแล้วจะนำไปจ้างนางยอดคำ คันทวงศ์ เป็นผู้ตัดเย็บใบละ 1 บาท สมาชิกจะออกเงินเองทั้งหมด จากนั้นจะนำมารวบรวมไว้ที่กลุ่มฯ ส่งให้พ่อค้าคนกลางได้ 5 งวดๆ ละเดือนๆ ละ 1 ครั้ง จำนวน 200 ใบต่อเดือน กลุ่มฯ ทำถุงย่ามอยู่ 5 เดือนก็เลิกทำ เพราะเมื่อคิดต้นทุนแล้ว เป็นเงิน 28 บาทเท่ากับราคาขาย ใบละ 28 บาท พ่อค้านำไปขายใบละ 40 บาท ประกอบกับมีถุงย่ามจากประเทศลาวเข้ามาตีราคาตลาดถูกกว่าและเป็นที่ยอมรับของลูกค้า พ่อค้าจึงเลิกสั่งซื้อ

ในระหว่างการทอถุงย่ามขายนั้น นางสุภาพ ซึ่งเป็นประธานได้มีความคิดว่าการทอถุงย่ามคงไปไม่ไหว จึงได้ดัดแปลงการทอผ้าให้เป็นลายใหม่ๆ ประกอบกับได้มีแพทย์หญิงเกวณิน ภูวนิชกุลและนายแพทย์นรินทร์

เอมกลั่น ได้เข้ามาเยี่ยมญาติหมู่บ้านเห็นราษฎรบ้านกัวพัฒนาได้เริ่มพื้นการทอผ้า ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน จึงได้แวะมาเยี่ยมกลุ่มฯ สมาชิกกลุ่มฯ จึงเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับกลุ่มฯ แพทย์หญิงเกวลิน จึงได้แนะนำให้กลุ่มทอผ้าพื้นโดยการสลับเส้นด้ายพุ่งเป็น 2 สี และสั่งให้กลุ่มฯ ทอส่งให้คนที่กรุงเทพฯ เพื่อที่จะนำมาตัดเอง และรับออเดอร์จากเพื่อนๆ ส่งมาให้กลุ่มฯ ทอ ปรากฏว่าได้รับความนิยม มีคำสั่งซื้อเป็นจำนวนมากและมีข้าราชการครูในหมู่บ้านมาเห็นผ้าสวยสวยฝนก็สั่งทอเพิ่ม

ต่อมาคนในหมู่บ้านได้มาสั่งผ้าทอลายสวยฝน และนำไปตัดที่ร้านเงาะดีไซด์ ซึ่งเป็นร้านตัดผ้าที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของจังหวัดลำปาง เมื่อช่างตัดผ้าได้เห็นผ้าทอลายสวยฝนของกลุ่มฯ เห็นฝีมือปราณีต ทอแน่น สม่่าเสมอและการให้สีสวยงาม จึงสั่งผ้าไปตัดให้ลูกค้า ซึ่งส่วนมากจะเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ในจังหวัดลำปาง และจังหวัดใกล้เคียง ร้านเงาะดีไซด์จึงสั่งผ้ามาเป็นประจำ ต่อมาเมื่อร้านขายผ้า ชื่อร้าน กระดุม เป็นร้านค้าในตัวเมืองจังหวัดลำปางก็ได้ให้ความสนใจและสั่งผ้าไปขาย จึงทำให้กลุ่มฯ มีการสั่งซื้อผ้าอยู่ประจำ จากนั้นกลุ่มฯ จึงประสานงานกับ นายปรีดา เครือแบ่ง (ปัจจุบันเสียชีวิต) ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้น โดยนายดำรง สานอินจักร์ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัวให้การสนับสนุน โดยครั้งแรกได้ให้โอกาสนางสุภาพวีร์แจ่มในที่ประชุมราษฎรของหมู่บ้าน มีมติให้มีการระดมหุ้น เพื่อช่วยกันรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษ มีข้อตกลงของกลุ่มฯ ดังนี้

1. สมาชิกจะต้องเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ 100 บาท
2. สมาชิกจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยคนละ 1 หุ้น ๆ ละ 50 บาท ไม่เกิน 50 หุ้น
3. สมาชิกทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจเท่านั้น
4. สมาชิกทุกคนต้องขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ต่อกลุ่ม
5. สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กลุ่มจัดตั้งขึ้น
6. สมาชิกทุกคนมีสิทธิรับเงินปันผลจากกำไรสุทธิ
7. การแบ่งกำไรสุทธิดังนี้

- สมทบบำรุงกลุ่ม	15 %
- ตอบแทนคณะกรรมการ	15 %
- ปันผลให้สมาชิก	70 %

ปรากฏว่ามีผู้ลงทุน จำนวน 302 หุ้น เป็นเงิน 15,100 บาท ค่าธรรมเนียม 5,400 บาท กลุ่มฯ ได้นำเงินหุ้นมาซื้อด้ายให้สมาชิกยืมไปทอ เป็นผ้าทอลายสวยฝน และฝากกลุ่มฯ ขายโดยกลุ่มฯ รับซื้อในราคาเมตรละ 70 บาท กลุ่มฯ นำไปขาย 80 บาท กลุ่มฯ ได้กำไร 10 บาท/เมตร

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว จำนวน 40,000 บาท เนื่องจากการประสานงานของนายดำรง สานอินจักร์ ได้เสนอให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัวมาเยี่ยมกลุ่มฯ รับทราบปัญหา อุปสรรค คือ การใช้พื้นที่เมืองทอผ้า ทำให้ทอผ้าได้ช้า ใช้เวลานาน นายอุดม พรมแก้วงาม ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว ได้แนะนำให้ประธานกลุ่มฯ เขียนโครงการเสนอขอของบประมาณสนับสนุน นำเข้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัวจัดสรรงบประมาณให้จัดซื้อกี่กระตุกจำนวน 6 หลัง ที่วันด้าย 1 ชุด รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 40,000 บาท

ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ลำปาง จำนวน 40,000 บาท เป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยเปิดบัญชีที่ธนาคารเกษตรและสหกรณ์อำเภอแม่ทะ เงื่อนไขการเบิกถอนเงิน 2 ใน 3 คน จึงทำให้กลุ่มฯ มีทุนในการรับซื้อผ้าทอของสมาชิก และสามารถซื้อผ้าให้สมาชิกยืมไปทอผ้า

กลุ่มฯ ได้นำผ้าทอลายสายฝนเข้าร่วมการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยได้รับการ ประสานจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ ผลปรากฏว่าได้รางวัล 4 ดาวระดับอำเภอ และรางวัล 3 ดาว ระดับจังหวัด กลุ่มฯ ได้นำผ้าทอไปร่วมแสดงและจำหน่ายสินค้า ทั้งในส่วนของทางราชการและเอกชนจัดขึ้น เกือบทุกๆ ครั้ง ทำให้ผ้าทอเป็นที่รู้จักของลูกค้านักทุกระดับ

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้รับคำสั่งซื้อการทอผ้าพื้นปักอักษร จากโรงเรียนบุญวาทย์ลำปาง จำนวน 1,000 เมตร เนื่องจากนโยบายของโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนใส่ผ้าทอมือจากกลุ่มฯ ทอผ้าภายใน จังหวัดลำปาง เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับกลุ่มฯ

3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน

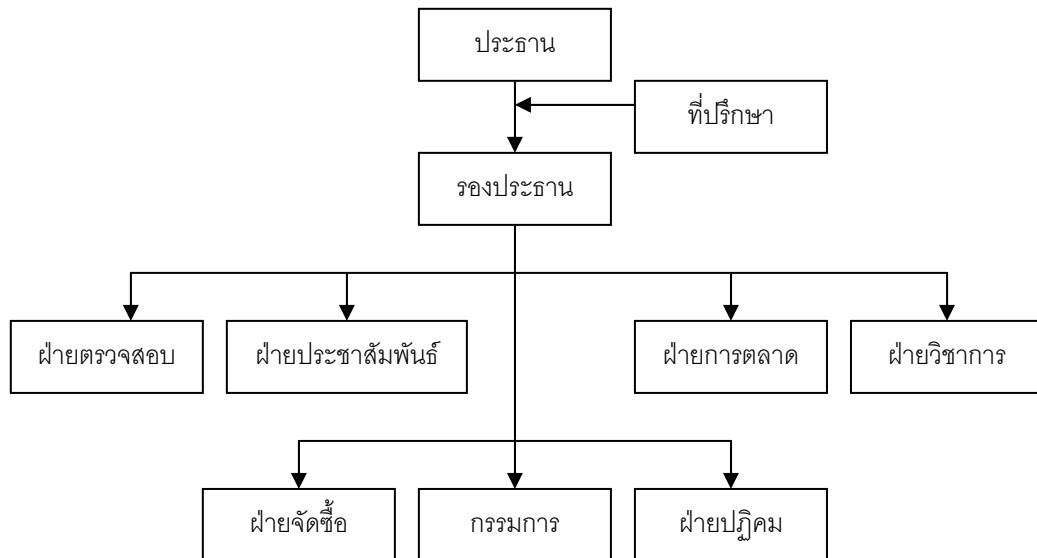
กลุ่มฯ เป็นกลุ่มทอผ้าเพียงกลุ่มเดียวของหมู่บ้าน มีส่วนทำให้หมู่บ้านเป็นมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของ บุคคลภายนอกจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มฯ การรวมเป็นกลุ่มทอผ้าและมีการระดมทุนจากสมาชิกในหมู่บ้าน เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน ทำให้สตรีแม่บ้านบางส่วนมีรายได้เสริม เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ของโรงเรียนในตำบลบ้านก๊วกและตำบลใกล้เคียง เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน ทำให้ผู้นำ หมู่บ้านมีชื่อเสียง มีอำนาจในการต่อรองขอรับงบประมาณ พัฒนาอาชีพกลุ่มสตรี เป็นแหล่งศึกษาฐานของ กลุ่มอาชีพทอผ้าจาก กลุ่มอื่นๆ ในหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัดต่างๆ และผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มฯ ยังเป็น ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของตำบลบ้านก๊วกอีกด้วย

3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ

3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

ในปี พ.ศ. 2542 มีการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านที่สนใจ เพื่อขอรับการสนับสนุนวิทยากรจากศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน มีผู้สนใจทั้งสิ้น จำนวน 15 คน โดยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายการลงทะเบียนและจัดหา อุปกรณ์การทอผ้าเองทั้งหมด เรียนการทอผ้าตีนจก เมื่อเรียนจบแล้วผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายได้ใน ระยะแรก เพราะลูกค้าเป็นคนในหมู่บ้าน ตำบล ในอำเภอแม่ทะและอำเภอใกล้เคียง ต่อมาผ้าตีนจกของกลุ่มมี จำหน่ายในท้องตลาดมากขึ้น และการจัดแสดงสินค้าตามงานต่างๆ มากขึ้น มีผลิตภัณฑ์ในลักษณะเดียวกัน มี คุณภาพ ดีกว่าทำให้ผ้าขายไม่ได้ จึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นผ้าทอลายสายฝน ผลิตภัณฑ์เป็นที่นิยมของ ตลาดทำให้จะต้องมีการเพิ่มกำลังการผลิต ทำให้ขาดเงินทุน ในปี พ.ศ. 2546 ได้มีผู้ใหญ่บ้านและสมาชิก องค์กรบริหารส่วนตำบล ได้เห็นความสำคัญของกลุ่มฯ จึงได้เปิดโอกาสให้ นางสุภาพ วงศ์จักรคำ ซึ่งดำรง ตำแหน่งประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน ได้เข้าไปประชุมชี้แจงให้ที่ประชุมใหญ่ของหมู่บ้าน และมีมติให้มีการลงหุ้นๆ ละ 100 บาท ราษฎรในหมู่บ้านเห็นความสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มฯ จึงลงหุ้น มีสมาชิก 54 คน ต่อมาเมื่อมี สมาชิกแล้ว จึงได้จัดประชุมสมาชิกโดยมีผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการในครั้งแรกที่ยังไม่ได้จัดตั้งคณะกรรมการ

ในที่ประชุมได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการจากสมาชิกกลุ่มฯ จึงได้มีการเสนอชื่อและยกมือรับรอง จึงทำให้กลุ่มฯ มีคณะกรรมการบริหารเป็นฝ่ายต่างๆ ดังแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 โครงสร้างการบริหารงานองค์กรของกลุ่มฯ

การคัดเลือกคณะกรรมการเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ คือ การคัดเลือกประธานกลุ่มฯ คัดเลือกจากบุคคลที่สามารถในการทอผ้า มีความเสียสละ ตั้งใจจริง มีบุคลิกน่าเชื่อถือ รับผิดชอบ เป็นที่นับถือ ยอมรับของสมาชิกและมีบุคลิกของการเป็นผู้นำ ตำแหน่งรองประธานกลุ่มฯ คัดเลือกโดยพิจารณาจากความสามารถ ความรับผิดชอบ ความน่าเชื่อถือ เสียสละ และมีความสามารถในการทอผ้า การคัดเลือกคณะกรรมการแต่ละฝ่าย คัดเลือกจากสมาชิกความสามารถของแต่ละคน ความรับผิดชอบ เสียสละ มีความรู้ในแต่ละด้าน แต่ฝ่ายวิชาการจะคัดเลือกจากบุคคลที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มฯ แต่จะเป็นบุคคลที่นำเอาวิชาการการทอผ้า การออกแบบ การทอผ้า ไปแนะนำให้สมาชิกผู้ทออยู่เสนอ ส่วนมากจะทำงานต่างจังหวัดและได้ไปเห็นไปศึกษามาจากที่อื่นมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตำแหน่งที่ปรึกษาของกลุ่มฯ คัดเลือกจากผู้นำท้องถิ่น และผู้มีความรู้ในการทอผ้าที่เป็นที่ยอมรับของสมาชิก กลุ่มฯ มีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มฯ โดยมีวาระ 2 ปี

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มฯ

ชื่อ – สกุล	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	การเป็นสมาชิกกลุ่ม ภายในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
นางสุภาพ วงศ์จักรคำ	50	ประถมศึกษา ปีที่ 7	ประธาน	ออกแบบลายผ้า จัดให้สมาชิก และไปประชุมอบรม.ตาม ที่ หน่วยงานต่างสนับสนุนทุกครั้ง และผลิตผ้าทอ	ทำนา ค้าขาย	ทำนา ค้าขาย ทอผ้า	กองทุนหมู่บ้าน ออมทรัพย์ ฉาบปูนกิจ กลุ่มแม่บ้าน	-
นางวัลลา สานอินจักร์	50	ประถมศึกษา ปีที่ 7	รองประธาน	ประสานงานกับหน่วยงาน ราชการ องค์กรท้องถิ่น เอกชน และติดต่อลูกค้า ดูแลการขาย ผลิตภัณฑ์ และผลิตผ้าทอ	ค้าขาย	รับจ้าง	รองประธานกลุ่มสตรี แม่บ้าน	-
นางทิพวรรณ แก้วโน	49	ประถมศึกษา ปีที่ 4	กรรมการ	ทอผ้า	ทำนา	รับจ้างทั่วไป	กองทุนหมู่บ้าน ฉาบปูนกิจ	-
นางเพ็ญ นุด้วง	45	ประถมศึกษา ปีที่ 4	กรรมการ	ทอผ้า	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฉาบปูนกิจ	-
นางประกิม พอพรวน	42	ประถมศึกษา ปีที่ 6	กรรมการ	-	รับจ้างทั่วไป	รับจ้างทั่วไป	กองทุนหมู่บ้าน ฉาบปูนกิจ	-
นางผุสดี แพรรัตนกุล	55	ประถมศึกษา ปีที่ 7	กรรมการ	-	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฉาบปูนกิจ	ช่วยเหลืองาน สังคมของ หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อ – สกุล	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	การเป็นสมาชิกกลุ่ม ภายในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
นางคู่ย เลี่ยมแหลม	60	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่าย ประชาสัมพันธ์	นำผลิตภัณฑ์ (ผ้าทอ) ไปขายใน งานต่าง ๆ ที่หน่วยงานราชการ สนับสนุน และทำการผลิตผ้าทอ	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปนกิจ	ช่วยเหลืองาน สังคมของ หมู่บ้าน
นางน้อย ปวนโต	57	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายตรวจสอบ	เวลาสมาชิก นำผ้ามาส่งกลุ่ม ต้องตรวจสอบว่าผ้า ทอดีไหม หรือมีตำหนิตรงไหน	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคม
นางจำปี เครือเป็ง	54	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายการตลาด	นำผ้าไปเสนอขายในที่ต่าง ๆ	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน
นางจริยา ชุมภูชัย	42	ประถมศึกษา ปีที่ 6	ฝ่ายการตลาด	นำผ้าไปเสนอขายในที่ต่าง ๆ	รับจ้าง	รับจ้าง	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน
นางพองจันทร์ แก้วโน	42	ประถมศึกษา ปีที่ 6	ฝ่ายการตลาด	นำผ้าไปเสนอขายในที่ต่าง ๆ	รับจ้างทั่วไป	รับจ้างทั่วไป	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อ – สกุล	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	การเป็นสมาชิกกลุ่ม ภายในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
นางเกวลิณ ภูริระ วนิชกุล	45	ปริญญาตรี	ฝ่ายวิชาการ	นำผ้าจากที่ต่างๆ มาให้กลุ่ม ศึกษาและดัดแปลงลายผ้า เนะ การให้สมาชิกผู้ทอให้ออกแบบผ้า ตามท้องตลาดนิยม	รับราชการ (แพทย์โรง พยาบาล ลำปาง)	นักตรวจการ โรงพยาบาลทั่ว ภาคเหนือ	-	-
นายนิรินทร์ เอมกลิ่น	45	ปริญญาตรี	ฝ่ายวิชาการ	แนะนำให้กลุ่มทอผ้าสาย สายฝน และนำผ้าของกลุ่มไป เสนอขาย	รับราชการ (เป็นแพทย์โรง พยาบาล ลำปาง)	เป็นหัวหน้า ฝ่ายธุรการ โรงพยาบาล	-	-
นางอารีย์ สุภาแปง	28	ปริญญาตรี	ฝ่ายวิชาการ	ครูผู้สอนการทอผ้า และให้คำ ปรึกษาด้านการผลิต การทอ		ครูศูนย์การ เรียนชุมชน ตำบลบ้านแก้ว	-	-
นางยอดคำ คັນสงศ์	60	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่าย ตรวจสอบ	-	ทำนา	ทำนา	ฌาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อ – สกุล	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	การเป็นสมาชิกกลุ่ม ภายในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
นางเหลียม คำปรี	35	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่าย ตรวจสอบ	ตรวจสอบ ว่าผ้าของสมาชิกที่ทอ เสร็จแล้วว่ามีตำหนิหรือไม่ ทอ แน่นได้คุณภาพหรือไม่ และผลิต ผ้าทอ	ค้าขาย	ค้าขาย	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปณิก	ช่วยเหลือ ชุมชนทุกอย่าง
นายเสารคำ วงศ์จักรคำ	55	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายจัดซื้อ วัสดุ	-	ลูกจ้างประจำ ที่โรงเรียนกั พัฒนา	ลูกจ้างประจำ ที่ โรงเรียนกั พัฒนา	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปณิก ออมทรัพย์	ช่วยเหลือ สังคมทุกด้าน ในชุมชน
นางเสารเป็ง แก้วให้	48	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายจัดซื้อ วัสดุ	ช่วยดูแลการจัดซื้อวัสดุเป็น บางครั้ง	ค้าขาย	ค้าขาย	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปณิก	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน
นางเสาร แก้วให้	48	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายจัดซื้อ วัสดุ	ทอผ้า	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฅาปณิก	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน
นางเพ็ญศรี มณีสุข	54	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายปฎิคม	ต้อนรับผู้ที่มาเยี่ยมกลุ่มฯ และทอ ผ้า	ทำนา	ทำนา ทอผ้า	กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน ฅาปณิก	ช่วยเหลือ สังคมของ หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อ – สกุล	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	การเป็นสมาชิกกลุ่ม ภายในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
นางปทุมพร ปวงมณี	43	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายปฎิคม	ต้อนรับ ผู้ที่มาเยี่ยมกลุ่มฯ	ทำนา	ทำนา	กองทุนหมู่บ้าน ฉาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคม ใน หมู่บ้าน
นางแก้วมุล ปิงมา	45	ประถมศึกษา ปีที่ 4	ฝ่ายปฎิคม	ต้อนรับผู้มาเยี่ยมกลุ่มฯ และทอ ผ้า	ทำนา รับจ้าง ทั่วไป	ทำนา รับจ้าง ทั่วไป	กองทุนหมู่บ้าน ฉาปนกิจ	ช่วยเหลือ สังคมทุกอย่าง
น.ส.เฉลิมศรี สมณะ	32	ปริญญาตรี	ฝ่ายปฎิคม	ต้อนรับผู้มาเยี่ยมกลุ่มฯ	เป็นครู กศน.	เป็นครู กศน.	-	ช่วยเหลือ สังคม
นายศรีรัตน์ สายปัญหา	50	ประถมศึกษา ปีที่ 7	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษาปัญหาทุกด้านและ ประสานของประมาณสนับสนุน				ผู้ใหญ่บ้าน
นายอุดม พรหมแก้วงาม	55	ประกาศนียบ ัตรวิชาชีพ ชั้นสูง	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษาปัญหาทุกด้านและ ประสานของประมาณสนับสนุน	รับจ้างทั่วไป	นายก อบต.	กองทุนหมู่บ้าน	ช่วยเหลือ สังคมทุกอย่าง
นายดำรง สานอินจักร	55	ประถมศึกษา ปีที่ 6	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษาปัญหาทุกด้านและ ประสานของประมาณสนับสนุน	รับจ้าง	รับจ้าง	กองทุนหมู่บ้าน ประปาหมู่บ้าน ออมทรัพย์ ฉาปนกิจ	ประธาน สภาองค์กร บริหารส่วน ตำบลบ้านกู่

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อ – สกุล	อายุ	การศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	การเป็นสมาชิกกลุ่ม ภายในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
นายสิทธิชัย คำปรี	47	ประถมศึกษา ปีที่ 6	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษาปัญหาทุกด้านและ ประสานของงบประมาณสนับสนุน	รับจ้าง	รับจ้าง	กองทุนหมู่บ้าน ฉาบฉวยกิจ	ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน
นางพรางพร บันตา	40	ปริญญาตรี	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มฯ	รับจ้าง	ครูอาสา ศูนย์บริการ การศึกษานอก โรงเรียนอำเภอ แม่ทะ	-	ที่ปรึกษา ภายในชุมชน
นางเทียมจิตร เพชรล้ำ	32	ปริญญาตรี	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มฯ	รับจ้าง	รับจ้าง	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กร

จากการวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีสมาชิกทั้งหมด 54 คน แต่มีสมาชิกเพียง 17 คนเท่านั้นที่มีบทบาทเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่มฯ สาเหตุที่ราษฎรในหมู่บ้านสมัครเป็นสมาชิกไม่ได้มุ่งผลประโยชน์ตอบแทน แต่อยากให้มีส่วนรับผิดชอบต่อปัญหาของบรรพบุรุษของตนและอยากให้กลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จัก การแต่งตั้งคณะกรรมการและที่ปรึกษา คัดเลือกจากสมาชิกผู้ลงหุ้น ผู้นำท้องถิ่น ผู้มีความรู้ช่วยแนะนำทางวิชาการ ไม่ใช่ผู้ทอผ้าโดยตรง กรรมการที่มีบทบาทต่อกลุ่มฯ จะมีเพียง 2 คน คือ ประธานและรองประธาน สมาชิกผู้ทอผ้าอีก 15 คน จะทำหน้าที่ทอผ้า ประธานจะเป็นผู้เลือกสืบทอดให้ เมื่อตายในกลุ่มหมด ประธานและรองประธาน ก็จะเดินทางไปซื้อด้ายในตัวเมืองลำปาง ส่วนคณะกรรมการอื่นๆ ไม่ค่อยมีบทบาทต่อกลุ่มมากนัก

การประชุม กลุ่มฯ ไม่ได้มีการประชุมที่แน่นอน ซึ่งการประชุมจะจัดขึ้นเมื่อจะต้องมีการอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อด้าย การลงทุนเพิ่ม การเบิกเงินของกลุ่มฯ เท่านั้น จะประชุมเฉพาะสมาชิกและกรรมการบางคนที่ทำหน้าที่ทอผ้าเท่านั้น โดยเฉลี่ยแล้วจะมีการประชุม 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง สำหรับคณะกรรมการยังไม่มีเงินค่าตอบแทนและไม่มีสวัสดิการ

3.5 แหล่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ

กลุ่มฯ ได้มีการระดมทุนจากราษฎรในหมู่บ้าน โดยมีผู้สมัครใจ 54 คน จำนวน 302 หุ้น เป็นเงิน 15,100 บาท และได้เก็บค่าธรรมเนียม 5,400 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 20,500 บาท สำหรับเป็นเงินทุนหมุนเวียน แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับการลงทุน จึงจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยราชการต่างๆ ดังนี้

ศูนย์การศึกษาชนออกโรงเรียนอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหน่วยแรกๆ ที่ให้การสนับสนุนกลุ่มฯ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่จัดวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าให้กับกลุ่มฯ แม่บ้านที่สนใจในพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่การรวมเป็นกลุ่มทอผ้าบ้านกัวพัฒนาในปัจจุบัน

สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการผลักดันกลุ่มฯ ให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป โดยเข้ามาสนับสนุนด้านการตลาด และประชาสัมพันธ์กลุ่มฯ โดยนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เข้าคัดสรรผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ ได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ดีเด่น 3 ดาว ระดับอำเภอ และรางวัล 4 ดาวระดับจังหวัด

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกลุ่มฯ มากที่สุด ได้ให้การสนับสนุนกลุ่มฯ ในรูปของอุปกรณ์การผลิต คือ กี่กระตุก จำนวน 6 หลังและที่โวนด้าย 1 อัน ซึ่งปัจจุบันกลุ่มฯ สามารถใช้อุปกรณ์การผลิตที่ได้รับการสนับสนุนเหล่านั้นอย่างเต็มที่ในการทำการผลิตผ้าทอของกลุ่มฯ

สหกรณ์การเกษตรจังหวัดลำปาง เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการเงินแก่กลุ่มฯ โดยให้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการผลิตในลักษณะให้เปล่า เพื่อให้กลุ่มฯ นำไปใช้ในการผลิตของกลุ่มฯ จำนวน 40,000 บาท รายละเอียดของแหล่งให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แหล่งในการสนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มฯ

หน่วยงาน	ปีที่ได้รับการสนับสนุน	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
ศูนย์การศึกษาคนออกรเรียน อำเภอแม่ทะ จังหวัด ลำปาง	ตั้งแต่เริ่มตั้งกลุ่มฯ ถึงปัจจุบัน	อบรมการทอผ้าตีนจก และเพิ่มทักษะการทอผ้า
สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ทะ จังหวัด ลำปาง	พ.ศ. 2542 ถึง ปัจจุบัน	สนับสนุนด้านการตลาด โดยให้กลุ่มนำผลิตภัณฑ์ไป ร่วมแสดงและจำหน่ายในงานต่าง ๆ และสนับสนุนให้ นำผลิตภัณฑ์เข้าร่วมการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ได้ รางวัล 3 ดาว ระดับอำเภอ และ 4 ดาว ระดับจังหวัด
องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านกิว จังหวัดลำปาง	พ.ศ. 2546 ถึง ปัจจุบัน	สนับสนุนเครื่องจักร จำนวน 6 หลัง ที่ไวน์ด้าย 1 หลัง เป็นเงินทั้งสิ้น 40,000 บาท
สหกรณ์การเกษตรจังหวัด ลำปาง	พ.ศ. 2546 ถึง ปัจจุบัน	สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝาก ของกลุ่มเป็นเงิน 40,000 บาท

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ 4

การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต

4.1 ผลิตรภัณฑ์

ผลิตรภัณฑ์ของกลุ่มฯ ที่จำหน่ายปัจจุบัน มี 2 ชนิด เป็นผ้าทอมือจากกี่กระทบและกี่กระตุก จากด้ายประดิษฐ์ที่ซื้อจากตัวเมืองลำปาง รายละเอียดของผลิตรภัณฑ์มี ดังนี้

ผ้าทอลายสายฝน เป็นการทอผ้าพื้นโดยใช้ด้ายประดิษฐ์ที่มีลักษณะสีมันวาวนำมาเป็นเส้นพุ่งในการทอ ซึ่งจะใช้การทอในลักษณะการสลับสีด้ายเส้นพุ่ง ทำให้ผลิตรภัณฑ์ผ้าทอที่ได้มีสีมันวาว สลับสีขึ้นอยู่กับสีของด้ายเส้นพุ่งที่ใช้ในการทอ

ผ้าพื้นปักอักษร เป็นการนำเอาผ้าพื้นนำมาปักอักษร ตามรูปแบบและขนาดที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งเป็นอีกผลิตรภัณฑ์ที่ทำรายได้ให้กลุ่มฯ เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.1 ผลิตรภัณฑ์ ของกลุ่มฯ

ผลิตรภัณฑ์	หน่วย	ขนาด
ผ้าทอลายสายฝน	ผืน	26 นิ้ว x 5 เมตร
ผ้าพื้นปักอักษร	ผืน	36 นิ้ว x 2.50 เมตร

ที่มา จากการสำรวจ

4.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต

4.2.1 การบริหารการผลิต

การผลิตของกลุ่มฯ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้าและการผลิตเพื่อวางจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าที่หน่วยงานราชการและเอกชนจัดขึ้น หรือวางจำหน่ายในที่ทำการกลุ่มฯ การจัดหาวัตถุดิบในการผลิตเป็นหน้าที่ของประธานและรองประธานกลุ่มฯ โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนที่มีอยู่จัดซื้อและสมาชิกรับไปทอแล้วนำผลิตรภัณฑ์ขายให้กลุ่มฯ เมื่อสมาชิกรับซื้อวัตถุดิบที่กลุ่มฯ ประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ จะเป็นผู้ลงบัญชีการเบิกจ่ายวัตถุดิบให้สมาชิกแต่ละคน ประธานจะเป็นผู้ช่วยเหลือสมาชิกผู้ทอในการเลือกสีด้าย มาผสมกัน เมื่อสมาชิกทอผลิตรภัณฑ์เสร็จจะนำมาจำหน่ายให้กลุ่มฯ ประธานและรองประธานคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ จะร่วมกันตรวจสอบคุณภาพ การทอว่าทอแน่น ไม่มีตำหนิ กลุ่มฯ จะรับซื้อไว้เพื่อจำหน่าย แต่ถ้าตรวจสอบแล้วผ้ามีตำหนิ ทอไม่แน่น กลุ่มฯ จะรับฝากไว้ ถ้ามีลูกค้าให้ความสนใจและซื้อไปสมาชิกรับซื้อได้เงินค่าผ้า กลุ่มฯ จึงจะหักค่าด้ายที่เป็นวัตถุดิบ สำหรับผ้าที่ได้คุณภาพ กลุ่มฯ จะรับซื้อ โดยใช้เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ ซื้อใน ราคาเมตรละ 70 บาท ถ้าสมาชิกผู้ทอเอาด้ายจากกลุ่มฯ ก็จะไม่หักค่าด้ายที่เป็นวัตถุดิบก่อน เงินที่เหลือจะเป็นของสมาชิกผู้ทอ สำหรับผ้าพื้นปักอักษร ประธานจะรับคำสั่งซื้อจากโรงเรียน

ในหมู่บ้าน ตำบล และโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง จากนั้นก็จะแบ่งกันทอระหว่างสมาชิกผู้ทอ ทั้ง 17 คน ว่าใครจะรับกี่เมตร เพื่อให้ทันตามกำหนด สมาชิกจะรับผิดชอบทอตามกำลังการผลิตของตนเอง บางคนก็นำไปทอที่บ้านด้วยก็กระทบ ซึ่งเป็นที่ของตนเอง สำหรับผู้ที่ประสงค์จะทอด้วยก็กระตุก จะต้องเข้าคิว เปลี่ยนกันทอ วัตถุประสงค์จะรับจากกลุ่มฯ เมื่อทอเสร็จ ตรวจสอบคุณภาพแล้ว กลุ่มฯ จะใช้เงินทุนหมุนเวียนจ่ายให้สมาชิกไปก่อนในราคาเมตรละ 105 บาท และหักค่าด้ายตามจำนวนที่ใช้ เงินส่วนที่เหลือก็ให้สมาชิกผู้ทอ

ในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่มีตำหนิ ผ้าทอไม่สม่ำเสมอ การแก้ไข คือ ขยายผ้าชิ้นนั้นให้กับลูกค้าในราคาต้นทุน บ้างครั้งต้องยอมขาดทุนบ้าง กลุ่มฯ จะเป็นคนบอกลูกค้าเองว่าผ้าผืนนี้มีตำหนิที่ไหน เพื่อให้ลูกค้าผู้ซื้อได้รู้ตำหนิของผ้านั้น แต่ก็มีลูกค้าบางคนพอใจ เพราะการตัดเลื้อผ้า จากผ้าทอลายสายฝน ส่วนมากจะมีผ้า ตกแต่งลวดลาย เช่นผ้าตีนจก ผ้าปักมือ ต่างๆ

4.2.2. การวางแผนการผลิต

เมื่อมีคำสั่งซื้อจากลูกค้า กลุ่มฯ จะทำการประมาณระยะเวลาในการผลิตก่อนที่จะตอบตกลงผลิตให้กับลูกค้า เช่น กลางปี พ.ศ. 2546 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัยสั่งผ้าพื้นปักอักษร จำนวน 5,000 เมตร แต่เนื่องจากอยู่ในระหว่างการทอ กลุ่มฯ จะคำนวณระยะเวลาในการทอที่กลุ่มฯ สามารถรับคำสั่งซื้อได้ คือ 720 เมตรเท่านั้น ในการรับคำสั่งซื้อจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าพื้นปักอักษร ซึ่งเป็นของโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดลำปาง และของลูกค้ากลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่ต้องการตัดเลื้อทิมสำหรับผ้าพื้นลายสายฝน จะผลิตตามกำลังการทอของสมาชิกแต่ละคน โดยไม่คำนึงว่าจะขายได้เมื่อไร เมื่อทอเสร็จกลุ่มฯ จะรับซื้อไว้ในกลุ่มฯ เมื่อมีผลิตภัณฑ์มากก็จะนำออกจำหน่าย ตามงานแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มฯ ผลิตภัณฑ์ผ้าลายสายฝน จะมีลูกค้ามาซื้อเรื่อยๆ ผลิตภัณฑ์ไม่พอจำหน่าย จะคงเหลือเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มีตำหนิจะจำหน่ายได้ช้า

ตารางที่ 4.2 ปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2546

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณการผลิต (เมตร)
ผ้าทอลายสายฝน	1,870
ผ้าพื้นปักอักษร	720

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต

ในระยะแรกของการจัดตั้งกลุ่มฯ การจัดหาปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่จะเป็นของสมาชิกแต่ละคนที่จะจัดหาเองทั้งหมด สมาชิกผู้ทอจะลงทุนซื้อด้ายเองทั้งหมด และนำผลิตภัณฑ์รวมกันขายในรูปกลุ่มฯ ต่อมาในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้มีการระดมทุน และมีหน่วยงานราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสนับสนุนในด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตที่เป็นวัตถุดิบจำพวกด้าย กลุ่มฯ โดยประธานและรองประธานจะเป็นผู้จัดซื้อ สมาชิกจะนำวัตถุดิบที่กลุ่มฯ จัดซื้อนำไปทอผ้าก่อน เมื่อนำผลิตภัณฑ์มาขายให้กลุ่มฯ จะมีการหักค่าวัตถุดิบตามราคาต้นทุนออก หรือในบางครั้งสมาชิกบางรายก็จะซื้อวัตถุดิบเองทั้งหมดและทำการทอเสร็จแล้ว

จะนำผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายให้กลุ่มฯ ในปีการผลิต พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ จัดซื้อด้ายเพื่อนำมาทอผ้า มี 2 ประเภท คือ ด้ายประดิษฐ์ หรือไหมประดิษฐ์ ในราคาลูกกละ 900 บาทและฝ้ายสำเร็จรูปในราคาลูกกละ 420 บาท

ตารางที่ 4.3 การจัดหาวัตถุดิบปีการผลิต ปี 2546

เดือน	จำนวนด้าย (ลูก)	ราคาต่อหน่วย (บาท)	มูลค่าการจัดซื้อ (บาท)
มกราคม	-	-	-
กุมภาพันธ์	-	-	-
มีนาคม	-	-	-
เมษายน	-	-	-
พฤษภาคม	-	-	-
มิถุนายน	10	420	4,200
กรกฎาคม	4	900	3,600
สิงหาคม	3	900	2,700
กันยายน	3	900	2,700
ตุลาคม	4	900	3,600
พฤศจิกายน	3	900	2,700
ธันวาคม	3	900	2,700
รวม	30		22,200

หมายเหตุ : ด้ายประดิษฐ์ 1 ลูก มี 105 ไจ

ที่มา. จากการสำรวจ

4.3.1 วัตถุดิบ

วัตถุดิบในการทอผ้าของกลุ่มฯ ได้แก่ ด้ายประดิษฐ์หรือไหมประดิษฐ์ และฝ้ายสำเร็จรูป ส่วนใหญ่จะจัดซื้อโดยประธานและรองประธาน โดยจัดซื้อเดือนละ 1 ครั้ง โดยเข้าไปซื้อที่ร้านค้าในตัวเมืองจังหวัดลำปาง ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจะเป็นค่าพาหนะในการจัดซื้อ 60 บาท/ครั้ง (ไป - กลับ) รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุดิบสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ด้ายประดิษฐ์ หรือไหมประดิษฐ์

เป็นด้ายสำเร็จรูปใช้สำหรับทำเป็นด้ายพุ่ง/ด้ายยืนในการทอ ซึ่งจัดซื้อเป็นลูกในราคาลูกกละ 900 บาทจากร้านค้าในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง การจัดซื้อแต่ละครั้งประมาณ 3 ลูก/ครั้ง ความถี่ในการจัดการจัดซื้อเดือนละ 1 ครั้ง

ฝ่ายสำเร็จรูป

เป็นฝ่าย เบอร์ 10/1 ที่ทำสำเร็จรูปเป็นเส้นมาจากโรงงาน นำมาทอได้เลย จะจัดซื้อ เพื่อทอผ้าพื้น ปักอักษรให้แก่โรงเรียนบุญวาทย์เท่านั้น จะซื้อให้พอสำหรับผลิตตามการสั่งซื้อแต่ละครั้ง ในราคาลูกละ 420 บาท

ตารางที่ 4.4 ตารางการจัดหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบ	หน่วย	ราคา/ หน่วย (บาท)	แหล่ง ที่มา	ความถี่	ปริมาณ การซื้อ/ ครั้ง	การชำระ เงิน	วิธีการ ขนส่ง
ด้ายประดิษฐ์ หรือไหม ประดิษฐ์	ลูก	900	ร้านค้าใน อ.เมือง จ.ลำปาง	1 เดือน/ ครั้ง	3 ลูก	เงินสด	กลุ่มฯ จัดส่งเอง
ฝ่ายสำเร็จรูป เบอร์ 10/1	ลูก	420	ร้านค้าใน อ.เมือง จ.ลำปาง	ตาม คำสั่งซื้อ	10 ลูก	เงินสด	กลุ่มฯ จัดส่งเอง

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต

ปัจจัยการผลิตที่เป็นอุปกรณ์การผลิตต่างๆ โดยเฉพาะที่กระทบ ส่วนใหญ่สมาชิกจะเป็นการจัดหาเอง ยกเว้นที่กระทบ พร้อมอุปกรณ์ จะเป็นของกลุ่มฯ สมาชิกจะเวียนการทอ ซึ่งรายละเอียดต่างๆ ของวัสดุ อุปกรณ์การผลิตมี ดังนี้

ที่กระทบ

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว จำนวน 6 หลัง โดยสั่งซื้อมาจาก ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ที่ทำการกลุ่มฯ ที่กระทบมีมูลค่าประมาณหลังละ 4,500 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี จากการสัมภาษณ์ การที่สมาชิกนิยมทอผ้า ด้วยที่กระทบ เนื่องจากการทอผ้าด้วยที่กระทบทอได้เร็วกว่าที่กระทบ เนื้อผ้าเรียบไม่ค่อยมีที่ตำหนิ

ที่กระทบ (กึ่งพื้นเมือง)

ที่กระทบมีจำนวน 17 หลัง ซึ่งเป็นของสมาชิกแต่ละราย ซึ่งโดยส่วนใหญ่ได้สั่งทำจากช่างในหมู่บ้าน มีมูลค่าหลังละ 1,500 บาท อายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

กระสวย

กระสวยที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ กระสวยที่กระทบ มีจำนวน 6 อัน จัดซื้อพร้อมกับที่กระทบ ในราคาอันละ 300 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี และกระสวยอีกชนิดหนึ่ง คือ กระสวยที่กระทบ มีจำนวน 30 อัน ราคาอันละ 25 บาทซึ่งสมาชิกแต่ละรายจะจัดซื้อกันเอง โดยซื้อจากช่างในหมู่บ้านหรือจาก จังหวัดสุโขทัย มีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

หลอดกระสวย

เป็นหลอดที่ใช้พันด้ายเส้นพุ่ง มีหลายชนิด ชนิดแรก คือ หลอดกระสวยที่ทำจากไม้ โดยใช้ไม้ไผ่เหลาเป็นแท่งขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 8 เซนติเมตร ใช้คู่กับกระสวย โดยสมาชิกทำขึ้นเอง แต่ละคนจะมีประมาณคนละ 50 อัน หากจัดซื้อจะมีราคาประมาณ 100 บาท ต่อหลอดกระสวย 50 อัน เฉลี่ยราคาอันละ 0.50 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 1 ปี หลอดกระสวยอีกชนิดหนึ่ง คือ หลอดกระสวยที่ทำจากพลาสติก เป็นหลอดพลาสติกที่ใช้เป็นก้านลูกโป่ง สมาชิกกลุ่มฯ ได้นำมาประยุกต์ใช้ ก้านหนึ่งจะยาวประมาณ 23 นิ้ว สามารถตัดเพื่อทำหลอดกระสวยได้ 6 หลอด ซื้อจากร้านค้าในตัวเมืองลำปาง ราคาอันละ 1 บาท สมาชิกแต่ละคนจะมีประมาณคนละ 60 อัน มีอายุการใช้งาน 3 ปี และหลอดกระสวยที่ทำจากเหล็ก จะใช้เฉพาะที่กระตุก สมาชิกผู้ใช้เพียง 2 คน ซื้อมาจาก จังหวัดลพบุรี มีคนละ 50 อัน ราคาอันละ 1 บาท เพื่อนำมาทดลอง อายุการใช้งาน 5 ปี

ฟิม หรือ พันหวิ

ฟิม หรือ พันหวิที่มีอยู่ 2 ขนาดด้วยกัน คือ เบอร์ 48 ใช้ทอผ้าพื้นลายสายฝน สมาชิกแต่ละคนจะมีคนละ 1 อัน ใช้กับ กี่กระทบ ซื้อมาในราคาอันละ 300 บาท จากจังหวัดสุโขทัย มีอายุการใช้งาน 5 ปี ในส่วนของกี่ยี่กระตุกซื้อพร้อมกี่ยี่กระตุก ในราคาอันละ 300 บาท มีอายุการใช้งาน 5 ปี และฟิมอีกชนิดหนึ่ง คือ ฟิม เบอร์ 42 ใช้ทอผ้าพื้นปักอักษร ซึ่งในการทอจะใช้กี่ยี่กระตุกเท่านั้นทอผ้า ฟิมชนิดนี้ มีจำนวน 6 อัน ซื้อมาพร้อมกี่ยี่กระตุก ในราคาอันละ 380 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี

เขาที่ทำจากเส้นด้าย

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับยกเส้นยืนเพื่อสอดเส้นพุ่ง มีจำนวนทั้งหมด 34 ไม้ โดยจะมีการใช้ 2 ไม้ต่อกี่ 1 หลัง ใช้สำหรับกี่ยี่กระทบ ในราคาไม้ละ 140 บาท จากจังหวัดสุโขทัย มีอายุการใช้งานประมาณ 3 ปี

เขาเหล็ก

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับยกเส้นยืนเพื่อสอดเส้นพุ่ง มีจำนวน 12 อัน จัดซื้อมาพร้อมกับกี่ยี่กระตุก มี 12 อัน ในราคาอันละ 300 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี

เชือกไนลอน (เส้นเล็ก)

เป็นวัสดุที่นำมาใช้ในการมัดเขา โดยสมาชิกแต่ละรายจะจัดหาตนเอง ซึ่งจะซื้อเชือกไนลอนมาเป็นเส้นในราคา เส้นละ 6 บาท จากร้านค้าในหมู่บ้าน และจะนำมาใช้ต่อกี่ 1 หลัง มีอายุการใช้งานประมาณ 2 ปี

เชือกไนลอน (เส้นใหญ่)

เป็นวัสดุนำมาใช้ในการมัดขอบพันหวิให้ติดกับกี่ยี่ และใช้มัดเขาให้ติดกับไม้ย่า สมาชิกจะจัดหาตนเองโดยซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน ในราคาเงินสดเมตรละ 2 บาท ซึ่งในกี่ยี่กระตุกจะมีการใช้จำนวน 6 เมตร ส่วนกี่ยี่กระทบจะมีการใช้ 15 เมตร และมีอายุการใช้งานประมาณ 3 ปี

ลูกล้อ

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับดึงเขา จะใช้เฉพาะกี่ยี่กระทบเท่านั้น ในกี่ยี่ 1 หลัง จะมีการใช้อยู่ 2 อัน ซึ่งสมาชิกจะซื้อจากช่างในหมู่บ้าน ราคาอันละ 20 บาท อายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

ที่วันด้าย (ที่ขึ้นเส้นยืน)

เป็นอุปกรณ์ของกลุ่มฯ ใช้สำหรับขึ้นเส้นยืน กลุ่มฯ มีอยู่ 1 หลัง ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ซ้อมาพร้อมกับที่กระตุก จาก ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง ในราคาเงินสด 800 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

ที่กรอด้าย

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับกรอด้ายเข้าหลอด ก่อนที่จะนำไปขึ้นเส้นยืน ในปัจจุบันกลุ่มฯ มีที่กรอด้ายจำนวน 1 หลัง ดัดแปลงมาจากล้อรถจักรยาน ซ้อมาในราคา 700 บาท รวมกับของสมาชิกอีก 18 หลัง ซึ่งทำมาจากไม้ที่จ้างช่างในหมู่บ้านทำขึ้น ราคาหลังละประมาณ 300 บาท อายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

ที่สอดฟันหวี

สมาชิกแต่ละรายจะมีคนละ 1 อัน โดยสมาชิกจะทำขึ้นใช้เอง จากไม้ไผ่ มีอายุการใช้งานประมาณ 1 ปี

แปรงมัดเส้นยืน

ลักษณะเป็นแปรงพลาสติก เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับใช้มัดเส้นยืน เพื่อไม่ให้เส้นยืนพันกัน ซึ่งสมาชิกแต่ละรายจะจัดซื้อกันเองจากร้านค้าในหมู่บ้าน ในราคาอันละ 15 บาท

กรรไกร

ใช้สำหรับตัดเส้นฝ้ายเวลาทำการทอ สมาชิกจะจัดหาตนเอง โดยเฉลี่ยจะมีคนละ 1 อัน ราคาอันละ 45 บาท ซ้อมจากร้านค้าในชุมชน อายุการใช้งานประมาณ 3 ปี

สายวัด

นำมาใช้ในการวัดผ้าขณะทำการทอ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะมีคนละ 1 เส้น รวมทั้งหมด 17 เส้น ซ้อมจากร้านค้าในหมู่บ้าน เส้นละ 15 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 2 ปี

หลอดพีวีซี

เป็นอุปกรณ์ที่กลุ่มฯ จัดหา มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว จำนวน 60 หลอด เฉลี่ยราคาหลอดละ 5 บาท ซึ่งจะใช้กับที่กรอด้าย ได้มาจากการซื้อท่อพีวีซีสำหรับทำท่อน้ำประปาเส้นยาวประมาณ 4 เมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว นำมาตัดเป็นท่อนตามขนาดที่ต้องการ มีอายุการใช้งานประมาณ 5 ปี

ม้าม้วนด้าย , ม้าก้อปปี

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้กับที่กระตุก โดยกลุ่มฯ ได้จัดซื้อเป็นชุดคู่กับม้าก้อปปี เป็นอุปกรณ์ที่ใช้กับที่กระตุก สำหรับดึงฝ้าย และปล่อยฝ้ายเข้าม้าม้วนฝ้าย ทั้งสองอย่างจะใช้ควบคู่กัน โดยจัดซื้อจาก ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ในราคาชุดละ 700 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

ไม้ย่ำ

ที่แต่ละหลังจะมีไม้ย่ำ จำนวน 1 คู่ ใช้สำหรับเหยียบเพื่อยกเส้นยืนเพื่อให้สามารถใช้กระสวยสอดเส้นพุ่งได้ ซึ่งสมาชิกอาจทำขึ้นเอง อายุการใช้งานประมาณ 1 ปี เนื่องจากทำจากไม้ไผ่

ตู้แสดงสินค้า และเก็บวัตถุดิบ

กลุ่มฯ มีตู้ 1 หลัง เป็นตู้อลูมิเนียม ซึ่งได้จัดซื้อมาตั้งแต่ช่วงแรกของการจัดตั้งกลุ่มฯ พ.ศ. 2542 ในราคา 1,500 บาท ลักษณะของตู้จะมี 3 ชั้น ชั้นล่างจะทึบ ส่วนชั้นบน จำนวน 2 ชั้นเป็นกระจก กลุ่มฯ ใช้ชั้นล่างในการจัดเก็บวัตถุดิบ ชั้นบน 2 ชั้น จะใช้เก็บและโชว์ผลิตภัณฑ์ ตู้มีอายุการใช้งาน 10 ปี

ตาราง 4.5 การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และโรงเรียน

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคา/หน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา	อายุการใช้งาน (ปี)	ลักษณะการ ได้มา
ก๊อกระตุก	6 หลัง	4,500	งบองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว	2546	10	ได้รับการ สนับสนุน
ก๊อกระทบ(ทำจากไม้)	17 หลัง	1,500	ของสมาชิกแต่ละราย	2542	10	สั่งทำ
กระสวย						
- กระสวย(ก๊อกระตุก)	6 อัน	300	ซื้อจากช่างในหมู่บ้าน	2542	10	ซื้อสด
- กระสวย(ก๊อกระทบ)	30 อัน	25	ซื้อจาก ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	2546	10	ซื้อสด
หลอดกระสวย						
-ทำจากไม้	850 อัน	-	ของสมาชิก	2542	1	สมาชิกผลิตเอง
-ทำจากพลาสติก	1,020 อัน	1	ร้านในตัวเมืองลำปาง	2542	3	ซื้อสด
-ทำจากเหล็ก	100 อัน	1	ซื้อจาก จ.ลพบุรี	2545	5	ซื้อสด
ฟืม หรือ ฟันหวี						
-เบอร์ 48	17 อัน	300	ซื้อจาก จ.สุโขทัย	2542	5	ซื้อสด
- เบอร์ 42	6 อัน	380	ซื้อจาก ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	2546	5	ซื้อสด
เขาที่ทำจากเส้นด้าย	34 ไม้	140	ซื้อจาก จ.สุโขทัย	2542	3	ซื้อสด
เขาเหล็ก	12 อัน	300	ซื้อจาก ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	2546	10	ซื้อสด
เชือกไนลอน(เส้นเล็ก)	20 เส้น	6	ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	2	ซื้อสด

ตาราง 4.5 (ต่อ)

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคา/หน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา	อายุการใช้งาน (ปี)	ลักษณะการ ได้มา
เชือกไนลอน(เส้นใหญ่)	21 เมตร	2	ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	3	ซื้อสด
ลูกล่อ	17 คู่	20	ซื้อจากช่างในหมู่บ้าน	2542	10	ซื้อสด
ที่ไถนด้าน(ที่ขึ้นเส้นยืน)	1 หลัง	800	ซื้อจาก ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	2546	10	ซื้อสด
ที่กรวด้าย						
- ทำจากล้อรถจักรยาน	1 อัน	700	ซื้อจากช่างในหมู่บ้าน	2546	10	ซื้อสด
- ทำจากไม้	17 อัน	300	ซื้อจากช่างในหมู่บ้าน	2542	10	ซื้อสด
ที่สอดพันหวี	17 อัน	-	สมาชิกทำเอง	2542	1	สมาชิกผลิตเอง
แปรงขัดเส้นยืน	17 อัน	15	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	1	ซื้อสด
กรรไกร	17อัน	45	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	3	ซื้อสด
สายวัด	17 เส้น	15	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	2	ซื้อสด
หลอดฟลูออโร	60 หลอด	5	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	5	ซื้อสด
ม้าม้วนด้าย,มวกอปปี้	1 ชุด	700	ซื้อจาก ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	2546	10	ซื้อสด
ไม้ย่ำ	23 คู่	-	สมาชิกทำเอง	2542	1	สมาชิกผลิตเอง
โรงเรือน (ในส่วนของการผลิต)	1 หลัง	30,000	บ้านของประธานกลุ่มฯ	2542	20	ของประธาน กลุ่มฯ
โรงเรือน (ในส่วนของกา รจัดการ)	1 หลัง	50,000	บ้านของประธานกลุ่มฯ	2542	20	ของประธาน กลุ่มฯ

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.3 บรรจุภัณฑ์

กลุ่มฯ ไม่มีการบรรจุภัณฑ์ แต่จะใส่ถุงพลาสติกให้ลูกค้า เป็นถุงพลาสติก (ถุงหิ้ว) ขนาด 9 x 8 นิ้ว จะจัดซื้อครั้งละ 2 ห่อ ในราคาห่อละ 25 บาท ในปีการผลิต พ.ศ. 2546 จากการสัมภาษณ์ กลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายในการซื้อถุงพลาสติก (ถุงหิ้ว) รวมเป็นมูลค่าประมาณ 150 บาท

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ทางกลุ่มฯ ได้เขียนโครงการขอรับการสนับสนุนการบรรจุภัณฑ์จากสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทางสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ได้ส่งนักวิชาการเข้ามาช่วยออกแบบกับสมาชิกกลุ่มฯ เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2547 สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ได้นำบรรจุภัณฑ์ในลักษณะกล่องและถุงกระดาษมาสนับสนุนในลักษณะให้เปล่าแก่กลุ่มฯ งบประมาณในการผลิต 30,000 บาท

4.3.4 โรงเรือน

โรงเรือนของกลุ่มฯ เป็นโรงเรือนของประธานกลุ่มฯ โดยจำแนกเป็นโรงเรือนในส่วนของการผลิต ซึ่งจะเป็นที่ใช้อุปกรณ์การผลิต คือ กี๊กระตุก และอุปกรณ์ในการวันด้ายต่างๆ ซึ่งอยู่บริเวณด้านข้างของบ้านประธานกลุ่มฯ และโรงเรือนในส่วนของการจัดการ ซึ่งเป็นส่วนของบริเวณบ้านที่พักอาศัยของประธาน ใช้เป็นบริเวณรับรองแขก การประชุมย่อยของคณะกรรมการและสมาชิก และในปี พ.ศ. 2546 โรงเรือนที่กลุ่มฯ ใช้เป็นที่ทำการ กลุ่มฯ สถานดำเนินงานการผลิต เป็นบ้านของนางบัว คำปรี ซึ่งที่บ้านว่าง ไม่มีคนอยู่ เนื่องจากนางบัวฯ ไปอาศัยอยู่กับลูกที่กรุงเทพฯ โดยกลุ่มฯ เข้าไปเริ่มใช้เมื่อเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546 นำกี๊กระตุก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกัว และกี๊กระตบของสมาชิกบางส่วนมาใช้ทอดที่นี่ ซึ่งก่อนหน้านี้สมาชิกได้ทำการทอดที่บ้านของตนเอง ในการใช้บ้านนางคำฯ เป็นที่ทำการกลุ่มฯ จะไม่เสียค่าเช่าสถานที่ผลิต แต่จะเสียค่าน้ำประปา เดือนละ 30 บาท และค่าไฟฟ้า เดือนละ 45 บาท

4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตแต่ละประเภทจะมีการตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาที่แตกต่างกัน ปัจจัยการผลิตประเภทวัตถุดิบจำพวกด้าย ในช่วงแรกสมาชิกจะซื้อเองจากร้านในตัวเมืองลำปาง การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาด้ายจะตรวจสอบและจัดเก็บกันเอง ต่อมาเมื่อมีทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ และมีที่ทำการกลุ่มฯ ประธานและรองประธานจะเป็นผู้จัดซื้อปัจจัยการผลิตด้วยตนเอง ก่อนจะให้สมาชิกซื้อเพื่อนำไปใช้ในการผลิต ซึ่งประธานและรองประธานจะจัดซื้อจากร้านค้าประจำและคัดเลือกคุณภาพด้ายด้วยตนเอง เมื่อจัดซื้อเสร็จจะนำมาจัดเก็บวัตถุดิบไว้ในตู้แสดงสินค้าและจัดเก็บวัตถุดิบ โดยมีนางคู่ย์ เลี่ยมแหลม คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ เป็นผู้ถือกุญแจตรวจสอบวัตถุดิบและอนุมัติให้สมาชิกนำวัตถุดิบไปทอด มีการลงบัญชีควบคุมวัตถุดิบทุกครั้ง

4.4 แรงงานในการผลิต

4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต

แรงงานที่ใช้ในการผลิตผ้าทอของกลุ่มฯ จะเป็นแรงงานจากสมาชิกของกลุ่มฯ โดยในปีการผลิต พ.ศ. 2546 จะมีสมาชิกที่ดำเนินงานทอผ้าอยู่เพียง 17 คนเท่านั้น จากสมาชิกที่ลงหุ้นทั้งหมด 53 คน ลักษณะการทอผ้าของสมาชิก 17 ราย มีอยู่ 2 แบบ คือ สมาชิกทอที่บ้านของตนเอง จะใช้กี่กระทบหรือกี่พื้นเมืองในการทอ และสมาชิกที่ทอ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ ส่วนใหญ่จะใช้กี่กระตุกในการทอ การทำงานของสมาชิกที่ทอผ้า ณ ที่ทำการกลุ่มฯ จะเริ่มทำงานประมาณเวลา 9.30 นาฬิกา และมีเวลากลับไม่แน่นอน ส่วนสมาชิกที่ทอผ้าที่บ้านของตนเอง จะมีเวลาการทำงานที่ไม่แน่นอน

จากการเปรียบเทียบและการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่าสมาชิกที่ทอ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ จะใช้กี่กระตุก เพราะทอผ้าได้เร็ว ผ้าแน่น เรียบ ไม่ค่อยมีที่ตำหนิ แต่ก็มีข้อจำกัด คือสมาชิกจะต้องหมุนเวียนกันทอ เพราะมีกี่กระตุกอยู่เพียง 6 หลังเท่านั้น และเวลาการทำงานก็จะอยู่ในช่วงกลางวันเท่านั้น แต่สมาชิกที่ทอที่บ้าน ถึงแม้ว่าการทอผ้าจะได้เนื่องงานช้ากว่า แต่จะได้เปรียบในการใช้เวลาในการทอ เช่น สมาชิกบางคนจะเริ่มทอผ้าตั้งแต่เวลา 6.00 นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาว่างสามารถกำหนดเวลาได้เอง บางครั้งในช่วงกลางคืนก็สามารถทอได้นอกจากนี้ยังสามารถดูแลบุตร หลานของตนเองได้ด้วย

4.4.2 การจ้างงาน

ลักษณะการจ้างงานของกลุ่มฯ จะจ่ายค่าจ้างแรงงานในการผลิตเป็นรายชิ้นผลิตภัณฑ์ โดยจะจ่ายค่าจ้างเมตรละ 70 บาท ในการทอผ้าลายสายฝนทั้งจากกี่กระทบและกี่กระตุก และค่าจ้างเมตรละ 105 บาท

ตารางที่ 4.6 แรงงานและการจ้างงาน

ผลิตภัณฑ์	ลักษณะงาน	จำนวนแรงงาน (คน)	ลักษณะการจ้างงาน	ค่าแรงงาน	กำลังการผลิต (เมตรต่อคนต่อวัน)	สถานภาพการเป็นสมาชิก
ผ้าทอลายสายฝน	การทอ	17	ทำงานประจำ	เมตรละ 70 บาท	2 เมตร (กี่เมือง) 3 เมตร (กี่กระตุก)	เป็นสมาชิกกลุ่มฯ
ผ้าพื้นปักอักษร	การทอ	17	ทำงานประจำ	เมตรละ 105 บาท	2 เมตร	เป็นสมาชิกกลุ่มฯ

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน

จากผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ชนิดของกลุ่มฯ เมื่อพิจารณาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต ซึ่งในส่วนของการผลิตผ้าทอลายสายฝนจะแบ่งต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเป็น 2 ลักษณะ คือ ต้นทุนการผลิตที่เกิดจากการผลิตจากกี่กระทบ และกี่กระตุก และสามารถอธิบายต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มฯ ได้ ดังนี้

ผ้าทอลายสายฝน (กีกระทบ)

ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุดิบ โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 97.93 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด และต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนรองลงมา คือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.32 และร้อยละ 0.76 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	70.54	บาทต่อผืน
ต้นทุนการผลิตเงินสด	70.54	บาทต่อผืน
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	71.48	บาทต่อผืน
ราคาขาย (ขายส่ง)	80.00	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	9.46	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	9.46	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	8.52	บาทต่อผืน
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	11.82
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	11.82
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	10.65

ผ้าทอลายสายฝน (กีกระทบ)

ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุดิบ โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 95.52 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด และต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนรองลงมา คือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.75 และร้อยละ 0.74 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	70.54	บาทต่อผืน
ต้นทุนการผลิตเงินสด	70.54	บาทต่อผืน
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	73.29	บาทต่อผืน
ราคาขาย (ขายส่ง)	80.00	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	9.46	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	9.46	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	6.71	บาทต่อผืน
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	11.82
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	11.82
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	8.39

ผ้าพื้นปักอักษร

ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุดิบ โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 96.25 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด และต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนรองลงมา คือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.25 และร้อยละ 0.50 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	105.54	บาทต่อผืน
ต้นทุนการผลิตเงินสด	105.54	บาทต่อผืน
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	109.09	บาทต่อผืน
ราคาขาย (ขายส่ง)	115.00	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	9.46	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	9.46	บาทต่อผืน
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	5.91	บาทต่อผืน
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร	ร้อยละ	8.23
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด	ร้อยละ	8.23
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด	ร้อยละ	5.14

4.6 กรรมวิธีการผลิต

หลักการของการทอผ้า คือการทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกัน เส้นด้ายกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายยืน และอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง จะขัดกันแบบธรรมดา เรียกว่า ลายขัด หรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษ เพื่อให้ผ้ามีลวดลายสวยงาม แปลกตา เช่น การทอผ้าลายสายฝน ก็นำด้ายหลายสีมารวมกันแล้วนำมาเป็นด้ายพุ่งสามารถแบ่งตามประเภทของสีและชนิดของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกี่ชนิดต่างๆ ดังนี้

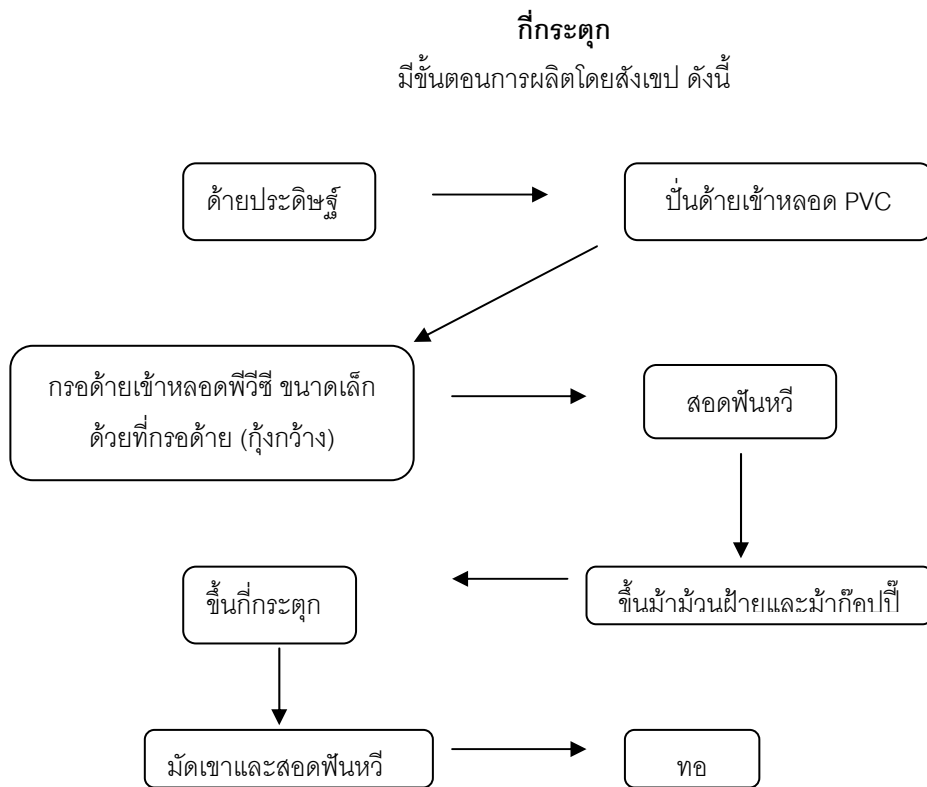
กี่กระตุก จะใช้ในการทอผ้าลายสายฝน และผ้าพื้นปัก

วิธีการทอผ้า

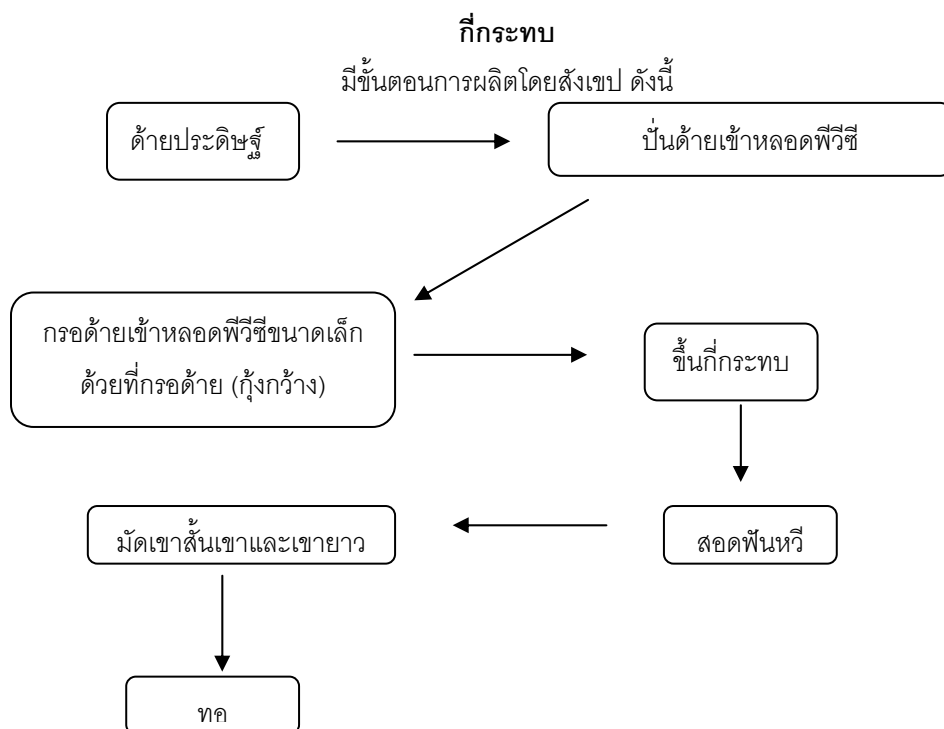
1. นำฝ้ายมากรอเข้ากับหลอดท่อพีวีซี ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว ด้วยที่กรอด้ายแล้วนำไปไว้นเพื่อให้ได้ตามความกว้าง ความยาว ตามที่ต้องการ
2. สืบเส้นด้ายยืนเข้ากับแกนม้วนด้ายยืน และร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะกอกแต่ละชุดและพันหวี ดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งหมดม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้า อีกด้านหนึ่งปรับความตึงหย่อนให้พอเหมาะ
3. กรอด้ายเข้าหลอดกระสวย ด้วยเครื่องปั่นด้ายและนำมาสอดเข้าในกระสวยเพื่อใช้เป็นด้ายพุ่ง
4. เริ่มการทอโดยกดที่ยกหมู่ตะกอก เส้นด้ายยืนชุดที่ 1 จะแยกออกและเกิดช่องว่างสอดกระสวยด้ายพุ่งผ่าน สลับตะกอกชุดที่ 1 ยกตะกอกชุดที่ 2 สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับ ทำสลับกันไปเรื่อยๆ
5. การกระทบพื้นหวี (ฟืม) เมื่อสอดกระสวยด้ายพุ่งกลับก็จะกระทบพื้นหวี เพื่อให้ด้ายพุ่งแนบติดกัน
6. การเก็บหรือม้วนผ้า เมื่อทอผ้าได้พอประมาณแล้วก็จะม้วนเก็บในแกนม้วนผ้าโดยผ่อนแกนด้ายยืนให้คลายออกและปรับความตึงหย่อนใหม่ให้พอเหมาะ

กี่กระทบ จะใช้ทอผ้าลายสายฝนและผ้าพื้นปักอักษร

วิธีการทอ จะคล้ายกับกี่กระตุก จะลดระยะเวลาในส่วนของการเตรียมด้ายขึ้นกึ่ง ซึ่งจะมีการข้ามขั้นตอนในบางส่วน โดยหลังจากที่มีการขึ้นเส้นยืนเสร็จแล้ว จะนำด้ายขึ้นกึ่งกระทบแล้วทำการสอดพื้นหวี พร้อมกับการนำด้ายมัดเข้ากับเขา ก่อนที่จะทำการทอ ขั้นตอนในการเตรียมฝ้ายขึ้นกึ่งก่อนการทอของกึ่งทั้งสองชนิด แสดงดังแผนภาพที่ 4.1 – 4.2

แผนภาพที่ 4.1 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอด้วยก๊ีกระตุก

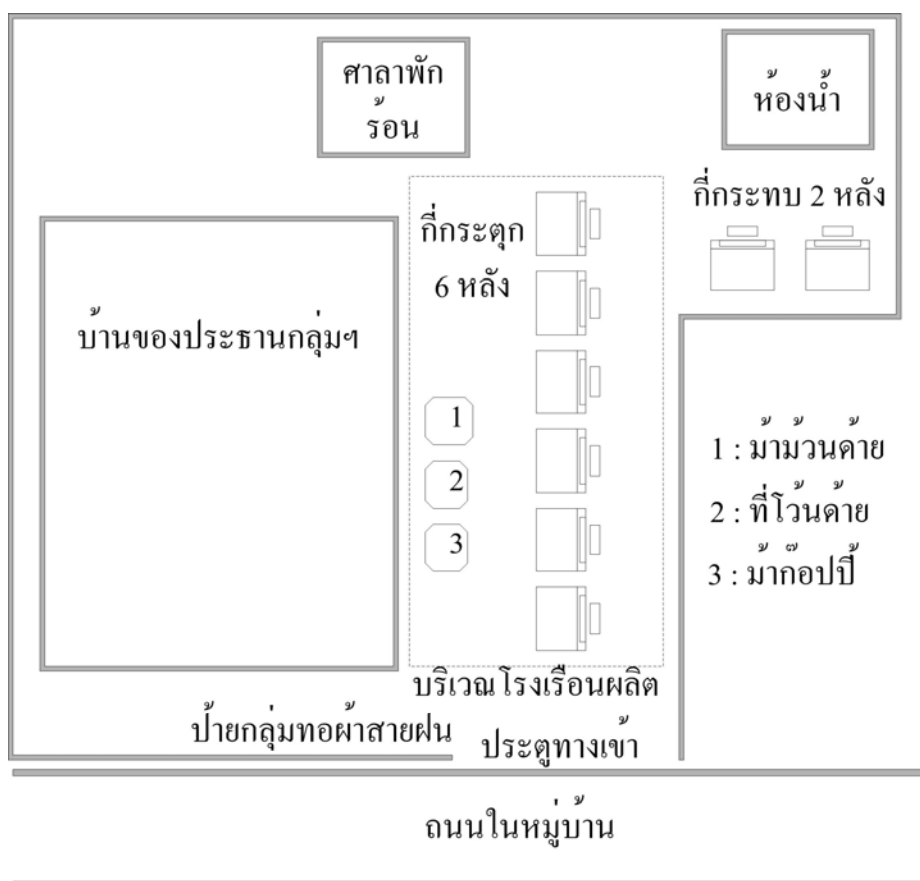
แผนภาพที่ 4.2 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอด้วยก๊ีกระทบ

4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

ในช่วงแรกประมาณ ปี พ.ศ. 2542 ในขั้นตอนของการกรอผ้าเข้าหลอด กลุ่มฯ ได้ใช้กรงล้อแบบหางเหิน ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ทำจากไม้ หลอดเป็นกระบอกไม้ไผ่นำมาติดเป็นท่อนๆ แต่ในปี พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้ดัดแปลงที่กรอผ้า โดยใช้ล้อรถจักรยานแทนกรงล้อแบบหางเหิน และใช้หลอดจากท่อพีวีซีแทนกระบอกไม้ไผ่ ซึ่งทำให้ดูแลรักษาง่ายขึ้น และการใช้อุปกรณ์เครื่องปั่นด้ายนี้ทำให้สามารถกรอผ้าได้เร็วขึ้นกว่าเดิมถึง 2 เท่า

4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

การผลิตใช้บ้านของนางบัว คำโปธิ เป็นที่ทำการกลุ่มฯ โดยมีกี่กระตุก พร้อมอุปกรณ์ครบ สามารถทอผ้าได้ จำนวน 6 หลัง กี่กระทบ พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 2 หลัง มีที่โวนด้าย ม้วนด้าย ม้วนก๊อปปี้ ส่วนที่เหลือจะอยู่ที่บ้านสมาชิก

แผนภาพที่ 4.3 สถานที่ผลิตของกลุ่มฯ

4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต

ของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต ได้แก่ เศษด้ายหรือเศษผ้าที่ได้จากการทอ จะมีการแบ่งความรับผิดชอบ ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ หากเป็นของเสียที่เกิดจากสมาชิกที่ทำการทอในโรงทอของกลุ่มฯ ก็จะไปรวมกันเพื่อรวมกันเผา และหากเป็นของเสียที่เกิดจากการทอที่บ้านของสมาชิก ก็จะได้รับผิดชอบกันเองในแต่ละราย แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว เศษเหลือต่างๆ ที่ได้จากการทอจะมีไม่มากนัก

4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

เมื่อมีการรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า หรือต้องการผลิตผ้าเก็บรวบรวมไว้ในกลุ่มฯ เพื่อจำหน่าย โดยประธานกลุ่มฯ จะแจ้งสมาชิกและมีการแบ่งงานกัน ผู้ใดจะรับไปทอกี่เมตร เพื่อป้องกันมิให้มีผ้าที่ไม่ได้คุณภาพส่งให้ลูกค้า ประธานและรองประธาน คณะกรรมการตรวจสอบ จะเป็นผู้ควบคุมและคอยดูแลการผลิตเป็นระยะ ๆ จนผลิตภัณฑ์เสร็จเป็นชิ้นงานตามความต้องการ

4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต

4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต

ด้านวัตถุดิบ

ราคาวัตถุดิบด้าย เพิ่มขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตของกลุ่ม เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นภาระของสมาชิกผู้ทอ เนื่องจากขายผ้าได้ราคาเท่าเดิม แต่ถูกหักค่าวัตถุดิบด้ายมากกว่าเดิม

เนื่องจากบางช่วงที่สมาชิกวางงานจากการทำนา จะหันมาผลิตผ้าทอ ทำให้ในช่วงเวลานั้นมีปริมาณวัตถุดิบด้ายไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกผู้ทอ ประกอบกับช่วงระยะเวลาดังกล่าว ปริมาณความต้องการซื้อของลูกค้ามีไม่มาก และกลุ่มจำเป็นต้องรับภาระในการใช้เงินทุนหมุนเวียนรับจ่ายค่าผลิตภัณฑ์ของสมาชิกก่อน จึงทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ เพื่อใช้ในการซื้อวัตถุดิบด้าย

ด้านเทคนิคการผลิต

ขั้นตอนการทอผ้าจะมีขั้นตอนซับซ้อน อาศัยระยะเวลาในการทอผ้ามาก โดยเฉพาะการทอผ้าพื้นปักอักษร เนื่องจากในกลุ่มมีผู้ชำนาญน้อยราย ซึ่งทำให้ไม่สามารถรับคำสั่งซื้อจากโรงเรียนต่างๆ ได้ทั้งหมด เมื่อรับคำสั่งซื้อมาแล้วทำให้บางครั้งผลิตไม่ทันตามกำหนด อาจส่งผลในระยะยาวให้สมาชิกขาดแรงจูงใจในการทอผ้าแต่ละผืน เนื่องจากผลตอบแทนไม่คุ้มค่างบเวลาที่ใช้ในการทอ และทำให้ช่างทอที่มีฝีมือภายในกลุ่มลดลงเรื่อยๆ ไม่มีใครสนใจสืบทอดขั้นตอนการผลิตที่ยุ่งยาก

ด้านกำลังการผลิต

กำลังการผลิตของสมาชิกไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการของลูกค้าในบางช่วงฤดูทำนาจะน้อยกว่ากับปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้าและช่วงหลังฤดูกาลทำนากำลังการผลิตของสมาชิกจะมากกว่าปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้า

ด้านการบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีความรู้ด้านการบรรจุภัณฑ์และขาดงบประมาณในด้านนี้ การจำหน่ายปัจจุบันกลุ่มจะใส่ถุงพลาสติกให้กับลูกค้า

ด้านอุปกรณ์การผลิต

เนื่องจากการทอผ้าด้วยกี่กระตุก ทำให้ได้เนื้อผ้าแน่น เรียบ ไม่ค่อยมีที่ตำหนิมากนัก สมาชิกจึงนิยมทอผ้าด้วยกี่กระตุก แต่กลุ่มมีกี่กระตุก เพียง 6 หลัง ทำให้สมาชิกต้องมีการหมุนเวียนกันทอ และทอผ้าของสมาชิกแต่ละรายจึงไม่ต่อเนื่อง

4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาช่วยเหลือ ในการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดซื้อกี่กระตุก และเงินทุนหมุนเวียน เพื่อจัดซื้อวัตถุดิบมาสำรองไว้ในกลุ่มฯ และรับซื้อผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเก็บไว้ในกลุ่มฯ เพื่อไว้จำหน่ายในช่วงฤดูทำนา

บทที่ 5

การตลาด

5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด

5.1.1 การบริหารการตลาด

กลุ่มฯ ไม่มีผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ด้านการตลาดให้กับกลุ่มฯ โดยตรง ถึงแม้ในโครงสร้างจะมีคณะกรรมการฝ่ายการตลาด ก็ไม่ได้ทำหน้าที่ตามตำแหน่ง อย่างไรก็ตามสามารถแบ่งการบริหารการตลาดของกลุ่มฯ ได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ในช่วงแรกหลังจากที่มีการจัดตั้งกลุ่มฯ ขึ้นมาในปี พ.ศ.2542 ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารการตลาด คือ ประธานกลุ่มฯ ซึ่งจะเป็นผู้คอยรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า แต่ก็ไม่ได้มีการออกหาตลาดแต่อย่างใด ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ทอเสร็จจะนำไปวางขายที่บ้านของนางสุภาพ ซึ่งเป็นประธานของกลุ่มฯ เนื่องจากเห็นว่าบ้านของนางสุภาพติดถนน มองเห็นได้ง่าย เป็นร้านขายของชำ สะดวกต่อลูกค้าที่จะเข้ามาติดต่อ นอกจากนี้สมาชิกบางรายที่จะรับของกลุ่มฯ ไปขายต่อก็จะไปรับของที่บ้านของนางสุภาพ ด้วย

ในปี พ.ศ. 2546 นางสุภาพ ซึ่งเป็นประธานจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการตลาดให้กับกลุ่มฯ รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ถ้าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ก็จะเป็นผู้อนุมัติให้กลุ่มฯ รับซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อวางจำหน่ายในที่ทำการกลุ่มฯ หรือส่งให้ลูกค้า

5.1.2 การวางแผนการตลาด

การวางแผนการตลาดของกลุ่มทอผ้าลายสายฝน ในปัจจุบัน กลุ่มฯ จะเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและคำสั่งของลูกค้าเป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันเน้นการผลิตผ้าทอลายสายฝน เนื่องจากกำลังเป็นที่นิยมของลูกค้า สถานที่จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เน้นจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มฯ เป็นหลัก เนื่องจากมีลูกค้าเข้ามาซื้อเอง และกำลังการผลิตก็ไม่มากพอที่จะออกไปจำหน่ายในงานต่างๆ ด้านราคาผลิตภัณฑ์ กลุ่มฯ มีการกำหนดราคากลาง ซึ่งเป็นราคารับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิก และกำหนดราคาขายของกลุ่มฯ โดยมีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก ด้านการส่งเสริมการขาย กลุ่มฯ จะเน้นให้หน่วยงานราชการ โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ ได้เข้ามาช่วยในการโฆษณาในรูปของสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ การฝากไปออกร้านตามงานต่างๆ

5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

ในช่วงแรกก่อนที่จะมีการรวมกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2542 ผลิตภัณฑ์ที่ทอจะเป็นผ้าตีนจก สไบ และผ้าพื้นสำหรับตัดเป็นถุงย่าม หลังจากที่มีรวมกลุ่มฯ กันอย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. 2546 ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกทอจะเป็นผ้าพื้นใช้ตัดเสื้อ กระโปรง ตอนแรกที่มีการทอผ้าชนิดนี้กลุ่มฯ จะใช้ด้ายสีเดียวในการทอ ต่อมาได้พัฒนาใช้ด้ายหลายสีมารวมกัน เพื่อเป็นด้ายพุ่ง และใช้ด้ายประดิษฐ์เป็นด้ายย่น ซึ่งแต่ก่อนใช้ด้ายโทะ ทำให้ผ้าทอที่

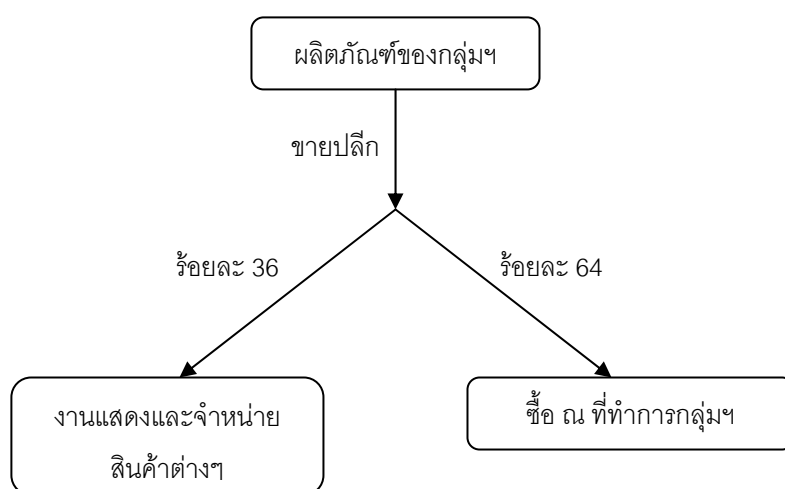
ได้มีสัรสรวยงาม เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ จึงได้ตั้งชื่อผ้าทอที่ได้ เรียกว่า “ผ้าทอลายสายฝน” ทำให้ชื่อนี้เป็นเอกลักษณ์ผ้าทอของกลุ่มฯ

ด้านการบรรจุภัณฑ์ ยังคงเป็นบรรจุภัณฑ์แบบเดิม คือ ถุงพลาสติกใส และถุงหิ้ว ที่เริ่มใช้ตั้งแต่มีการรวมกลุ่มฯ แต่ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้ทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานอุตสาหกรรม ภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากทางอุตสาหกรรมฯ ได้รับโครงการที่เสนอไป ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาสำรวจความพร้อมของผลิตภัณฑ์ ศักยภาพของกลุ่มฯ และได้ร่วมกับคณะกรรมการออกแบบกล่องบรรจุภัณฑ์ ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2547 สำนักงานอุตสาหกรรมฯ ได้ ส่งเจ้าหน้าที่มามอบกล่อง ถุงให้แก่กลุ่มฯ เพื่อใช้ในการบรรจุภัณฑ์ จำนวนรวม 2,000 ใบ

5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย

5.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ

จากการสัมภาษณ์ ปีการผลิต พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ มีการขายปลีกเพียงอย่างเดียวทั้งการจำหน่ายผ้าทอลายสายฝน และผ้าพื้นปักอักษร ซึ่งในช่องทางการขายปลีกของกลุ่มฯ ร้อยละ 36 กลุ่มฯ จะจำหน่ายในงานแสดงสินค้าต่างๆ ที่ทางหน่วยงานราชการต่างๆ จัดขึ้น อีกร้อยละ 64 จะจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มฯ

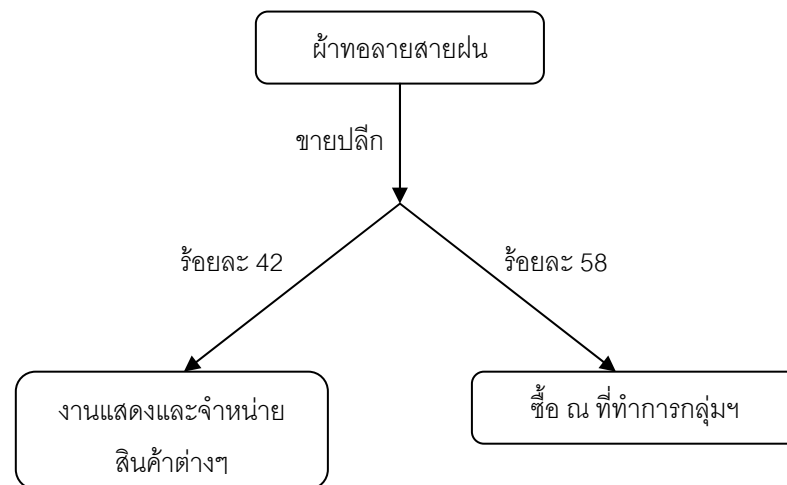

แผนภาพที่ 5.1 ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

5.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ผ้าลายสายฝน

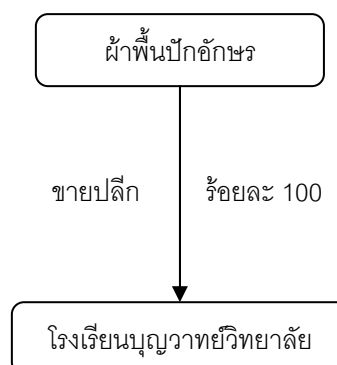
ช่องทางการจำหน่ายผ้าทอลายสายฝน มีลักษณะการขายปลีกเพียงอย่างเดียว ซึ่งจำแนกเป็นการขายในงานออกร้านแสดงสินค้าต่างๆ ทั้งงานแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และงานออกร้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 42 อีกร้อยละ 58 เป็นการจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มฯ โดยลูกค้าที่มาซื้อสินค้า ณ ที่ทำการกลุ่มฯ ส่วนใหญ่ เป็นข้าราชการในพื้นที่ ช่องทางการจัดจำหน่ายผ้าทอลายสายฝนแสดงดังแผนภาพที่ 5.2

แผนภาพที่ 5.2 ช่องทางการจำหน่ายผ้าทอลายสายฝน

ผ้าพื้นปักอักษร

ช่องทางการจำหน่ายผ้าพื้นปักอักษร มีลักษณะการขายปลีกเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการขายให้ลูกค้าเพียงรายเดียว คือ โรงเรียนอนุบาลวิทยาลัย ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นปักอักษร แสดงดังแผนภาพที่ 5.3

แผนภาพที่ 5.3 ช่องทางการจำหน่ายผ้าพื้นปักอักษร

5.4 ราคาและการตั้งราคา

ราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ สามารถจำแนกได้ 2 ระดับ คือ ราคารับซื้อจากสมาชิก ราคาขายซึ่งเป็นราคาขายปลีกเพียงอย่างเดียว โดยราคารับซื้อจากสมาชิก เป็นราคาที่สมาชิกได้รับหลังจากทำการผลิตและนำมาจำหน่ายที่กลุ่มฯ ซึ่งราคาดังกล่าวจะเป็นราคาที่ประมาณจากค่าวัตถุดิบในการผลิต และค่าแรงงานในการผลิต ราคาขายปลีก เป็นราคาที่กลุ่มฯ ประมาณจากราคารับซื้อของสมาชิก ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆ ของกลุ่มฯ และบวกกำไรเพียงเล็กน้อย จากผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของกลุ่มฯ สามารถยกตัวอย่างราคาและการพิจารณาการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้ดังนี้

ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระทบ) การผลิตผ้าทอลายสายฝนจากก๊กระทบ 1 ผืน มีต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ 72.27 บาทต่อผืน ซึ่งกลุ่มฯ ตั้งราคาซื้อจากสมาชิกไว้ที่ 70 บาทต่อผืน ตั้งราคาขาย 80 บาทต่อผืน ทำให้กลุ่มฯ ได้รับผลตอบแทนจากการขายต่อต้นทุนการผลิตและการตลาด เท่ากับ 7.73 บาทต่อผืน เมื่อพิจารณาการตั้งราคาจากต้นทุนการผลิตหรือ Mark up on cost (Mark Up) ในกรณีราคาซื้อจากสมาชิกและราคาขายปลีก พบว่า มีค่าเท่ากับร้อยละ - 3.14 และร้อยละ 10.69 ตามลำดับ นั่นคือ ถ้าต้นทุนมีค่าเท่ากับ 100 บาท กลุ่มฯ จะตั้งราคาซื้อจากสมาชิกและราคาขายปลีกต่ำกว่าต้นทุน 3.14 บาทต่อผืนและกลุ่มฯ จะได้กำไรจากราคาขาย 10.69 บาทต่อผืน

ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระตุก) การผลิตผ้าทอลายสายฝนจากก๊กระตุก 1 ผืน มีต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ 74.08 บาทต่อผืน ซึ่งกลุ่มฯ ตั้งราคาซื้อจากสมาชิกไว้ที่ 70 บาทต่อผืน ตั้งราคาขาย 80 บาทต่อผืน ทำให้กลุ่มฯ ได้รับผลตอบแทนจากการขายต่อต้นทุนการผลิตและการตลาด เท่ากับ 5.92 บาทต่อผืน เมื่อพิจารณาการตั้งราคาจากต้นทุนการผลิต (Mark Up) ในกรณีราคาซื้อจากสมาชิกและราคาขายปลีก พบว่า มีค่าเท่ากับร้อยละ - 5.50 และร้อยละ 8.00 ตามลำดับ นั่นคือ ถ้าต้นทุนมีค่าเท่ากับ 100 บาท กลุ่มฯ จะตั้งราคาซื้อจากสมาชิกและราคาขายปลีกต่ำกว่าต้นทุน 5.50 บาทต่อผืนและกลุ่มฯ จะได้กำไรจากราคาขาย 8.00 บาทต่อผืน

ผ้าพื้นปักอักษร การผลิตผ้าพื้นปักอักษร 1 ผืน มีต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ 109.88 บาทต่อผืน ซึ่งกลุ่มฯ ตั้งราคาซื้อจากสมาชิกไว้ที่ 105 บาทต่อผืน ตั้งราคาขาย 115 บาทต่อผืน ทำให้กลุ่มฯ ได้รับผลตอบแทนจากการขายต่อต้นทุนการผลิตและการตลาด เท่ากับ 5.12 บาทต่อผืน เมื่อพิจารณาการตั้งราคาจากต้นทุนการผลิต (Mark Up) ในกรณีราคาซื้อจากสมาชิกและราคาขายปลีก พบว่า มีค่าเท่ากับร้อยละ - 4.44 และร้อยละ 4.66 ตามลำดับ นั่นคือ ถ้าต้นทุนมีค่าเท่ากับ 100 บาท กลุ่มฯ จะตั้งราคาซื้อจากสมาชิกและราคาขายปลีกต่ำกว่าต้นทุน 4.44 บาทต่อผืนและกลุ่มฯ จะได้กำไรจากราคาขาย 4.66 บาทต่อผืน ราคาและการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ราคาและการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระทบ)	ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระตุก)	ผ้าพื้นปักอักษร
1. ต้นทุนการผลิต (จากการวิเคราะห์)	71.48	73.29	109.09
2. ต้นทุนการตลาด (จากการวิเคราะห์)	0.79	0.79	0.79
3. ราคาที่รับซื้อจากสมาชิก	70	70	105
4. ราคาขาย	80	80	115
6. ต้นทุนการผลิต และการตลาด (1) + (2)	72.27	74.08	109.88
7. ส่วนต่างของราคาซื้อจากสมาชิกกับต้นทุนการผลิตและการตลาด (3) - (6)	-2.27	-4.08	-4.88

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (กึ่งกระทบ)	ผ้าทอลายสายฝน (กึ่งตุก)	ผ้าพื้นปักอักษร
8. ส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและการตลาด (4) - (6)	7.73	5.92	5.12
10. การตั้งราคาจากต้นทุนการผลิตและการตลาด (Mark Up) กรณีราคาปรับขึ้นจากสมาชิก	-3.14	-5.50	-4.44
11. การตั้งราคาจากต้นทุนการผลิตและการตลาด (Mark Up) กรณีราคาขาย	10.69	8.00	4.66

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

5.5 การส่งเสริมการขาย

วิธีการส่งเสริมการขายกลุ่ม ฯ จะใช้วิธีต่าง ๆ กันไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานต่าง ๆ ที่ทางหน่วยงานราชการและหน่วยงานทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัดจัดขึ้น ได้แก่ การออกร้านงานกาชาดจังหวัดลำปาง กลุ่ม ฯ ได้ออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยเสียค่าใช้จ่าย ในการเช่าสถานที่จัดจำหน่ายครั้งละ 1,000 บาทต่อครั้ง มูลค่าการขายผลิตภัณฑ์ต่อครั้งประมาณ 10,000 บาท แต่ในบางงานก็ ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการออกร้าน ส่วนมากจะเป็นงานที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น มูลค่าการขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเท่ากับ 10,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่นางจรียา ชุมภูชัย จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม ฯ ในการออกร้านจำหน่าย การฝากขายกับหน่วยงานราชการ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาอำเภอแม่ทะ เพื่อฝากกลุ่มสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของอำเภอไปแสดงและจำหน่ายให้

5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า

กลุ่ม ฯ มีวิธีการรักษาลูกค้าเก่า เพื่อสร้างความเชื่อถือให้กับกลุ่ม ฯ โดยจะผลิตผ้าทอให้ตรงตามเวลาที่ลูกค้าสั่ง และผลิตผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามปริมาณการสั่งซื้อ ซึ่งกลุ่ม ฯ จะเน้นการต้อนรับให้ลูกค้าเกิดความประทับใจโทรศัพท์เสนอขายผลิตภัณฑ์กับลูกค้าบางรายในช่วงเทศกาลต่างๆ สำหรับลูกค้าประจำบางรายกลุ่ม ฯ มีการให้เครดิตประมาณ 1 เดือน นอกจากนี้ กลุ่ม ฯ มีการจัดเตรียมของขวัญให้กับลูกค้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่ช่วยส่งเสริมด้านการตลาดของกลุ่ม ฯ ซึ่งของขวัญส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ อีกทางหนึ่ง สำหรับวิธีการรักษาลูกค้าเก่าที่มีประสิทธิภาพของกลุ่ม ฯ ได้แก่ การให้เครดิตลูกค้า เช่น โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย และผลิตผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามเวลาที่ลูกค้ากำหนด นอกจากนี้ กลุ่ม ฯ ให้เหตุผลว่า ประธานกลุ่ม ฯ เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์และให้การต้อนรับกับลูกค้าที่สร้างความประทับใจกับลูกค้า นอกจากนี้ ประธานกลุ่ม ฯ มีความสามารถในการตัดเย็บเสื้อผ้าทำให้ลูกค้าส่วนใหญ่เข้ามาซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ จะมีการแปรรูปผ้าทอแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

5.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่

การหาลูกค้าใหม่ของกลุ่มฯ ใช้วิธีการออกร้านจำหน่าย ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เริ่มเป็นที่รู้จักของลูกค้าทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพฯ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันก็ยังเป็นลูกค้าของทางกลุ่มฯ อยู่ โดยมีการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เฉลี่ยปีละ 2 - 3 ครั้ง และการฝากขายผลิตภัณฑ์กับทางหน่วยงานราชการ จากวิธีการหาลูกค้าใหม่ พบว่า วิธีการหาลูกค้าใหม่ซึ่งช่วยเพิ่มยอดขายและสร้างกลุ่มลูกค้าใหม่ๆ ให้กับทางกลุ่มฯ

5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด

สำหรับปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มฯ สามารถรายละเอียดดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์

1. ด้านผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ รูปแบบไม่มีลักษณะโดดเด่นแตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่นภายในพื้นที่ เนื่องจากภายในพื้นที่มีผู้ประกอบการรายเดี่ยวและกลุ่มทอผ้าอื่นๆ ที่มีลักษณะผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกัน

2. กลุ่มฯ มีปัญหาในด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย เนื่องจากในปัจจุบันสมาชิกของกลุ่มฯ จะเน้นผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อมาจำหน่ายที่กลุ่มฯ เป็นหลัก โดยไม่มีส่วนร่วมในการหาตลาด ถึงแม้สมาชิกภายในกลุ่มฯ จะเคยได้รับการอบรมพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จากหน่วยงานต่างๆ แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการฝึกอบรมจะต้องอาศัยความชำนาญ เวลาในการผลิต เช่น ผ้ามัดหมี่ เป็นต้น สมาชิกจึงยังไม่ให้ความสนใจในการผลิตเท่าที่ควรทำ

ด้านราคา

ภายในพื้นที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ออกมาสู่ตลาดจำนวนมาก ทำให้ราคาผลิตภัณฑ์เริ่มลดลง และกลุ่มฯ จึงไม่มีอำนาจต่อรองในด้านของราคากับพ่อค้าหรือลูกค้ามากนัก

5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ต้องการให้สมาชิกภายในกลุ่มฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการหาตลาด และต้องการให้สมาชิกภายในกลุ่มฯ สามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

กลุ่มฯ ต้องการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ โดยใช้แคตตาล็อกสินค้า เพื่อช่วยเสนอขายผลิตภัณฑ์และสะดวกในการติดต่อซื้อขายกับลูกค้า

บทที่ 6

การเงิน

6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน

6.1.1 การบริหารการเงิน

ในปี พ.ศ.2542 ได้มีการรวมกลุ่มแม่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระตุก จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะ ซึ่งนางสุภาพ วงศ์จักรคำและนางวัลลา สานอินจักร์ เป็นแกนนำ หลังจากทั้ง 2 คน ได้เข้าไปติดต่อขอให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) สนับสนุนงบประมาณค่าวิทยากร และวัสดุอุปกรณ์ในการทอผ้า ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนคนละ 105 บาทพร้อมกับจัดหาปัจจัยการผลิตเอง (กี่กระตุก พร้อมอุปกรณ์) เองทั้งหมด สมาชิกกลุ่มฯ สนใจจึงได้ร่วมกันจัดหาที่กระทุบ โดยต่างคนก็ออกเงินซื้อหรือสร้าง เองทั้งหมด แต่การลงทะเบียนจะต้องจ่ายเงิน โดยให้ ประธานกลุ่มฯ เป็นผู้รวบรวมคนละ 105 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,785 บาท ในครั้งแรกไม่มีการลงทะเบียนแต่อย่างใด เมื่อครบตามจำนวนแล้ว จึงทำการลงทะเบียนเรียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลงทุนเพื่อเพิ่มทักษะในการผลิตครั้งแรกของกลุ่มฯ

พ.ศ.2546 กลุ่มฯ ได้มีการระดมเงินทุน มีราษฎรในหมู่บ้านที่ต้องการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษ ปรากฏว่ามีผู้ลงหุ้น จำนวน 54 คน รวม 302 หุ้นละ 50 บาท เป็นเงิน 15,100 บาท และมีการเก็บค่าธรรมเนียมแรกเข้า คนละ 100 บาท เป็นเงิน 5,400 บาท ได้มีการลงทะเบียนหุ้นของสมาชิกและนำเงินที่ได้ไปเปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอแม่ทะ โดยมีเงื่อนไขการเบิกเงิน คือ ต้องมีตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มฯ จำนวน 2 ใน 3 ซึ่งได้แก่ ประธาน รองประธาน หรือคณะกรรมการอีกหนึ่งคน โดยการใช้จ่ายเงินของกลุ่มฯ จะเป็นหน้าที่ของประธานและรองประธานเป็นผู้บริหารจัดการ โดยจะมีการประชุมเพื่อให้จ่ายเงินให้สมาชิกทราบ ในด้านการจัดทำบัญชี ของกลุ่มฯ มีการจัดทำบัญชีรับ จ่ายอย่างง่าย ซึ่งประธานเป็นผู้จัดทำ มีรองประธานและกรรมการบางรายเป็นผู้ช่วยในการจดบันทึกในบางครั้ง นอกจากการระดมทุนจากสมาชิกภายในกลุ่มฯ ยังมีการสนับสนุนเงินทุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิว สหกรณ์จังหวัดลำปาง และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้กลุ่มฯ ได้จัดตั้งกฎ ระเบียบด้านการจัดสรรผลกำไรของกลุ่มฯ ดังนี้ คือ การจัดสรรผลกำไรจากกำไรสุทธิจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ ร้อยละ 15 สมทบบำรุงกลุ่มฯ เพื่อเป็นเงินทุนสำรองในการดำเนินงานของกลุ่มฯ จัดสรรเป็นค่าตอบแทนการทำงานของคณะกรรมการ ร้อยละ 15 และปันผลให้สมาชิกตามหุ้น ร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิของกลุ่มฯ แต่ในปัจจุบันกลุ่มฯ ยังไม่สามารถทำตามแผนการจัดสรรผลกำไรได้ เนื่องจากกลุ่มฯ ยังมีรายได้จากการประกอบกิจการที่ไม่มากนัก กลุ่มฯ จึงนำรายได้ส่วนดังกล่าวสะสมไว้เพื่อเป็นทุนในการดำเนินงานของกลุ่มฯ ทั้งหมด

6.1.2 การวางแผนการเงิน

เนื่องจากกลุ่มฯ มีการผลิตในปริมาณที่ไม่มากนัก ทำให้กลุ่มฯ ยังไม่สามารถจัดสรรผลกำไรได้ตามที่ตั้งไว้ในอนาคตกลุ่มฯ วางแผนที่จะบริหารกลุ่มฯ เพื่อที่จะสามารถจัดสรรด้านการเงินและผลกำไรให้ได้ตามที่กำหนดเอาไว้ ในส่วนของการวางแผนการกู้ยืมเงิน กลุ่มฯ ยังไม่มีแผนในการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก เนื่องจากกลุ่มฯ และสมาชิกยังไม่ต้องการที่จะรับภาระหนี้จากเงินกู้ยืม

6.2 แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ สามารถจำแนกได้ 2 แหล่งหลักๆ คือ จากเงินทุนของกลุ่มฯ และจากการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งเงินทุนภายในกลุ่มฯ (จากการระดมทุน)

ในปี พ.ศ.2546 หลังจากที่กลุ่มฯ ได้จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการแล้ว ผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มฯ ที่ได้อบรม มีศักยภาพที่สามารถทำตลาดได้ แต่สมาชิกต่างคน ต่างลงทุนเอง ทำให้เกิดปัญหาด้านเงินทุน จึงได้มีการระดมทุน มีราษฎรในหมู่บ้านได้สมัครเป็นสมาชิก 54 คน มีจำนวนทั้งหมด 302 หุ่น ละ 50 บาท มีทุนเรือนหุ้นทั้งหมด 15,100 บาท ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 5,400 บาท กลุ่มได้นำเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า ซึ่งตามกติกากลุ่มฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ไปจัดซื้ออุปกรณ์บาทส่วนและปรับปรุงที่ทำการกลุ่มฯ ส่วนเงินหุ้นได้นำไปจัดซื้อวัตถุดิบ (ด้าย) ให้สมาชิกยืมไปทอก่อน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของสมาชิกแต่ละคน สัดส่วนการถือหุ้นของกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 สัดส่วนการถือหุ้นของสมาชิกกลุ่มฯ

จำนวนหุ้น (หุ้น)	จำนวนผู้ถือหุ้น (คน)	สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่อผู้ถือหุ้นทั้งหมด (ร้อยละ)
1	2	3.70
2	22	40.74
3	2	3.70
4	6	11.11
5	4	7.41
6	3	5.56
8	1	1.85
10	10	18.52
20	4	7.41

ที่มา : จากการสำรวจ

จากสัดส่วนการถือหุ้นของสมาชิก จะเป็นได้ว่า สัดส่วนการถือหุ้นของสมาชิก 1 คน ถือหุ้นจำนวน 2 หุ้น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.74 ของจำนวนสมาชิกที่ถือหุ้นทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สมาชิก 1 คน ถือหุ้นจำนวน 10 หุ้นและสมาชิก 1 คน ถือหุ้นจำนวน 6 หุ้น คิดเป็นร้อยละ 18.52 และร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

หน่วยงานต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนด้านการเงินของกลุ่มฯ

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากศูนย์ส่งเสริม อุตสาหกรรม ภาคที่ 1 งบประมาณ 30,000 บาท ในรูปของกล่อง ถู ที่ใช้ในการบรรจุภัณฑ์

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิว ในเดือนมิถุนายน 2546 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิว จำนวน 40,000 บาท ในรูปของอุปกรณ์การผลิต เป็นที่กระตุก จำนวน 6 หลัง ที่โวนด้าย ม้าก๊อปปี ม้าม้วนด้าย จำนวน 1 ชุด

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ในวันที่ 18 กันยายน 2546 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง จำนวน 40,000 บาท เป็นเงินหมุนเวียน โดยเปิดบัญชีที่ธนาคารการเกษตร และสหกรณ์อำเภอแม่ทะ เงื่อนไขการถอนเงิน 2 ใน 3 ดังนี้ คือ ประทาน รองประธานและประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ ซึ่งกลุ่มฯ ได้นำส่วนนี้มาบริหาร เพื่อจัดซื้อวัตถุดิบ (ด้าย) และรับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิกผู้ทอ รายละเอียด แหล่งให้การสนับสนุนด้านการเงินของกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 แหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ

แหล่งเงินทุน	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	มูลค่า (บาท)	การนำไปใช้	เงื่อนไข
1.จากการระดมทุน				
- ทุนเรือนหุ้น	2546	15,100	ทุนหมุนเวียน	มีการคืนทุนเมื่อสมาชิกถอนหุ้นและมี การปันผล
- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	2546	5,400	ซื้ออุปกรณ์ในการผลิต	
2.จากการให้เปล่า				
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิว	2546	40,000	ซื้ออุปกรณ์ในการผลิต	
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง	2546	40,000	เงินทุนหมุนเวียน	
- ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 1	2547	30,000	กล่องและถูในการบรรจุผลิตภัณฑ์	

ที่มา : จากการสำรวจ

6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน

6.3.1 ผลการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2546 พบว่า กลุ่มฯ มีกำไรรวมจากการคำนวณเท่ากับ 13,391 บาท ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้ให้กลุ่มฯ มากที่สุด ได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนจากการทอด้วยกี่กระตุก รองลงมาได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนจากการทอด้วยกี่กระทบ และผ้าพื้นปักอักษร ตามลำดับ (ตารางที่ 6.3) และจากผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ สามารถแสดงประมาณการงบกำไรขาดทุนของกลุ่มฯ ดังนี้ กลุ่มฯ มียอดขายทั้งสิ้น 232,400 บาท เมื่อหักต้นทุนสินค้าขายมูลค่า 207,900 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 89.46 ของยอดขายผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ ทำให้กลุ่มฯ มีกำไรเบื้องต้นเท่ากับ 24,500 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.54 ของยอดขายผลิตภัณฑ์

กลุ่มฯ มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเท่ากับ 11,109 บาท ทำให้กลุ่มฯ มีกำไรที่หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเท่ากับ 13,391 บาท กลุ่มฯ มีกำไรสุทธิเท่ากับ 13,391 บาท เมื่อหักเงินปันผลและค่าตอบแทนคณะกรรมการ มูลค่า 9,374 บาทและ 2,009 บาท ตามลำดับ ทำให้กลุ่มฯ มีกำไรสะสม 2,009 บาท

ตารางที่ 6.3 ผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณการขายต่อปี (เมตร)	ต้นทุนรวม (บาท)	รายได้ (บาท)	กำไรรวม (บาท)
ผ้าทอลายสายฝน (กิกระทบ)	เมตร	1,122	82,561	89,760	7,199
ผ้าทอลายสายฝน (กิกระตุก)	เมตร	748	56,391	59,840	3,449
ผ้าพื้นปักอักษร	เมตร	720	80,057	82,800	2,743
รวม		2,590	219,009	232,400	13,391

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

กลุ่มทอผ้าบ้านกัวพัฒนา
ประมาณการงบกำไรขาดทุน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546

	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
รายได้		
ยอดขายสินค้า	232,400.00	100.00
หัก ต้นทุนสินค้าขาย	207,900.00	89.46
กำไรขั้นต้น	24,500.00	10.54
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมการผลิต	5,661.32	2.44
ค่าใช้จ่ายทางการตลาด	2,047.50	0.88
ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทั่วไป	3,400.00	1.46
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	11,108.82	4.78
กำไรจากการดำเนินงาน	13,391.18	5.76
รายได้อื่นๆ	-	-
รวมกำไรจากการดำเนินงานและรายได้อื่นๆ	13,391.18	5.76
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	-	-
กำไรก่อนหักภาษี	13,391.18	5.76
หัก ภาษี	-	-
กำไรสุทธิ	13,391.18	5.76
หัก เงินปันผล	9,373.82	4.03
กำไรหลังหักเงินปันผล	4,017.35	1.73
หัก ค่าตอบแทนคณะกรรมการ	2,008.68	0.86
กำไรสะสม	2,008.68	0.86
ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ		

6.3.2 สถานภาพทางการเงิน

จากผลการดำเนินงานและประมาณการงบกำไรขาดทุน สามารถนำไปวิเคราะห์ประมาณการสมดุลของกลุ่มฯ ซึ่งแสดงถึงสถานภาพทางการเงินของกลุ่มฯ ดังนี้

สินทรัพย์หมุนเวียน

กลุ่มฯ มีสินทรัพย์หมุนเวียนรวมมูลค่า 22,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.59 ของสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มฯ ซึ่งกลุ่มฯ มีเงินสดและเงินฝากธนาคาร สินค้าคงคลังและวัตถุดิบคงเหลือมูลค่า 20,500 บาท 500 บาท และ 1,500 บาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.85 ร้อยละ 0.44 และ ร้อยละ 1.31 ของสินทรัพย์ทั้งหมดของกลุ่มฯ ตามลำดับ

สินทรัพย์ถาวร

กลุ่มฯ มีสินทรัพย์ถาวรรวมมูลค่า 92,354 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.41 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกลุ่มฯ โดยสินทรัพย์ถาวรส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนของโรงเรียน ซึ่งมีมูลค่าหลังหักค่าเสื่อมสะสมเท่ากับ 64,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 55.72 รองลงมา เป็นส่วนของเครื่องจักร อุปกรณ์ หลังหักค่าเสื่อมสะสม 28,354 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.69

หนี้สิน

เนื่องจากกลุ่มฯ ยังไม่มีความต้องการที่จะรับภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก ทำให้กลุ่มฯ ยังไม่มีหนี้สินทั้งหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาว

ส่วนของผู้ถือหุ้น

จากการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2546 กลุ่มฯ มีส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งสิ้น 114,854 บาท จำแนกเป็นการระดมทุน กำไรสะสมต้นงวด และกำไรสุทธิ คิดเป็นมูลค่า 20,500 บาท 80,963 บาท และ 13,391 บาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.85 ร้อยละ 70.49 และร้อยละ 11.66 ของหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นตามลำดับ

กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา							
ประมาณการงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546							
สินทรัพย์	หน่วย : บาท		ร้อยละ	หนี้สิน และ ส่วนของเจ้าของ	หน่วย : บาท		ร้อยละ
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>				<u>หนี้สิน</u>			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	20,500		17.85	หนี้สินหมุนเวียน			
ลูกหนี้การค้า	-		-	เงินกู้ระยะสั้น	-		-
สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ	500		0.44	เจ้าหนี้การค้า	-		-
งานระหว่างทำ	-		-	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	-		-
วัตถุดิบคงเหลือ	1,500		1.31	รวมหนี้สินหมุนเวียน	-		-
วัสดุสิ้นเปลืองและบรรจุภัณฑ์คงเหลือ	-		-	หนี้สินระยะยาว			
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	22,500		19.59	เงินกู้ระยะยาว	-		-
<u>สินทรัพย์ถาวร</u>				<u>หนี้สินอื่นๆ</u>			
ที่ดิน	-		-	รวมหนี้สินระยะยาว	-		-
โรงเรือน	80,000		-	รวมหนี้สิน	-		-
หัก ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนสะสม	16,000	64,000	55.72	<u>ส่วนของเจ้าของ</u>			
เครื่องจักร อุปกรณ์	62,562			ส่วนทุน			
หัก ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร อุปกรณ์	34,208	28,354	24.69	การระดมทุน	20,500		17.85
ยานพาหนะและอุปกรณ์อื่นๆ	-			อื่นๆ	80,963		70.49
หัก ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ และอุปกรณ์อื่นๆ	-	-	-	กำไรสะสมต้นงวด	-		-
เงินสดและสินทรัพย์ถาวรที่ได้ฟรี	-			กำไรสุทธิ	13,391		11.66
หัก ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรได้ฟรีสะสม	-	-	-	รวมส่วนของเจ้าของ	114,854		100.00
รวมสินทรัพย์ถาวร	92,354		80.41	รวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของ	114,854		100.00
รวมสินทรัพย์ทั้งหมด	114,854		100.00				
ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ							

6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน

6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน

กลุ่มฯ ยังขาดเงินทุนในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพิ่มเติมเพื่อการผลิต โดยเฉพาะเงินทุนในการจัดซื้อที่กระตุกและอุปกรณ์การผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของกลุ่มฯ และในบางช่วงการผลิตกลุ่มฯ ยังขาดเงินทุนในการรับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิก

6.4.2 ความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน

กลุ่มฯ ต้องการการสนับสนุนในลักษณะของการจัดฝึกอบรมบัญชีอย่างง่ายที่เป็นระบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริง และหน่วยงานเข้าไปตรวจสอบดูแลและติดตามการจัดทำบัญชีของกลุ่มฯ เพื่อพัฒนาการจัดทำบัญชีของกลุ่มฯ นอกจากนี้กลุ่มฯ ยังต้องเงินทุนจากหน่วยงานภายนอกในลักษณะเงินทุนให้เปล่าเพื่อใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มฯ

บทที่ 7

SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ

จากการศึกษากลุ่มทอผ้าลายสายฝนทั้งในด้านการบริหารจัดการผลิต การตลาดและการเงินสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด (Threats) ของกลุ่มฯ ดังนี้

7.1 จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis) ของกลุ่มฯ

7.1.1 จุดแข็ง

การจัดการองค์กร

- กลุ่มฯ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ สมาชิกมีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยสมาชิกร่วมกันถือหุ้นของกลุ่มฯ
- ประธานและรองประธานมีความรับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่มฯ ทำให้ง่ายต่อการควบคุมและพัฒนากลุ่มฯ อีกทั้งยังเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนากลุ่มฯ อย่างต่อเนื่อง

การผลิต

- ประธานและรองประธาน มีทักษะทักษะในการทอผ้า จึงเป็นแบบอย่างให้กับสมาชิกได้ และสามารถให้คำแนะนำ โดยเป็นที่ยอมรับของสมาชิกเป็นอย่างดี
- กลุ่มฯ มีการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่นำมาขายให้กับกลุ่ม เพื่อให้ยกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า
- กลุ่มฯ มีการจัดซื้อวัตถุดิบ เพื่อใช้ในการผลิตภายในกลุ่มฯ ทำให้ซื้อวัตถุดิบถูกกว่าการแยกซื้อในปริมาณน้อย และมีการแบ่งหน้าที่ในการจัดซื้อ การเก็บรักษาวัตถุดิบและการจ่ายวัตถุดิบ อย่างมีระบบเกิดความสะดวกในการผลิตภายในกลุ่มฯ
- กระบวนการผลิตภายในกลุ่มฯ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับสมาชิกแต่ละคน ในการผลิตโดยตรง เช่น ที่กระตุก 1 หลัง จะมีสมาชิกผู้ทอรับผิดชอบ 2 คน ทำให้อุปกรณ์ผลิตสถานที่ทำผลิตสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นอิสระในการผลิตของสมาชิกแต่ละคน ถึงแม้จะอาศัยบ้านของนางบัว คำปอริ
- กลุ่มฯ มีการพัฒนาเพื่อเสริมทักษะด้านการผลิตให้กับสมาชิกอยู่เสมอ โดยมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการฝึกอบรมเพิ่มทักษะในการผลิตของสมาชิก

การตลาด

- กลุ่มฯ มีประธาน ทำหน้าที่ด้านการตลาด ทำให้ทราบถึงข้อมูลความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย ที่กลุ่มฯ สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย

- ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีสีสันสวยงาม เป็นที่สนใจของลูกค้าทั่วไป

การเงิน

- กลุ่มฯ มีการจัดบันทึกทั้งด้านการจัดซื้อวัตถุดิบ การเบิกจ่ายวัตถุดิบ การรับผ้าจากสมาชิก บัญชีการขายผ้า และบัญชีรับจ่าย ซึ่งทำให้ทราบถึงการหมุนเวียนเงินทุนของกลุ่มฯ และข้อมูลทางบัญชีที่สามารถนำไปวางแผนทางการเงินของกลุ่มฯ ในอนาคตได้
- กลุ่มฯ มีการระดมทุนจากสมาชิกภายในกลุ่มฯ ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียน

7.1.2 จุดอ่อน

การจัดการองค์กร

- การบริหารจัดการกลุ่มฯ ยังอยู่ที่กรรมการบางคน สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มฯ ทั้งในด้านการบริหารงาน การวางแผนการผลิต และการตลาดค่อนข้างน้อย
- จำนวนคณะกรรมการในการบริหารงานมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น อีกทั้งบางรายไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของกลุ่มฯ

การผลิต

- บางช่วงการผลิตช่วงเดือนเมษายน - มิถุนายน เป็นช่วงสมาชิกว่างจากการทำงานภาคเกษตร และงานประจำอื่นๆ ทำให้สมาชิกทำการผลิตผ้าทอในช่วงเวลาดังกล่าวค่อนข้างมาก ทำให้วัตถุดิบที่กลุ่มฯ จัดซื้อไว้ไม่เพียงพอที่จะรองรับการผลิตในช่วงเวลาดังกล่าว
- สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มฯ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ขาดแรงงานการผลิตในช่วงฤดูทำการเกษตร

การตลาด

- ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ยังไม่หลากหลาย และไม่มีแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ในพื้นที่
- แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ จำกัดภายในหมู่บ้าน ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ยังเป็นลูกค้ารายย่อยภายในท้องถิ่น และไม่มีลูกค้าประจำ
- บุคลากรที่ทำหน้าที่ทางการตลาดของกลุ่มฯ ยังมีจำนวนน้อย อีกทั้งยังขาดการทำการตลาดในเชิงลึก ทำให้ยังไม่สามารถกระจ่ายสินค้าของกลุ่มฯ ไปยังกลุ่มลูกค้าได้หลากหลายกลุ่ม

การเงิน

- กลุ่มฯ ยังขาดเงินทุนในการจัดซื้อปัจจัยในการผลิตเพิ่มเติม โดยเฉพาะที่กระตุกพร้อมอุปกรณ์
- กลุ่มฯ ขาดเงินทุนหมุนเวียนในบางช่วง เนื่องจากมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้น้อย แต่สมาชิกผลิตภัณฑ์มีมากขึ้น เนื่องจากอยู่ในช่วงว่างจากการทำนา ทำให้ไม่มีเงินเพื่อใช้ในการซื้อวัตถุดิบให้กับสมาชิกนำไปผลิต และการรับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิก

7.1.3 โอกาส

- หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนทั้งในด้านการผลิต การตลาดและการเงินแก่กลุ่มฯ อย่างต่อเนื่อง

- นโยบาย หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ การรณรงค์การใช้ผ้าทอพื้นเมืองของหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงการให้นักเรียนแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองในบางวันของการเรียน ช่วยเพิ่มกระแสนิยม และความต้องการใช้ผ้าทอเพิ่มมากขึ้น
- คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการสร้างเอกลักษณ์ของชุมชนโดยการใส่ชุดผ้าทอพื้นเมืองทั้งในวันปกติและในงานเทศกาลต่างๆ

7.1.4 อุปสรรค / ข้อจำกัด

- ราคาวัตถุดิบมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนของกลุ่มฯ เพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลิตภัณฑ์ไม่สามารถเพิ่มสูงขึ้นได้ในระยะเวลาดังนั้น
- การลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์และการแข่งขันด้านราคาของกลุ่มคู่แข่งที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น
- ในปัจจุบันผู้บริโภคยังนิยมการใช้ประโยชน์จากเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น

7.2 ศักยภาพการดำเนินการของกลุ่มฯ

7.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

เนื่องจากกลุ่มฯ เป็นกลุ่มฯ ที่เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านอย่างแท้จริง ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มฯ มีความรัก ความตั้งใจและผูกพันกับกลุ่มฯ ซึ่งถึงแม้ว่า หน้าที่การบริหารงานหลักๆ ของกลุ่มฯ ยังกระจุกตัวอยู่ที่ประธาน รองประธานและคณะกรรมการบางราย แต่แรงผลักดันในการพัฒนาที่มาจากคณะกรรมการเหล่านั้น ส่งผลให้กลุ่มฯ มีการพัฒนาในภาพรวมทั้งหมด โดยไม่มีการกระจุกตัวในการพัฒนาเฉพาะคณะกรรมการเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้จาก การพัฒนาด้านการผลิตต่างๆ จะกระจายความรู้จากการฝึกอบรมไปยังสมาชิกทุกคน ซึ่งทำให้สมาชิกทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาของกลุ่มฯ โดยรวมในอนาคต ซึ่งคณะกรรมการเหล่านั้นถือได้ว่าเป็นจุดแข็งที่สำคัญในการพัฒนาของกลุ่มฯ แต่โครงสร้างของคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มฯ ที่มีคณะกรรมการจำนวนมาก ซึ่งบางรายไม่มีบทบาทภายในกลุ่มฯ แสดงให้เห็นถึงการจัดตั้งโครงสร้างของคณะกรรมการที่ยังไม่เหมาะสม หากในอนาคต กลุ่มฯ มีการปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการ มีการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบไปยังคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง และทำงานตามหน้าที่อย่างแท้จริง จะเสริมสร้างให้กลุ่มฯ มีโครงสร้างการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน

7.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

1) อัตรากำไรต่อราคาขาย

เมื่อพิจารณาอัตรากำไรต่อราคาขายของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรต่อราคาขาย สูงที่สุด ได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนจากก๊กระทาบ คิดเป็นร้อยละ 8.02 รองลงมา ได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนจากก๊กระตุก และผ้าพื้นปักอักษร คิดเป็นร้อยละ 5.76 และ 3.31 ตามลำดับ

2) อัตรากำไรต่อต้นทุน

เมื่อพิจารณาอัตรากำไรต่อต้นทุนของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรต่อต้นทุน สูงที่สุด ได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนจากก๊กระทบ คิดเป็นร้อยละ 8.72 รองลงมา ได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนจากก๊กระตุก และผ้าพื้นปักอักษร คิดเป็นร้อยละ 6.12 และ 3.43 ตามลำดับ

ศักยภาพด้านยอดขาย

ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราส่วนยอดขายผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวมของกลุ่มฯ สูงที่สุด ได้แก่ ผ้าทอลายสายฝนก๊กระทบ คิดเป็นร้อยละ 38.62 ของยอดขายผลิตภัณฑ์รวมของกลุ่มฯ รองลงมา ได้แก่ ผ้าพื้นปักอักษร และผ้าทอลายสายฝนก๊กระตุก คิดเป็นร้อยละ 35.63 และร้อยละ 25.75 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอัตรากำไรของผลิตภัณฑ์หลัก พบว่า กลุ่มฯ มีศักยภาพในการทำกำไรค่อนข้างต่ำ จึงมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนได้มาก หากสภาพเศรษฐกิจและตลาดไม่เป็นใจ นอกจากนี้ ยอดขายรวมของกลุ่มฯ ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นกลุ่มฯ จำเป็นต้องพิจารณาการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นลงให้ต่ำที่สุด

ตารางที่ 7.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณการผลิตรวม	ราคาขาย (บาท)	ปริมาณการขาย	ยอดขายรวม (บาท)	อัตรา ยอดขาย ผลิตภัณฑ์ต่อ ยอดขายรวม (ร้อยละ)	ต้นทุน ทั้งหมดจาก การวิเคราะห์ ต่อหน่วย (บาท)	ต้นทุน ทั้งหมดรวม (บาท)	กำไรจาก ราคาขายต่อ หน่วย (บาท)	กำไรรวม (บาท)	อัตรากำไรต่อ ต้นทุน (ร้อยละ)	อัตรากำไรต่อ ราคาขาย (ร้อยละ)
ผ้าทอลายสายฝน (กิกระทบ)	เมตร	1,122	80	1,122	89,760	38.62	73.58	82,561.06	6.42	7,198.94	8.72	8.02
ผ้าทอลายสายฝน (กิกระตุก)	เมตร	748	80	748	59,840	25.75	75.39	56,391.22	4.61	3,448.78	6.12	5.76
ผ้าพื้นปักอักษร	เมตร	720	115	720	82,800	35.63	111.19	80,056.54	3.81	2,743.46	3.43	3.31
รวม					232,400	100.00		219,008.82		13,391.18		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

7.2.3 ศักยภาพการผลิต

1) ศักยภาพของปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การผลิตส่วนใหญ่เป็นของสมาชิกเอง กลุ่มไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมและบำรุงรักษา อีกทั้งกลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนที่กระตือรือร้นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทอผ้าของกลุ่มฯ ถึงแม้ว่ายังมีจำนวนที่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการในการผลิตของกลุ่มฯ ก็ตาม

ในส่วนของวัตถุดิบในการผลิต คือ โหมประดิษฐ์และฝ้ายสำเร็จรูป สามารถจัดซื้อได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งโหมประดิษฐ์ ในการทอเป็นผลิตภัณฑ์ จึงทำให้เกิดความสะดวกลดขั้นตอนในส่วนของการย้อมสีและมีความเหนียว ไม่ขาดง่าย

ด้านแรงงานในการผลิตซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มฯ เป็นแรงงานที่มีประสบการณ์ในการทอผ้ามาเป็นระยะเวลานาน ทำให้มีทักษะในการทอผ้าเป็นอย่างดี อีกทั้งมีประธานที่มีความสามารถในการทอ การบริหารสามารถควบคุมการผลิตทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ตามความต้องการของลูกค้า นอกจากนั้นกลุ่มฯ ยังมีการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานด้านการผลิตอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการผลิตของกลุ่มฯ ในอนาคต

2) ศักยภาพของกระบวนการผลิต

เนื่องจากกลุ่มฯ มีที่กระตือรือร้นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต โดยทำให้ทอผ้าได้เร็วขึ้น เนื้อผ้าแน่นสม่ำเสมอ และการใช้ด้ายประดิษฐ์ ในการทอเป็นผลิตภัณฑ์ จึงทำให้เกิดความสะดวกลดขั้นตอนในส่วนของการย้อมสี สมาชิกของกลุ่มฯ มีทักษะในการทอเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงไม่เกิดปัญหาในขั้นตอนของการทอและนอกจากนี้ สมาชิกยังมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการคิดค้นการผสมสีของด้าย ประธานกลุ่มฯ จะเป็นผู้ควบคุมการผลิตและให้คำปรึกษาด้านการผลิตแก่สมาชิกด้วย โดยสรุปแล้ว ศักยภาพของกระบวนการผลิตของกลุ่มฯ ค่อนข้างดี

7.2.4 ศักยภาพทางการตลาด

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่เกิดจากการทอในลักษณะของการผสมผสานสีเส้นของโหมประดิษฐ์ ทำให้ผ้าทอที่ได้มีสีสันที่สวยงาม สดใส ซึ่งกลุ่มฯ ยังมีการพัฒนาบุคลากรกลุ่มฯ ในด้านทักษะฝีมือด้านการผลิตต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ในอนาคต

ราคา

ราคาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นราคาที่กลุ่มฯ ตั้งไว้ไม่สูงมากนัก ทำให้กลุ่มฯ ได้กำไรต่อการผลิตต่อชิ้นไม่มากนัก แต่ผู้บริโภคสามารถซื้อได้ในราคาไม่แพง

ช่องทางการจัดจำหน่าย

ถึงแม้ว่าช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ ยังไม่กว้างขวางมากนัก อีกทั้งการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ มีเพียงการขายปลีกที่กลุ่มฯ และงานแสดงสินค้าต่างๆ เท่านั้น กลุ่มฯ ยังไม่มีลูกค้าประจำ ซึ่งยังต้องการพัฒนาด้านการตลาดให้มีช่องทางการจัดจำหน่ายให้เพิ่มขึ้นในอนาคต อีกทั้งต้องเพิ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการตลาดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถึงแม้ในปัจจุบัน จะมีประธาน รองประธานและคณะกรรมการกลุ่มฯ บางราย ที่ทำ

หน้าที่ด้านการตลาดอย่างเต็มที่ แต่ยังเป็นการตลาดแบบตั้งรับ ซึ่งกลุ่มฯ มีการวางแผนที่จะเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายไปสู่กลุ่มเครือข่าย หรือหน่วยงานต่างๆ ที่สนับสนุน จะทำให้เพิ่มช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ในอนาคต

การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ส่วนมากเป็นการประชาสัมพันธ์โดยการออกร้านในงานแสดงสินค้าต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้ความช่วยเหลือกลุ่มฯ โดยในระยะหลัง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกลุ่มฯ ได้ให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์และการออกร้านแสดงสินค้าเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักของลูกค้าเพิ่มขึ้น

7.2.5 ศักยภาพทางการเงิน

เมื่อพิจารณาด้านการเงิน กลุ่มฯ มีการระดมทุนจากสมาชิกเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ ทำให้พึ่งพาแหล่งเงินทุนจากภายนอกน้อยลง อีกทั้งกลุ่มฯ มีการจัดทำบัญชีรับ – จ่ายแบบง่ายๆ ซึ่งสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชีขั้นสูงได้ในอนาคต

จากผลการดำเนินงาน ประเมินการงบกำไรขาดทุน และประมาณการงบดุลของกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2546 ที่ผ่านมา สามารถนำมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงศักยภาพทางการเงิน ดังนี้

อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

เมื่อพิจารณาทุนหมุนเวียนสุทธิของกลุ่มฯ พบว่ากลุ่มฯ มีทุนหมุนเวียนทั้งสิ้น 22,500 บาท

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / Efficiency Ratio)

พิจารณาอัตราการหมุนเวียนสินค้าคงคลัง มีค่าเท่ากับ 831.60 ครั้ง แสดงว่าสินค้าคงคลังของกลุ่มฯ สามารถเปลี่ยนเป็นยอดขาย หรือกลุ่มฯ ผลิตสินค้าเข้ามาทดแทนสินค้าที่ขายออกไปเฉลี่ย 831.60 รอบ และเมื่อพิจารณาอายุสินค้าหรือระยะเวลาการเก็บสินค้าหลังจากทำการผลิตเสร็จก่อนขายมีค่าเท่ากับ 0.44 วัน นั่นคือเมื่อกลุ่มฯ ผลิตสินค้าเสร็จแล้วจะจัดเก็บไว้ประมาณ 0.44 วัน จึงสามารถขายได้ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการผลิตของกลุ่มฯ ที่ทำการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้าเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีเหลือเป็นสินค้าคงคลังมากนัก เมื่อพิจารณาถึง 1 รอบธุรกิจหรือผลรวมของระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้กับอายุสินค้า พบว่า มีค่า เท่ากับ 0.44 นั่นคือ กลุ่มฯ จะได้รับผลตอบแทนจากการขายสินค้าและลูกหนี้การค้าภายหลังจากทำการผลิต 0.44 วัน ซึ่งมีค่าเท่ากับอายุสินค้าเนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีลูกหนี้การค้า พิจารณาอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 20.2 ครั้ง นั่นคือ ยอดขายสินค้าของกลุ่มฯ คิดเป็น 20.2 เท่าของสินทรัพย์ทั้งหมด และเมื่อพิจารณาอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรมีค่าเท่ากับ 2.52 ครั้ง นั่นคือ ยอดขายคิดเป็น 2.52 เท่า ของสินทรัพย์ถาวรทั้งหมด

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

เนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน ทั้งหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินระยะยาว ทำให้อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืมของกลุ่มฯ แสดงได้เพียงอัตราส่วน Degree of Financial Leverage ของกลุ่มฯ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 เท่า ซึ่งหมายถึง เมื่อกำไรจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้กำไรต่อหุ้นเปลี่ยนไปร้อยละ 1 เช่นเดียวกัน

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

พิจารณาอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย พบว่า มีค่าเท่ากับร้อยละ 5.76 แสดงถึง กลุ่มฯ มีผลตอบแทนจากการลงทุนในกลุ่มฯ ร้อยละ 5.76 หรือยอดขายของกลุ่มฯ 100 บาท กลุ่มฯ จะได้กำไรจากการขายสุทธิ 5.76 บาท เมื่อพิจารณาอัตราส่วนกำไรเบ็ดเสร็จต่อยอดขายมีค่าเท่ากับร้อยละ 10.54 นั่นคือ ยอดขายของกลุ่มฯ 100 บาท กลุ่มฯ จะได้กำไรเบ็ดเสร็จต่อการขาย 10.54 บาท ซึ่งอัตราส่วนทั้งสองมีค่าที่ไม่สูงมากนัก เนื่องจากต้นทุนสินค้าขายของกลุ่มฯ ค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 95 - 98 ของต้นทุนทั้งหมด

ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

เมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนของกลุ่มฯ มีค่าเท่ากับร้อยละ 11.66 นั่นคือ การลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกลุ่มฯ สามารถสร้างกำไรสุทธิหลังหักภาษีได้ถึงร้อยละ 11.66 ของเงินลงทุนในสินทรัพย์รวม พิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของกลุ่มฯ มีค่าเท่ากับร้อยละ 11.66 หมายความว่า กลุ่มฯ ลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมด 100 บาท กลุ่มฯ จะได้รับผลตอบแทนจากการดำเนินงานเท่ากับ 11.66 บาท และเมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มฯ ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ 11.66 หมายความว่า ทุกๆ 100 บาท ของส่วนของผู้ถือหุ้นหรือผู้ถือหุ้น จะก่อให้เกิดกำไรสุทธิ 11.66 บาท สาเหตุที่อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนของกลุ่มฯ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากัน เนื่องจาก กำไรจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ มีค่าเท่ากับกำไรสุทธินั่นเอง อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 7.2

ตารางที่ 7.2 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มฯ

อัตราส่วนทางการเงิน	
อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)	
1) ทุนหมุนเวียนสุทธิ (Working Capital)	22,500 บาท
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)	
1) อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)	831.60 ครั้ง
2) อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)	0.44 วัน
3) 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)	0.44 วัน
4) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)	2.02 ครั้ง (เท่า)
5) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)	2.52 ครั้ง (เท่า)
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)	
1) Degree of Financial Leverage	1.00 เท่า
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)	
1) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)	5.76 (ร้อยละ)
2) อัตราส่วนกำไรเบ็ดเสร็จต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)	10.54 (ร้อยละ)

ตารางที่ 7.2 (ต่อ)

อัตราส่วนทางการเงิน	
ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)	
1) อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on investment : ROI)	11.66 (ร้อยละ)
2) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets : ROA)	11.66 (ร้อยละ)
3) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)	11.66 (ร้อยละ)

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

บทที่ 8

บทสรุป

8.1. สรุปผลการศึกษา

8.1.1 การจัดการองค์กร

บ้านกิ้วพัฒนา เป็นหมู่บ้านที่มีการทอผ้ามาตั้งแต่บรรพบุรุษ เนื่องจากวิถีชีวิตของราษฎรในหมู่บ้าน หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ประมาณเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ของทุกปี ชาวบ้านที่อยู่ในวัยแรงงานเกือบทุกหลังคาเรือน ต้องเดินทางไปรับจ้างตัดอ้อย ที่อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย ต้องนำข้าวสาร อาหารแห้ง อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตไปประกอบอาหาร และอาศัยอยู่ในเพิงในไร่อ้อย ส่วนมากจะไปเป็นหมู่บ้าน สตรีที่เป็นแม่บ้าน และวัยหนุ่ม วัยสาว จะไปรับจ้างตัดอ้อยด้วย จึงทำให้ไม่ได้สืบทอดการทอผ้าจากบรรพบุรุษของตนมากนัก ผู้สูงอายุที่อยูบ้านเลี้ยงลูก เลี้ยงหลาน เมื่ออยู่บ้านมีเวลาว่าง จะทอผ้าไว้ให้ลูกหลานที่กลับมาจากการตัดอ้อย ส่วนมากจะเดินทางกลับเดือนเมษายน ในช่วงสงกรานต์ได้สวมใส่ ได้ใช้สอย ตัดเป็นเสื้อใหม่ ผ้าใหม่ ใส่เล่นน้ำสงกรานต์ หลังจากที่บ้านจังหวัดสุโขทัยมีปัญหาเรื่องราคาอ้อยตกต่ำ จึงลดการปลูกอ้อย แล้วไม่มาจ้างชาวบ้านตัดอ้อย ทำให้ราษฎรในวัยแรงงานว่างงาน ความเป็นอยู่ค่อนข้างจะขัดสน เนื่องจากไม่มีรายได้เสริมจากการรับจ้างตัดอ้อย ในปี พ.ศ.2542 จึงมีการรวมตัวกันในรูปแบบกลุ่มสนใจ เพื่อขอรับการสนับสนุนวิทยากรการทอผ้า จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะ การขอรับการสนับสนุนวิทยากรนั้น มีเหตุผลเนื่องมาจากราษฎรสามารถทอผ้าได้ มีเพียงไม่กี่คนเท่านั้น ประกอบการภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษเป็นผ้าพื้นไม่ตรงกับสมัยนิยมในปัจจุบัน การเรียนเพิ่มเติมทำให้ได้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ประกอบกับภูมิปัญญาเดิม

เมื่ออบรมการทอผ้าคืนจก ส.ป. จากวิทยากรฯ จบหลักสูตรแล้ว ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มทอผ้า มีนางสุภาพ วงศ์จักรคำ เป็นประธาน เป็นการรวมตัวกันหลวมๆ ต่างคนต่างผลิต และขายกันเอง ไม่ได้รวมกลุ่มกันขาย รวมตัวเพื่อจะยืมเงินจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว ตามโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ (มียาขาว) จำนวน 20,000 บาท ระยะเวลา 5 ปี ไม่มีดอกเบีย สัญญาส่งคืนปีละ 4,000บาท สมาชิกทอผ้า 17 คน ได้นำเงินนั้นมาหารกัน ได้คนละ 1,064 บาท บางคนก็นำไปซื้อวัตถุดิบ ซื้อมีด และได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่งสัจจะคนละ 30 บาท เมื่อสิ้นปีจะถอนเงินมาส่งคืนเงินยืมให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิ้ว กลุ่มฯ ได้ส่งเงินมาแล้ว จำนวน 2 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 และ พ.ศ.2546 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 8,000 บาท

ในปี พ.ศ. 2546 ประธานกลุ่มฯ ได้ประสานขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น บ้านกิ้วพัฒนา ประชาสัมพันธ์การระดมทุนของกลุ่มทอผ้าฯ จากราษฎรในหมู่บ้านในรูปของการลงหุ้น มีราษฎรในหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการทอผ้า มีราษฎรสมัครใจเป็นสมาชิก 54 คน มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ มีนางสุภาพ วงศ์จักรคำ เป็นประธานเหมือนเดิม แต่มีคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มากขึ้น

เมื่อพิจารณาทางด้านศักยภาพการจัดองค์กรแล้ว กลุ่มฯ ยังไม่มีศักยภาพทางด้านนี้มากนัก เนื่องจากสมาชิกที่เป็นพลังขับเคลื่อนจะมีเพียง 17 คนเท่านั้น ที่ทำหน้าที่ในการทอผ้าจำหน่าย เสริมรายได้ให้กับครอบครัว ส่วนราษฎรในหมู่บ้านต้องการเป็นสมาชิก เพื่อรักษาภูมิปัญญาการทอผ้าของบรรพบุรุษ คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นทั้งหมด มีขนาดใหญ่เกินความจำเป็น ถึงแม้บางคนจะเป็นผู้จะเป็นผู้ทำประโยชน์ให้กับกลุ่มฯ ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องนำมาเป็นคณะกรรมการกลุ่มฯ ในอนาคตอาจเกิดผลเสียให้กับกลุ่มฯ ได้ หากไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับ ส่งผลไปถึงการปันผลกำไร การบริหารงานในกลุ่มฯ ทำให้สมาชิก 17 คนที่เป็นผู้ทอผ้าไม่ได้เป็นคณะกรรมการในตำแหน่งที่จะต้องปฏิบัติจริงในกลุ่มฯ เช่นฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายขาย ฝ่ายตรวจสอบ ทำให้เกิดปัญหาไม่มีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของกลุ่มฯ เช่น การเงิน การตลาด และคุณภาพของผลิตภัณฑ์เท่าที่ควร ภาระหนักในการบริหารงานในกลุ่มฯ อยู่กับประธานและรองประธาน เพียง 2 คนเท่านั้น

8.1.2. การผลิต

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ในปัจจุบันมีทั้งหมด 2 ชนิด คือ ผ้าทอลายสายฝนและผ้าพื้นปักอักษร การผลิตจะมี 2 ลักษณะ คือ การผลิตตามการสั่งซื้อของลูกค้า และ ผลิตเพื่อวางจำหน่ายในที่ทำการกลุ่ม หรือในงานแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของทางราชการ/เอกชน จัดขึ้นเป็นบางครั้ง ส่วนมากสมาชิกจะมารวมตัวกันผลิต ที่ทำการกลุ่มฯ ถ้าผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องใช้กี่กระตุกในการทอ และถ้าผลิตภัณฑ์ใช้กี่กระทบ สมาชิกบางคนจะทอที่บ้านของตนเอง ในการผลิต สมาชิกจะยืมวัตถุดิบหลัก (ด้ายประดิษฐ์) จากกลุ่มฯ ไปทอก่อน เนื่องจากได้ใช้เงินหมุนเวียนซื้อมาเก็บไว้ เมื่อทอเสร็จแล้ว จะนำผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ได้ให้ฝ่ายตรวจสอบ ตรวจสอบและถ้าไม่มีตำหนิ ผ้าทอมีคุณภาพตามกำหนด จะใช้เงินทุนหมุนเวียนที่มีอยู่รับซื้อไว้จำหน่าย และถ้ามีตำหนิ จะให้สมาชิกผู้ทอ ทำการผากผ้าขายในกลุ่มฯ ซึ่งอาจจะได้ราคาถูกกว่าผ้าทอที่มีคุณภาพ กลุ่มฯ จะหักต้นทุนค่าวัตถุดิบ และส่วนเงินที่เหลือสมาชิกจะรับไปทั้งหมด ส่วนปัจจัยการผลิต ส่วนมากสมาชิกจะมาใช้ของกลุ่มฯ เช่น ที่ขึ้นเส้นยืน เครื่องปั่นด้าย ม้วนด้าย และม้วนก๊อปปี้ เป็นต้น มีอุปกรณ์อย่างเดียวกันที่เป็นของสมาชิก คือ กี่กระทบและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบคุณภาพ และการเก็บรักษา เป็นหน้าที่ของประธาน รองประธาน และ ฝ่ายตรวจสอบ อีก 1 คน เท่านั้นการทอผ้าแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือสมาชิกมาทอที่ทำการกลุ่มฯ โดยเริ่มทอตั้งแต่เวลาประมาณ 09.00 – 17.00 น ส่วนการทอที่บ้านจะมีเวลาการทอที่ไม่แน่นอน

การผลิตจะมีอยู่ 2 แบบ คือ การทอผ้าด้วยกี่กระตุก และกี่กระทบ

- การทอผ้าด้วยกี่กระตุก จะมีวิธีการทอ โดยเริ่มจากนำด้ายประดิษฐ์ มากรอเข้ากับหลอดพีวีซี ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว หรือการไว้นด้าย แล้วนำมาสอดพันหวี นำมาขึ้นม้วนด้าย ม้วนก๊อปปี้ ก่อนที่จะนำมาขึ้นที่กระตุกเป็นด้ายยืน จากนั้นจะกรอด้วยกับหลอดพีวีซีขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง 30 มิลลิเมตร ใช้คู่กับกระสวยใช้เป็นด้ายพุ่งและการทอผ้าสลับกันไปมา จนได้ผ้าทอตามต้องการ
- การทอผ้าด้วยกี่กระทบ จะข้ามขั้นตอน โดยการกรอด้วยเข้ากับหลอดพีวีซี หรือไว้นด้ายแล้วสามารถนำไปขึ้นที่กระทบเป็นด้ายยืน และขั้นตอนต่อไปทำเหมือน กี่กระตุก

การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิตของกลุ่มฯ ประธานและรองประธาน จะเป็นผู้บริหารการผลิต ในเรื่องการรับคำสั่งซื้อของลูกค้า และกระจายให้สมาชิกผู้ทอดตามความสามารถ ฝีมือ ความถนัด โดยสมาชิกจะเบิกวัตถุดิบหลัก ได้แก่ ด้ายประดิษฐ์ไปทำการผลิต เมื่อได้ผ้าทอดตามที่ลูกค้าต้องการก็จะนำมาส่งให้ประธาน รองประธาน และฝ่ายตรวจสอบ ตรวจสอบคุณภาพ เมื่อได้ตามต้องการก็จัดส่งให้ลูกค้า จัดหาวัตถุดิบในการผลิต โดยเฉพาะวัตถุดิบหลัก(ด้ายประดิษฐ์) สามารถจัดซื้อตามความต้องการทั้ง ขนาด และสีของด้ายได้ตลอดปี จากร้านค้าภายในจังหวัดลำปาง ปัญหาการผลิตของกลุ่มฯ คือในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม เป็นช่วงฤดูดำนา และในช่วงเดือนธันวาคม – มกราคม ของทุกปี สมาชิกจะต้องทำนาของตนเองและลงแขกทำนา กับเพื่อนบ้านในหมู่บ้าน ทำให้ไม่มีเวลามาทอผ้า ในบางครั้งทำให้ผลิตผ้าทอไม่เสร็จตามที่นัดลูกค้าไว้

8.1.3. การตลาด

กลุ่มฯ มีคณะกรรมการฝ่ายการตลาด แต่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเท่าที่ควร จะปฏิบัติหน้าที่เป็นบางครั้ง เช่นการออกแสดงและจำหน่ายสินค้าในงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่หน่วยงานราชการ/เอกชนจัดขึ้นเป็นบางครั้ง ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ด้านนี้ จะตกอยู่ที่ประธานและรองประธาน การตลาดของกลุ่มฯ ที่ผ่านมาในช่วงแรก ประมาณ พ.ศ.2542 – 2545 ประธานจะทำหน้าที่ในการรับคำสั่งซื้อเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีการนำผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายที่ไหนเลย ในระยะหลัง ประมาณ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ประธานกลุ่มฯ ยังเป็นผู้บริหารการตลาด แทนที่จะคอยรับคำสั่งซื้ออย่างเดียว ก็นำผลิตภัณฑ์ไปร่วมการคัดสรรสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และจัดให้ฝ่ายการตลาดออกไปร่วมแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในงานต่างๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักของลูกค้าทั่วไป มีคำสั่งซื้อจากลูกค้าอยู่ประจำ และต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน การตั้งราคา จะพิจารณาจากต้นทุนวัตถุดิบและเปรียบเทียบราคากับผู้ผลิตหรือคู่แข่งรายอื่นๆ

8.1.4. การเงิน

การเงินของกลุ่มฯ เริ่มต้นจากการเก็บเงินค่าลงทะเบียนอบรมการทอผ้าตีนจก จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน คนละ 105 บาท จำนวน 15 คน นางสุภาพ วงศ์จักรคำ จะเป็นผู้รวบรวมเก็บจากสมาชิก แล้วนำเงินนั้นลงทะเบียนตามจำนวน ไม่มีการลงบัญชี

ในปี พ.ศ. 2546 กลุ่มฯได้มีการระดมเงินทุน โดยเปิดโอกาสให้ราษฎรในหมู่บ้าน มีผู้ประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิก จำนวน 54 คน รวม 302 หุ่น ๆ ละ 50 บาท เป็นเงิน 15,100 บาท และค่าธรรมเนียมแรกเข้า 5,400 บาท มีการลงบัญชีง่ายๆ เป็นเหมือนการจดบันทึกไว้เท่านั้น นำเงินนี้ไปฝากธนาคารการเกษตรและสหกรณ์อำเภอแม่ทะ เงื่อนไข 2 ใน 3 ได้แก่ นางสุภาพ วงศ์จักรคำ ประธาน นางวัลลา สานอินจักร์ รองประธาน นางคู่ย์ เลื่อมแหลม นอกจากนี้กลุ่มฯ ได้ใช้เงินค่าธรรมเนียมจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิต และนำเงินค่าหุ้นมาจัดซื้อวัตถุดิบหลัก (ด้ายประดิษฐ์) ให้สมาชิกยืมไปทอผ้าก่อน

แหล่งที่หน่วยงานทางราชการได้เข้ามาสนับสนุนแก่กลุ่มฯ ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกิว สนับสนุนที่กระตุก ที่โวนด้าย ม้าก้อปปี ม้าม้วนด้าย
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน 40,000 บาท กลุ่มฯได้นำเงินนี้มาจัดซื้อวัตถุดิบ (ด้ายประดิษฐ์) และรับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิก

- ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ 1 สนับสนุนงบประมาณ 30,000 บาท เป็นวัสดุเกี่ยวกับการบรรจุภัณฑ์

แผนการดำเนินการทางการเงินในอนาคต คือ หากกลุ่มฯ มีกำไรจากผลการดำเนินงาน กลุ่มฯ มีระเบียบ ข้อตกลง แบ่งผลกำไร ดังนี้

สมทบบำรุงกลุ่มฯ 15 %

ตอบแทนคณะกรรมการ 15 %

ปันผลให้สมาชิก 70 %

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา กลุ่มฯ ยังไม่เคยมีการปันผลกำไร เนื่องจากระยะเวลาไม่ถึงกำหนดกลุ่มฯ มีการจัดทำบัญชี โดยเป็นบัญชีอย่างง่าย ๆ คือบัญชีรับ- จ่าย และบัญชีขายผลิตภัณฑ์ ซึ่งกลุ่มฯ คิดว่าจะมีการปรับปรุงบัญชีใหม่

8.2 ศักยภาพการพัฒนา

กลุ่มทอผ้าลายสายฝน บ้านกัวพัฒนา มีสมาชิกที่มีทักษะในการทอและมีความสามัคคี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยหลักที่ส่งเสริมให้กลุ่มฯ มีการพัฒนาต่อไป กลุ่มฯ ยังมีผู้นำที่มีความสามารถและความเสียสละ 2 ท่าน ได้แก่ ประธานและรองประธาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญของความก้าวหน้าและสามารถพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต แต่จุดปัญหาที่กลุ่มฯ จะต้องรีบดำเนินการแก้ไข คือ การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ง่ายกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กลุ่มฯ ขาดแคลนเงินทุนในการจัดซื้อที่กระตุกให้เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก ก็กระตุกเป็นอุปกรณ์การผลิตที่สำคัญมากของกลุ่มฯ การมีที่กระตุกเพิ่มขึ้น สามารถเพิ่มกำลังการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด ส่งผลไปถึงการเพิ่มยอดขายได้

8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง

8.3.1 การจัดการองค์กร

- การจัดโครงสร้างของคณะกรรมการกลุ่มฯ ควรมีโครงสร้างคณะกรรมการที่เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ มากกว่าจำนวนของคณะกรรมการที่มีอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นบางรายไม่มีบทบาทในการบริหารงานกลุ่มฯ ทำให้คณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานที่แท้จริงไม่ตรงกับตำแหน่งที่แต่งตั้ง ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการไม่มีประสิทธิภาพตามโครงสร้างที่จัดตั้งขึ้น

8.3.2 การผลิต

- กลุ่มฯ ควรจะนำเงินที่เหลืออยู่ในธนาคารมาจัดซื้อวัตถุดิบหลัก (ด้ายประดิษฐ์) ในแต่ละครั้งให้มาก เพราะจะทำให้ได้ส่วนลดการค้าและไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปจัดซื้อบ่อยครั้ง
- กลุ่มฯ ควรมีสถานที่ทำการของกลุ่มฯ เอง เพื่อให้มีที่ทำการกลุ่มฯ เป็นการถาวร

- กลุ่มฯ ควรจัดหาที่กระตุกให้เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก โดยอาจขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการและภาคเอกชน หรือจากการทอดผ้าป่าของคนในชุมชน
- กลุ่มฯ ควรหาจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ ให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น ในชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรดินแดง น่าจะนำดินนั้นมาข้อมฝ้าย เพื่อให้สีธรรมชาติ และเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ
- สมาชิกผู้ผลิตไม่ค่อยจะมีความรับผิดชอบในการผลิต อยากทอดผ้าเมื่อใดก็ทอด ถ้าหากสมาชิกผลิตผ้าทอดให้หลากหลาย ให้ผู้ซื้อมีโอกาสเลือกผลิตภัณฑ์มากขึ้น และนำเสนอแสดงและจำหน่ายงานต่าง ๆ ก็สามารถสร้างยอดขายได้ทุกงาน

8.3.3 การตลาด

- กลุ่มฯ ควรนำผลิตภัณฑ์ออกไปนำเสนอขายในอำเภอ จังหวัด ต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ แทนที่จะตั้งรับการรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าที่เข้ามาสั่ง ณ ที่ทำการกลุ่มอย่างเดียว
- ควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้หลากหลาย เช่น การให้บริหารซื้อเชื้อ และนำผลิตภัณฑ์ทอดผ้าไปเสนอให้โรงเรียนต่าง ๆ ที่มีความสนใจใช้ผ้าทอใส่เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียน

8.3.4 การเงิน

- กลุ่มฯ ควรจะมีการปรับปรุงระบบบัญชีใหม่ ในส่วนของบัญชีคุมสินค้า บัญชีคุมวัตถุดิบและบัญชีการขาย เพื่อให้เป็นระบบ ทุกคนสามารถตรวจสอบได้
- กลุ่มฯ ควรประสานผู้นำหมู่บ้านในขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการและเอกชน เพื่อจัดซื้อที่กระตุกเพิ่มขึ้น และไว้ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา นิลศรี. 2545. “วิสาหกิจชุมชน กับการพัฒนาเศรษฐกิจจากหญ้า”. 23,12 (ธันวาคม). 68 - 71.
- จารุพงศ์ พลเดช.2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.cdd.moi.go.th/jarupong/j462204.doc. (20 ตุลาคม 2546).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2542. **ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล, บรรณาธิการ. 2545. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ทองคำดี ศรีบุญจิตต์ และคณะ. 2547. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. เชียงใหม่: โครงการ การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน, ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองคำดี ศรีบุญจิตต์ อารี วิบูลย์พงศ์ ลักษณะมี วรชัย ประทานทิพย์ กระมล นัทธมน ธีระกุล และทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ. 2546. **วิสาหกิจหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มทอผ้าบ้านเฮี้ย**. เชียงใหม่: โครงการ การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน, ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2546. “**การพัฒนากลุ่มลูกค้าให้มีความสามารถในการผลิตและการดำเนินธุรกิจ**” . [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.baac.in.th/technical/110946. (20 ตุลาคม 2546).
- พิทยา ว่องกุล. 2545. “ธุรกิจชุมชน - วิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวมที่ยั่งยืน”. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจชุมชน.2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.yala.riy.ac.th/~research/document/publication/smce.html. (20 ตุลาคม 2546).
- เสรี พงศ์พิศ. 2546. **ฐานความคิดจากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไท.

ภาคผนวก ก.

รูปภาพ

ภาคผนวก ก.

รูปภาพ

รูปที่ ก.1 ที่ทำการกลุ่มฯ

รูปที่ ก.2 ผ้าทอลายสายฝน (1)

รูปที่ ก.3 ผ้าทอลายสายฝน (2)

รูปที่ ก.4 ผ้าทอลายสายฝน (3)

รูปที่ ก.5 ผ้าพื้นปักอักษร

รูปที่ ก.6 วัตถุดิบ (ไหมประดิษฐ์)

รูปที่ ก.7 บริเวณสถานที่ผลิตภายใน

รูปที่ ก.8 การผลิตของกลุ่มฯ (1)

รูปที่ ก.9 การผลิตของกลุ่มฯ (2)

รูปที่ ก.10 การผลิตของกลุ่มฯ (3)

ภาคผนวก ข.

การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน

ภาคผนวก ข.
การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน

การคำนวณต้นทุน

1. ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตของสมาชิก

1.1 ต้นทุนค่าวัตถุดิบหลัก

การผลิตผ้าทอลายสายฝนของกลุ่มฯ จำนวน 1 ผืน ใช้ไหมประดิษฐ์เพื่อทอเป็นเส้นยืนจำนวน 2 ใจ และใช้ไหมประดิษฐ์ในการทอเป็นเส้นพุ่งอีก 2 ใจ ไหมประดิษฐ์ ราคาใจละ 11 บาท ดังนั้นต้นทุนค่าวัตถุดิบหลักในการผลิตผ้าทอลายสายฝนของกลุ่มฯ สามารถคำนวณได้ ดังนี้

ต้นทุนค่าไหมประดิษฐ์เพื่อทอเป็นเส้นยืนมีค่าเท่ากับ $2 \times 11 = 22$ บาท

ต้นทุนค่าไหมประดิษฐ์เพื่อทอเป็นเส้นพุ่งมีค่าเท่ากับ $2 \times 11 = 22$ บาท

ดังนั้น ต้นทุนค่าวัตถุดิบหลักในการผลิตผ้าทอลายสายฝนมีค่าเท่ากับ 44 บาท/ผืน

1.2 ต้นทุนค่าแรงงานการผลิต

ต้นทุนค่าแรงงานการผลิตของสมาชิก เป็นต้นทุนไม่เป็นเงินสด เนื่องจากการไม่มีการจ่ายเงินค่าแรงงานการผลิตในแต่ละกระบวนการ สามารถคำนวณต้นทุนค่าแรงงานการผลิตในแต่ละกระบวนการ ดังนี้

ค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ เท่ากับ 100 บาทต่อคนต่อวัน (คิดเวลาทำงานต่อวันเท่ากับ 8 ชั่วโมง) ดังนั้น ค่าแรงงานในพื้นที่ชั่วโมงละ $100 / 8 = 12.5$ บาท

ค่าแรงงานการกรอด้วยเส้นยืน (เตรียมการวัน) การกรอด้วยเส้นยืนเพื่อทอผ้า 15 เมตรใช้เวลา 4 ชั่วโมง ดังนั้น การกรอด้วยเส้นยืนเพื่อทอผ้า 1 เมตร ใช้เวลา $4 / 15 = 0.27$ ชั่วโมง ต้นทุนการกรอด้วยเส้นยืนเพื่อเตรียมการวันในการผลิตผ้ายาว 1 เมตร เท่ากับ $0.27 \times 12.5 = 3.33$ บาทต่อเมตร

ค่าแรงงานการกรอด้วยเส้นพุ่ง (กรอด้วยสีหลอดกระสวย) การกรอด้วยเส้นพุ่งเพื่อทอผ้า 15 เมตร ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ดังนั้น การกรอด้วยเส้นพุ่งเพื่อทอผ้า 1 เมตร ใช้เวลา $8 / 15 = 0.53$ ชั่วโมง ต้นทุนการกรอด้วยเส้นพุ่งเพื่อทอผ้ายาว 1 เมตร เท่ากับ $0.53 \times 12.5 = 0.67$ บาทต่อเมตร

ค่าแรงงานการขึ้นเครื่องที่กระทบ แรงงานในการขึ้นเครื่องที่กระทบใช้เวลาในการขึ้นเครื่องที่กระทบ 2 ชั่วโมง ซึ่งการขึ้นเครื่อง 1 ครั้งทอได้ 15 เมตร ดังนั้น เวลาในการขึ้นเครื่องที่กระทบในการทอผ้า 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $2 / 15 = 0.13$ ชั่วโมง และค่าแรงงานการขึ้นเครื่องที่กระทบในการทอผ้า 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $0.13 \times 12.5 = 1.67$ บาท

ค่าแรงงานการขึ้นเครื่องที่กระตุก แรงงานในการขึ้นเครื่องที่กระตุกใช้เวลาในการขึ้นเครื่องที่กระตุก 3 ชั่วโมง ซึ่งการขึ้นเครื่อง 1 ครั้งทอได้ 15 เมตร ดังนั้น เวลาในการขึ้นเครื่องที่กระตุกในการทอผ้า 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $3 / 15 = 0.20$ ชั่วโมง และค่าแรงงานการขึ้นเครื่องที่กระตุกในการทอผ้า 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $0.20 \times 12.5 = 2.50$ บาท

ค่าแรงงานการโวัน การโวันใช้เวลา 8 ชั่วโมง การโวัน 1 ครั้ง สามารถทอผ้าได้ 15 เมตร ดังนั้น ผ้าทอ 1 เมตร ใช้เวลาในการโวัน เท่ากับ $8 / 15 = 0.53$ ชั่วโมง ต้นทุนค่าแรงงานในการโวัน ผ้าทอ 1 เมตร เท่ากับ $0.53 \times 12.5 = 6.67$ บาท

ค่าแรงงานการต่อด้ายเส้นยืน (การสืบด้าย) การต่อด้ายเส้นยืนใช้เวลา 6 ชั่วโมง การต่อด้ายเส้นยืน 1 ครั้ง สามารถทอผ้าจากกี่กระทบได้ 15 เมตร ดังนั้น ผ้าทอ 1 เมตร ใช้เวลาในการต่อด้ายเส้นยืน เท่ากับ $6 / 15 = 0.40$ ชั่วโมง ต้นทุนค่าแรงงานในการต่อด้ายเส้นยืนเพื่อการผ้าทอ 1 เมตร เท่ากับ $0.40 \times 12.5 = 5$ บาท แต่การต่อด้ายเส้นยืนในการทอกี่กระทบ 1 ครั้ง ใช้เวลา 6 ชั่วโมง สามารถทอผ้าได้ 30 เมตร ดังนั้น ผ้าทอ 1 เมตรด้วยกี่กระทบ ใช้เวลาในการต่อด้ายเส้นยืน เท่ากับ $6 / 30 = 0.27$ ชั่วโมง ต้นทุนค่าแรงงานในการต่อด้ายเส้นยืนเพื่อการผ้าทอ 1 เมตรด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $0.27 \times 12.5 = 0.33$ บาท

ค่าแรงงานในการทอผ้า การทอผ้าของสมาชิก 1 วัน ใช้เวลา 6 ชั่วโมง สามารถทอผ้าลายสายฝนด้วยกี่กระทบและกี่กระทบได้ 2 เมตร และ 3 เมตร ตามลำดับ และสามารถทอผ้าปักอักษรด้วยกี่กระทบได้ 2 เมตร

ดังนั้น ผ้าทอลายสายฝน 1 เมตร ใช้เวลาในการทอด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $6 / 2 = 3$ ชั่วโมง ต้นทุนค่าแรงงานในการทอผ้าทอลายสายฝน ด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $3 \times 12.5 = 37.5$ บาท

ผ้าทอลายสายฝน 1 เมตร ใช้เวลาในการทอด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $6 / 3 = 2$ ชั่วโมง ต้นทุนค่าแรงงานในการทอผ้าทอลายสายฝน ด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $2 \times 12.5 = 25$ บาท

ดังนั้น ผ้าพื้นปักอักษร 1 เมตร ใช้เวลาในการทอด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $6 / 2 = 3$ ชั่วโมง ต้นทุนค่าแรงงานในการทอผ้าพื้นปักอักษร ด้วยกี่กระทบ เท่ากับ $3 \times 12.5 = 37.5$ บาท

1.3 ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต

อุปกรณ์การผลิตของสมาชิกมีหลายชนิด ได้แก่ กี่กระทบ โกงกว้าง ผีเยน กระสวย หลอดกระสวย ฟืม เข่าฟืม เชือกโนล่อน ที่สอดฟันหวี แปรงบัดเส้นยืน กรรไกร สายวัด หลอดพีวีซี และไม้ยา

ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมของอุปกรณ์การผลิตต่างๆ

กี่กระทบ

กี่กระทบ ใช้ในการทอผ้าลายสายฝนเพียงอย่างเดียว ใช้ระยะเวลาในการผลิตผ้าทอลายสายฝน 1 เมตร เท่ากับ 3 ชั่วโมง ผ้าทอลายสายฝนร้อยละ 60 ทอด้วยกี่กระทบ หรือเท่ากับ 1,122 ผืน กี่กระทบราคา 1,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ของสมาชิกมีทั้งหมด 17 หลัง ดังนั้น ค่าเสื่อมต่อปีของกี่กระทบมีค่าเท่ากับ $(17 \times 1,500) / 10 = 2,550$ บาท ดังนั้น ค่าเสื่อมราคากี่กระทบต่อการผลิตผ้าทอลายสายฝน 1 ผืน (1 เมตร) มีค่าเท่ากับ $2,550 / 1,122 = 2.2727$ บาท

โกงกว้าง

โกงกว้าง ใช้ในการผลิตผ้าทอลายสายฝน ทั้งจากการทอด้วยกี่กระทบและกี่กระทบ และการทอผ้าพื้นปักอักษร โกงกว้างของสมาชิกมีทั้งหมด 10 อัน ราคาอันละ 25 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ดังนั้นค่าเสื่อมต่อปีมีค่าเท่ากับ $(10 \times 25) / 5 = 50$ บาท โกงกว้างใช้เวลาในการผลิต 4 ชั่วโมง ได้ผ้า 15 เมตร ดังนั้น ผ้าทอ 1 เมตร ใช้เวลาในการใช้โกงกว้าง เท่ากับ $4 / 15 = 0.27$ ชั่วโมง

ผ้าทอลายสายฝนทอจากที่กระทบมีปริมาณการผลิตต่อปี เท่ากับ 1,120 เมตร ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบมีปริมาณการผลิตต่อปี เท่ากับ 748 เมตร และผ้าพื้นปักอักษรมีการผลิตต่อปี 720 เมตร

ดังนั้น ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบมีระยะเวลาที่ใช้โ้กกกว้างในการผลิตเท่ากับ $0.27 \times 1,122 = 229.20$ ชั่วโมงต่อปี ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบมีระยะเวลาที่ใช้โ้กกกว้างในการผลิตเท่ากับ $0.27 \times 748 = 199.47$ ชั่วโมงต่อปี และผ้าพื้นปักอักษรมีระยะเวลาที่ใช้โ้กกกว้างในการผลิตเท่ากับ $0.27 \times 720 = 192$ ชั่วโมงต่อปี รวมระยะเวลาการใช้โ้กกกว้างในการผลิตทั้งปี เท่ากับ 690.67 ชั่วโมง สัดส่วนระยะเวลาการใช้โ้กกกว้างของผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนที่กระทบ และผ้าพื้นปักอักษร คิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของเวลาการใช้โ้กกกว้างในการผลิตทั้งปี ตามลำดับ

เนื่องจากค่าเสื่อมต่อปีของโ้กกกว้างของสมาชิกทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 50 บาทต่อปี สัดส่วนค่าเสื่อมราคาต่อปีของการใช้โ้กกกว้างในการผลิตต่อการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบมีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 50) / 100 = 21.66$ บาท สัดส่วนค่าเสื่อมราคาต่อปีของการใช้โ้กกกว้างในการผลิตต่อการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบมีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 50) / 100 = 14.44$ บาท และสัดส่วนค่าเสื่อมราคาต่อปีของการใช้โ้กกกว้างในการผลิตต่อการผลิตผ้าพื้นปักอักษรจากที่กระทบมีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 50) / 100 = 13.90$ บาท

ค่าเสื่อมราคาการใช้โ้กกกว้างในการผลิตต่อผ้าทอลายสายฝนที่ทอจากที่กระทบ 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $21.66 / 1,122 = 0.0193$ บาท ค่าเสื่อมราคาการใช้โ้กกกว้างในการผลิตต่อผ้าทอลายสายฝนที่ทอจากที่กระทบ 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $14.44 / 748 = 0.0193$ บาท และค่าเสื่อมราคาการใช้โ้กกกว้างในการผลิตต่อผ้าพื้นปักอักษรที่ทอจากที่กระทบ 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $13.90 / 720 = 0.0193$ บาท

การคำนวณค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การผลิตชนิดอื่นๆ สามารถคำนวณด้วยวิธีการเดียวกัน เวลาในการใช้อุปกรณ์การผลิตแต่ละชนิดของสมาชิกในการทอผ้า และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต แสดงดังตารางที่ ข.1 และ ข.2 ตามลำดับ

ตารางที่ ข.1 เวลาการใช้อุปกรณ์การผลิตของสมาชิก

อุปกรณ์การผลิต	หน่วย	ระยะเวลาการใช้อุปกรณ์การผลิต (ชั่วโมง/เมตร)		
		ผ้าทอลายสายฝน ที่เมือง 26 นิ้ว	ผ้าทอลายสายฝน ที่กระทบ 26 นิ้ว	ผ้าพื้นปักอักษร ที่กระทบ 36 นิ้ว
ที่กระทบ (ที่เมือง)	หลัง	3	0	0
โ้กกกว้าง	อัน	0.27	0.27	0.27
ฝ้าย	อัน	0.27	0.27	0.27
กระสวยที่เมือง	อัน	3	0	0
หลอดกระสวยที่เมือง (ไม้ไผ่)	อัน	3	0	0
หลอดกระสวยที่เมือง (ก้านลูกโป่ง)	อัน	3	0	0
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 48 (ผ้าสายฝน)	อัน	3	2	0

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

อุปกรณ์การผลิต	หน่วย	ระยะเวลาการใช้อุปกรณ์การผลิต (ชั่วโมง/เมตร)		
		ผ้าทอลายสายฝน ที่บ้านเมือง 26 นิ้ว	ผ้าทอลายสายฝน ที่กระตุก 26 นิ้ว	ผ้าพื้นปักอักษร ที่กระตุก 36 นิ้ว
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 42 (ผ้าปักอักษร)	อัน	0	0	3
เขาฟืม (ที่บ้านเมือง)	คู่	3	0	0
เชือกไนลอนเส้นเล็ก	เส้น	3	0	0
เชือกไนลอนเส้นใหญ่ (ที่บ้านเมือง)	เส้น	3	0	0
ที่สอดพื้นหวี	อัน	0.4	0.27	0.27
แปรงขัดเส้นยืน	อัน	0.4	0.27	0.27
กรรไกร	อัน	0.4	0.27	0.27
สายวัด	เส้น	3	2	3
หลอดฟิวส์	หลอด	0.80	0.80	0.80
ไม้ย่ำ	คู่	3	2	3

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิตของสมาชิกจำแนกตามผลิตภัณฑ์ที่ใช้

อุปกรณ์การผลิต	หน่วย	ค่าเสื่อมราคา (บาท)		
		ผ้าทอลายสายฝน ที่บ้านเมือง 26 นิ้ว	ผ้าทอลายสายฝน ที่กระตุก 26 นิ้ว	ผ้าพื้นปักอักษร ที่กระตุก 36 นิ้ว
ที่กระทุบ (ที่บ้านเมือง)	หลัง	2.2727	0.0000	0.0000
โก่งกว้าง	อัน	0.0193	0.0193	0.0193
ฝ้าย	อัน	0.3475	0.3475	0.3475
กระสวยที่บ้านเมือง	อัน	0.0668	0.0000	0.0000
หลอดกระสวยที่บ้านเมือง (ไม้ไผ่)	อัน	0.1263	0.0000	0.0000
หลอดกระสวยที่บ้านเมือง (ก้านลูกโป่ง)	อัน	0.0152	0.0000	0.0000
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 48 (ผ้าสายฝน)	อัน	0.6294	0.4196	0.0000
เขาฟืม (ที่บ้านเมือง)	คู่	1.4141	0.0000	0.0000
เชือกไนลอนเส้นเล็ก	เส้น	0.0455	0.0000	0.0000
เชือกไนลอนเส้นใหญ่ (ที่บ้านเมือง)	เส้น	0.0606	0.0000	0.0000

ตารางที่ ข.2 (ต่อ)

อุปกรณ์การผลิต	หน่วย	ค่าเสื่อมราคา (บาท)		
		ผ้าทอลายสายฝนที่ เมือง 26 นิ้ว	ผ้าทอลายสายฝนที่ กระตุก 26 นิ้ว	ผ้าพื้นปักอักษรที่ กระตุก 36 นิ้ว
ที่สอดพื้นหวี	อัน	0.0405	0.0270	0.0270
แปรงมัดเส้นยืน	อัน	0.1214	0.0809	0.0809
กรรไกร	อัน	0.1214	0.0809	0.0809
สายวัด	เส้น	0.0545	0.0363	0.0545
หลอดฟิวส์	หลอด	0.0074	0.0074	0.0074
ไม้ย่ำ	คู่	0.1089	0.0726	0.1089

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ

1.4 ต้นทุนค่าวัตถุดิบหลัก

ต้นทุนค่าวัตถุดิบหลักของกลุ่มฯ คือ ต้นทุนที่กลุ่มฯ รับซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอของสมาชิกแต่ละชนิด ดังนั้นต้นทุนค่าวัตถุดิบหลักของกลุ่มฯ จะมีค่าเท่ากับ ราคารับซื้อผลิตภัณฑ์จากสมาชิกรับซื้อเอง ซึ่งสามารถแสดงดังตารางที่ ข.3

ตารางที่ ข.3 ต้นทุนค่าวัตถุดิบหลักของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	ขนาด	ต้นทุนค่าวัตถุดิบหลักของกลุ่มฯ หรือราคารับซื้อจากสมาชิก (บาทต่อเมตร)
ผ้าทอลายสายฝน	กว้าง 26 นิ้ว ยาว 1 เมตร	70
ผ้าพื้นปักอักษร	กว้าง 36 นิ้ว ยาว 1 เมตร	105

ที่มา : จากการสำรวจ

1.5 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ

ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ ของกลุ่มฯ ได้แก่ ต้นทุนค่าจัดซื้อวัตถุดิบ (ค่ารถในการจัดซื้อวัตถุดิบ) โดยกลุ่มฯ มีต้นทุนค่าจัดซื้อวัตถุดิบ 1,400 บาทต่อปี กลุ่มฯ มีการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระตุก และผ้าพื้นปักอักษร ในปริมาณ 1,122 ผืน 748 ผืน และ 720 ผืน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ

ดังนั้น ต้นทุนค่าจัดซื้อวัตถุดิบของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 1,400) / 100 = 606.49$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $606.49 / 1,122 = 0.5405$ บาทต่อผืน ต้นทุนค่าจัดซื้อวัตถุดิบของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระตุก มีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 1,400) / 100 = 404.32$ บาท

ต่อปี หรือเท่ากับ $404.32 / 748 = 0.5405$ บาทต่อผืน และต้นทุนค่าจัดซื้อวัตถุดิบของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 1,400) / 100 = 389.19$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $389.19 / 720 = 0.5405$ บาทต่อผืน

1.6 ต้นทุนค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต

อุปกรณ์การผลิตของกลุ่มฯ มีหลายชนิด ได้แก่ กี่กระตุก โกงกว้าง เฝียน พืม เฝียขอ โรงเรือนการผลิต และตู้เก็บวัตถุดิบ

ตัวอย่างการคำนวณค่าเสื่อมของอุปกรณ์การผลิตต่างๆ

กี่กระตุก

กี่กระตุก ใช้ในการทอผ้าลายสายฝนและผ้าพื้นปักอักษร ปริมาณผ้าลายสายฝนและผ้าพื้นปักอักษรที่ใช้กี่กระตุกในการทอต่อปีมีค่าเท่ากับ 748 ผืน (เมตร) และ 720 ผืน ตามลำดับ ใช้ระยะเวลาในการใช้กี่กระตุกผลิตผ้าทอลายสายฝน 1 เมตร และผ้าพื้นปักอักษร 1 เมตร ใช้ระยะเวลา เท่ากับ 2 ชั่วโมง และ 3 ชั่วโมง ตามลำดับ หรือระยะเวลาในการใช้กี่กระตุกในการผลิตผ้าทอลายสายฝนต่อปีเท่ากับ $748 \times 2 = 1,496$ ชั่วโมง และใช้เวลาในการผลิตผ้าพื้นปักอักษรต่อปีเท่ากับ $720 \times 3 = 2,160$ ชั่วโมง หรือคิดเป็นร้อยละ 40.92 และร้อยละ 59.08 ของการใช้กี่กระตุกในการผลิตทั้งหมด

กี่กระตุกมีค่าเสื่อมราคาการผลิตเท่ากับ 2,700 บาทต่อปี ดังนั้น ค่าเสื่อมราคาการผลิตในการใช้กี่กระตุกในการผลิตผ้าทอลายสายฝนมีค่าเท่ากับ $(40.92 \times 2,700) / 100 = 1,104.81$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $1,104.81 / 748 = 1.4770$ บาทต่อผืน (เมตร) และค่าเสื่อมราคาการผลิตในการใช้กี่กระตุกในการผลิตผ้าทอพื้นปักอักษรมีค่าเท่ากับ $(59.08 \times 2,700) / 100 = 1,595.19$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $1,595.19 / 720 = 2.2155$ บาทต่อผืน (เมตร)

โกงกว้าง

โกงกว้าง ใช้ในการผลิตผ้าทอลายสายฝน ทั้งจากการทอด้วยกี่กระทบและกี่กระตุก และการทอผ้าพื้นปักอักษร โกงกว้างของกลุ่มฯ มีทั้งหมด 3 อัน ราคาอันละ 25 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ดังนั้นค่าเสื่อมต่อปีมีค่าเท่ากับ $(3 \times 25) / 5 = 15$ บาท โกงกว้างใช้เวลาในการผลิต 4 ชั่วโมง ได้ผ้า 15 เมตร ดังนั้น ผ้าทอ 1 เมตร ใช้เวลาในการใช้โกงกว้าง เท่ากับ $4 / 15 = 0.27$ ชั่วโมง

ผ้าทอลายสายฝนทอจากกี่กระทบมีปริมาณการผลิตต่อปี เท่ากับ 1,120 เมตร ผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระตุกมีปริมาณการผลิตต่อปี เท่ากับ 748 เมตร และผ้าพื้นปักอักษรมีการผลิตต่อปี 720 เมตร

ดังนั้น ผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบมีระยะเวลาที่ใช้โกงกว้างในการผลิตเท่ากับ $0.27 \times 1,122 = 229.20$ ชั่วโมงต่อปี ผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระตุกมีระยะเวลาที่ใช้โกงกว้างในการผลิตเท่ากับ $0.27 \times 748 = 199.47$ ชั่วโมงต่อปี และผ้าพื้นปักอักษรมีระยะเวลาที่ใช้โกงกว้างในการผลิตเท่ากับ $0.27 \times 720 = 192$ ชั่วโมงต่อปี รวมระยะเวลาการใช้โกงกว้างในการผลิตทั้งปี เท่ากับ 690.67 ชั่วโมง สัดส่วนระยะเวลาการใช้โกงกว้างของผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนกี่กระตุก และผ้าพื้นปักอักษร คิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของเวลาการใช้โกงกว้างในการผลิตทั้งปี ตามลำดับ

เนื่องจากค่าเสื่อมต่อปีของโก่งกว้างของกลุ่มฯ ทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 15 บาทต่อปี สัดส่วนค่าเสื่อมราคาต่อปีของการใช้โก่งกว้างในการผลิตต่อการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทกมีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 15) / 100 = 6.50$ บาท สัดส่วนค่าเสื่อมราคาต่อปีของการใช้โก่งกว้างในการผลิตต่อการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทกมีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 15) / 100 = 4.33$ บาท และสัดส่วนค่าเสื่อมราคาต่อปีของการใช้โก่งกว้างในการผลิตต่อการผลิตผ้าพื้นปักอักษรจากที่กระทกมีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 15) / 100 = 4.17$ บาท

ค่าเสื่อมราคาการใช้โก่งกว้างในการผลิตต่อผ้าทอลายสายฝนที่ทอจากที่กระทก 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $6.50 / 1,122 = 0.0058$ บาท ค่าเสื่อมราคาการใช้โก่งกว้างในการผลิตต่อผ้าทอลายสายฝนที่ทอจากที่กระทก 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $4.33 / 748 = 0.0058$ บาท และค่าเสื่อมราคาการใช้โก่งกว้างในการผลิตต่อผ้าพื้นปักอักษรที่ทอจากที่กระทก 1 เมตร มีค่าเท่ากับ $4.17 / 720 = 0.0058$ บาท

การคำนวณค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การผลิตชนิดอื่นๆ สามารถคำนวณด้วยวิธีการเดียวกัน เวลาในการใช้อุปกรณ์การผลิตแต่ละชนิดของกลุ่มฯ ในการทอผ้า และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต แสดงดังตารางที่ ข.4 และ ข.5 ตามลำดับ

ตารางที่ ข.4 เวลาการใช้อุปกรณ์การผลิตของกลุ่มฯ

อุปกรณ์การผลิต	หน่วย	ระยะเวลาการใช้อุปกรณ์การผลิต (ชั่วโมง/เมตร)		
		ผ้าทอลายสายฝนที่ เมือง 26 นิ้ว	ผ้าทอลายสายฝนที่ กระทก 26 นิ้ว	ผ้าพื้นปักอักษรที่ กระทก 36 นิ้ว
ที่กระทก	หลัง	0	2	3
กระสวยที่กระทก	อัน	0	2	3
หลอดกระสวยที่กระทก	อัน	0	2	3
เขาเหล็ก (ที่กระทก)	อัน	0	2	3
ลูกล้อ (ที่กระทก)	คู่	0	2	3
เชือกไนลอนเส้นใหญ่ (ที่กระทก)	เส้น	0	2	3
ฝอยขอกที่กระทก	หลัง	0	0.53	0.53
ฝอยขอกที่กระทกของกลุ่มฯ	หลัง	0.53	0	0
ฝอยขอกที่กระทกจาก อบต.	หลัง	0.53	0	0
ม้าม้วนด้าย (ม้าม้วนปี่) (ที่กระทก)	ชุด	0	2	3
โรงเรือนการผลิต	หลัง	24	24	24
ตู้เก็บวัตถุดิบ	ตู้	24	24	24

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.5 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิตของกลุ่มฯ จำแนกตามผลิตภัณฑ์ที่ใช้

อุปกรณ์การผลิต	หน่วย	ค่าเสื่อมราคา		
		ผ้าทอลายสายฝน กี่เมือง 26 นิ้ว	ผ้าทอลายสายฝน กี่กระตุก 26 นิ้ว	ผ้าพื้นปักอักษรกึ่ง กระตุก 36 นิ้ว
กี่กระตุก	หลัง	0.0000	1.4770	2.2155
โก่งกว้าง	อัน	0.0058	0.0058	0.0058
ฝ้ายน	อัน	0.0290	0.0290	0.0290
กระสวยกี่กระตุก	อัน	0.0000	0.0788	0.1182
หลอดกระสวยกี่กระตุก	อัน	0.0000	0.0109	0.0164
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 48 (ผ้าสายฝน) ของกลุ่มฯ	อัน	0.2221	0.1481	0.0000
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 42 (ผ้าปักอักษร)	อัน	0.0000	0.0000	0.6333
เขาเหล็ก (กี่กระตุก)	อัน	0.0000	0.1969	0.2954
ลูกล้อ (กี่กระตุก)	คู่	0.0000	0.0620	0.0930
เชือกไนลอนเส้นใหญ่ (กี่กระตุก)	เส้น	0.0000	0.0328	0.0492
ฝ้ายขอกี่กระตุก	หลัง	0.0000	0.1022	0.1022
ฝ้ายขอกี่กระทบ	หลัง	0.0134	0.0000	0.0000
ฝ้ายขอกี่กระทบ (งบได้เปล่า)	หลัง	0.0713	0.0000	0.0000
ม้าม้วนด้าย (ม้าม้วนปี่) (กี่กระตุก)	ชุด	0.0000	0.0383	0.0574
โรงเรือนการผลิต	หลัง	0.5792	0.5792	0.5792
ตู้เก็บวัตถุดิบ	ตู้	0.0193	0.0193	0.0193

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

2. ต้นทุนการตลาด

ต้นทุนการตลาด เป็นต้นทุนของกลุ่มฯ สามารถจำแนกได้ ดังนี้ คือ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ต้นทุนค่าบรรจุภัณฑ์ และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกร้านแสดงสินค้าของกลุ่มฯ ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ต้นทุนค่าเสื่อมราคาตู้แสดงสินค้า ซึ่งสามารถคำนวณต้นทุนการตลาดแต่ละประเภทได้ ดังนี้

ต้นทุนค่าบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นเพียงถุงพลาสติกมีหูหิ้ว ห่อละ 100 ใบ ราคาห่อละ 25 บาท หรือราคาถุงละ 0.25 บาท ดังนั้นต้นทุนค่าบรรจุภัณฑ์ต่อผลิตภัณฑ์มีค่าเท่ากับ $1 \times 0.25 = 0.25$ บาท

ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกร้านแสดงสินค้า

กลุ่มฯ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกร้านแสดงสินค้า 1,300 บาทต่อปี กลุ่มฯ มีการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทก และผ้าพื้นปักอักษร ในปริมาณ 1,122 ผืน 748 ผืน และ 720 ผืน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ ดังนั้น ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกร้านแสดงสินค้า ของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 1,300) / 100 = 606.49$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $606.49 / 1,122 = 0.5019$ บาทต่อผืน ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกร้านแสดงสินค้า ของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทก มีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 1,300) / 100 = 375.44$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $404.32 / 748 = 0.5019$ บาทต่อผืน และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการออกร้านแสดงสินค้า ของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 1,300) / 100 = 361.39$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $389.19 / 720 = 0.5019$ บาทต่อผืน

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาตู้แสดงสินค้า

กลุ่มฯ มีค่าเสื่อมราคาตู้แสดงสินค้า 100 บาทต่อปี กลุ่มฯ มีการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทก และผ้าพื้นปักอักษร ในปริมาณ 1,122 ผืน 748 ผืน และ 720 ผืน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ ดังนั้น ต้นทุนค่าเสื่อมราคาตู้แสดงสินค้าของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 100) / 100 = 43.32$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $43.32 / 1,122 = 0.0386$ บาทต่อผืน ต้นทุนค่าเสื่อมราคาตู้แสดงสินค้าของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทก มีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 100) / 100 = 28.88$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $28.88 / 748 = 0.0386$ บาทต่อผืน และต้นทุนค่าเสื่อมราคาตู้แสดงสินค้าของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 100) / 100 = 27.80$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $27.80 / 720 = 0.0386$ บาทต่อผืน

3. ต้นทุนการจัดการ

ต้นทุนการจัดการของกลุ่มฯ ได้แก่ ต้นทุนผันแปร คือ ต้นทุนค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้า และต้นทุนคงที่ คือ ต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรียนในส่วนของจัดการหรือในส่วนที่ใช้เป็นสำนักงานกลุ่มฯ ซึ่งสามารถคำนวณต้นทุนการจัดการได้ ดังนี้

ต้นทุนค่าน้ำประปา

กลุ่มฯ มีต้นทุนค่าน้ำประปา 360 บาทต่อปี กลุ่มฯ มีการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทก และผ้าพื้นปักอักษร ในปริมาณ 1,122 ผืน 748 ผืน และ 720 ผืน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ ดังนั้น ต้นทุนค่าน้ำประปาของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 360) / 100 = 155.95$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $155.95 / 1,122 = 0.1390$ บาทต่อผืน ต้นทุนค่าน้ำประปาของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทก มีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 360) / 100 = 103.97$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $103.97 / 748 = 0.1390$ บาทต่อผืน และต้นทุนค่าน้ำประปาของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากที่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 360) / 100 = 100.08$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $100.08 / 720 = 0.1390$ บาทต่อผืน

ต้นทุนค่าไฟฟ้า

กลุ่มฯ มีต้นทุนค่าไฟฟ้า 540 บาทต่อปี กลุ่มฯ มีการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระตุก และผ้าพื้นปักอักษร ในปริมาณ 1,122 ผืน 748 ผืน และ 720 ผืน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ ดังนั้น ต้นทุนค่าไฟฟ้าของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 540) / 100 = 233.93$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $233.93 / 1,122 = 0.2085$ บาทต่อผืน ต้นทุนค่าไฟฟ้าของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระตุก มีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 540) / 100 = 155.95$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $155.95 / 748 = 0.2085$ บาทต่อผืน และต้นทุนค่าไฟฟ้าของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 540) / 100 = 150.12$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $150.12 / 720 = 0.2085$ บาทต่อผืน

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรือนในส่วนของการจัดการ

กลุ่มฯ มีค่าเสื่อมราคาโรงเรือนในส่วนของการจัดการ 2,500 บาทต่อปี กลุ่มฯ มีการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ ผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระตุก และผ้าพื้นปักอักษร ในปริมาณ 1,122 ผืน 748 ผืน และ 720 ผืน ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 43.32 ร้อยละ 28.88 และร้อยละ 27.80 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ตามลำดับ ดังนั้น ต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรือนในส่วนของการจัดการของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(43.32 \times 2,500) / 100 = 1,083.01$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $1,083.01 / 1,122 = 0.9653$ บาทต่อผืน ต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรือนในส่วนของการจัดการของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระตุก มีค่าเท่ากับ $(28.88 \times 2,500) / 100 = 722.01$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $722.01 / 748 = 0.9653$ บาทต่อผืน และต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรือนการจัดการของกลุ่มฯ ในการผลิตผ้าทอลายสายฝนจากกี่กระทบ มีค่าเท่ากับ $(27.80 \times 2,500) / 100 = 694.98$ บาทต่อปี หรือเท่ากับ $694.98 / 720 = 0.9653$ บาทต่อผืน

การคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน

I. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน(หรืออัตราส่วนเงินสะพัด)
= สินทรัพย์หมุนเวียน/ หนี้สินหมุนเวียน
= -
หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินหมุนเวียน
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนจับปล้น)
= (สินทรัพย์หมุนเวียน – สินค้าคงคลัง) / หนี้สินหมุนเวียน
= -
หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินหมุนเวียน
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด
= (เงินสด + หลักทรัพย์ + กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน) / หนี้สินหมุนเวียน
= -
หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินหมุนเวียน
4. ทุนหมุนเวียนสุทธิ
= สินทรัพย์หมุนเวียน – หนี้สินหมุนเวียน
= 84,099 – 0
= 84,099 บาท

II. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / Efficiency Ratio)

1. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า
= ยอดขายเชื่อ / ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย
= ยอดขายสุทธิ / (ลูกหนี้การค้า/2)
= -
หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีลูกหนี้การค้า
2. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้
= 365/ อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า
= -
หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีลูกหนี้การค้า

3. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าถัวเฉลี่ย}$$

$$= \text{ยอดขายสุทธิ} / (\text{เจ้าหนี้การค้า} / 2)$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีเจ้าหนี้การค้า
4. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า}$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีเจ้าหนี้การค้า
5. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย}$$

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / (\text{สินค้าคงคลังต้นงวด} + \text{สินค้าคงคลังปลายงวด}) / 2$$

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / (\text{สินค้าคงคลัง} / 2)$$

$$= 207,900 / (10,000 / 2)$$

$$= 41.58 \text{ ครั้ง}$$
6. อายุสินค้าหรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง}$$

$$= 365 / 41.58$$

$$= 8.78 \text{ วัน}$$
7. 1 รอบธุรกิจ

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า}$$

$$= 0 + 8.78$$

$$= 8.78 \text{ วัน}$$
8. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}$$

$$= 232,400 / 176,453$$

$$= 1.32 \text{ ครั้ง (เท่า)}$$
9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}$$

$$= \text{ยอดขาย} / (\text{สินทรัพย์ถาวร} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสม})$$

$$= 232,400 / (142,562 - 50,208)$$

$$= 2.52 \text{ ครั้ง (เท่า)}$$

III. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

1. อัตราส่วนหนี้สิน

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

2. หนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของเจ้าของ}$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

3. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม

$$= \text{หนี้สินระยะยาว} / (\text{หนี้สินระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น})$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย}$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีดอกเบี้ยจ่าย

5. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ

$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} + \text{ค่าเช่า}) / \text{ดอกเบี้ยจ่าย}$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีดอกเบี้ยจ่าย

6. Degree of Financial Leverage

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย})$$

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{กำไรหลังหักภาษี}$$

$$= 13,391 / 13,391$$

$$= 1 \text{ เท่า}$$

IV. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย
$$= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$
$$= (13,391 / 232,400) \times 100\%$$
$$= 5.76 \text{ (ร้อยละ)}$$
2. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย
$$= (\text{กำไรเบื้องต้น} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$
$$= (24,500 / 232,400) \times 100\%$$
$$= 10.54 \text{ (ร้อยละ)}$$
3. อัตราการจ่ายเงินปันผล
$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100 \%$$
$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่มีการจ่ายเงินปันผล

V. ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

1. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน
$$= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$
$$= (13,391 / 176,453) \times 100\%$$
$$= 7.59 \text{ (ร้อยละ)}$$
2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม
$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$
$$= (13,391 / 176,453) \times 100\%$$
$$= 7.59 \text{ (ร้อยละ)}$$
3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
$$= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100\%$$
$$= (13,391 / 176,453) \times 100\%$$
$$= 7.59 \text{ (ร้อยละ)}$$
4. กำไรต่อหุ้น
$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}$$
$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่ได้กำหนดอัตราผลตอบแทนต่อหุ้น

5. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร
= ราคาตลาดต่อหุ้น / กำไรสุทธิต่อหุ้น
= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่ได้กำหนดอัตราผลตอบแทนต่อหุ้น

6. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล
= (เงินปันผลต่อหุ้น / ราคาตลาดต่อหุ้น) $\times$ 100%
= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่ได้กำหนดอัตราเงินปันผลต่อหุ้น

ภาคผนวก ค.
ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางที่ ค.1 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระทบ) 1 ผืน

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระทบ)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนการผลิตของสมาชิก							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>							
1. วัตถุดิบหลัก	บาท			44.00	0.00	44.00	39.90
ด้ายไหมประดิษฐ์ (เส้นยืน)	ใจ	2.00	11.00	22.00	0.00	22.00	
ด้ายไหมประดิษฐ์ (เส้นพุ่ง)	ใจ	2.00	11.00	22.00	0.00	22.00	
2. แรงงาน	บาท			0.00	60.83	60.83	55.16
การกรอด้วยเข้าหลอด PVC (เตรียมไว้)	บาท			0.00	3.33	3.33	
การกรอด้วยเข้าหลอดกระสวย	บาท			0.00	6.67	6.67	
การขึ้นเครื่องที่เมือง	บาท			0.00	1.67	1.67	
การไว้	บาท			0.00	6.67	6.67	
การต่อด้วยเส้นยืน (สับด้าย)	บาท			0.00	5.00	5.00	
การทอผ้า	บาท			0.00	37.50	37.50	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			44.00	60.83	104.83	95.06
<u>ต้นทุนคงที่</u>							
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต							
ก๊กระทบ (ก๊พื้นเมือง)	บาท			0.00	2.2727	2.27	
โก่งกว้าง	บาท			0.00	0.0193	0.02	
ฝ้าย	บาท			0.00	0.3475	0.35	
กระสวยที่เมือง	บาท			0.00	0.0668	0.07	
หลอดกระสวยก๊กระทบ(ไม้ไผ่)	บาท			0.00	0.1263	0.13	
หลอดกระสวยก๊กระทบ (ก้านลูกโป่ง)	บาท			0.00	0.0152	0.02	
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 48	บาท			0.00	0.6294	0.63	
เชาฟืม	บาท			0.00	1.4141	1.41	
เชือกไนลอนเส้นเล็ก	บาท			0.00	0.0455	0.05	
เชือกไนลอนเส้นใหญ่	บาท			0.00	0.0606	0.06	

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (กีกะทาบ)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ที่สอดพื้นหวี	บาท			0.00	0.0405	0.04	
แปรงมัดเส้นยืน	บาท			0.00	0.1214	0.12	
กรรไกร	บาท			0.00	0.1214	0.12	
สายวัด	บาท			0.00	0.0545	0.05	
หลอดฟิวส์	บาท			0.00	0.0074	0.01	
ไม้ย่ำ	บาท			0.00	0.1089	0.11	
ต้นทุนคงที่รวม	บาท			0.00	5.45	5.45	4.94
ต้นทุนการผลิตของสมาชิกรวม	บาท			44.00	66.28	110.28	100.00
(1) ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>							
1. วัตถุดิบหลัก	บาท			70.00	0.00	70.00	97.93
ต้นทุนในการรับซื้อผ้าจากสมาชิก	บาท	1.00	70.00	70.00	0.00	70.00	
2. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	บาท			0.54	0.00	0.54	0.76
ค่ารถในการจัดซื้อวัตถุดิบ	บาท			0.5405	0.00	0.54	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			70.54	0.00	70.54	98.68
<u>ต้นทุนคงที่</u>							
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต							
โก่งกว้าง	บาท			0.00	0.0058	0.01	
ฝ้ายน	บาท			0.00	0.0290	0.03	
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 48	บาท			0.00	0.2221	0.22	
ฝ้ายขอ 1	บาท			0.00	0.0134	0.01	
ฝ้ายขอ 2	บาท			0.00	0.0713	0.07	
โรงเรือนในส่วนการผลิต	บาท			0.00	0.5792	0.58	
ตู้เก็บวัตถุดิบ	บาท			0.00	0.0193	0.02	
ต้นทุนคงที่รวม	บาท			0.00	0.94	0.94	1.32

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (กีกะทาบ)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนการผลิตผ้าแปรต่อหน่วย	บาท			70.54	0.00	70.54	
ต้นทุนการผลิตคอกที่ต่อหน่วย	บาท			0.00	0.94	0.94	
ต้นทุนการผลิตเงินสดต่อหน่วย	บาท			70.54	0.00	70.54	
ต้นทุนการผลิตไม่เป็นเงินสดต่อหน่วย	บาท			0.00	0.94	0.94	
ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ รวม	บาท			70.54	0.94	71.48	100.00
ราคาขาย				80.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผ้าแปร (บาท)				9.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด (บาท)				9.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท)				8.52			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผ้าแปรต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				11.82			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				11.82			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				10.65			
(2) ต้นทุนการตลาด							
ต้นทุนผ้าแปร	บาท			0.75	0.00	0.75	
ถุงพลาสติกมีหูหิ้ว	บาท	1.00	0.25	0.2500	0.0000	0.2500	
ค่าออกร้าน	บาท			0.5019	0.0000	0.5019	
ต้นทุนคอกที่	บาท			0.00	0.04	0.04	
ค่าเสื่อมตู้แสดงสินค้า	บาท			0.0000	0.0386	0.0386	

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระทบ)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุน ทั้งหมดเงินสดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				10.45			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุน ทั้งหมดรวมต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				8.02			

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ค.2 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระตุก) 1 ผืน

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนการผลิตของสมาชิก							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>							
1. วัตถุดิบหลัก	บาท			44.00	0.00	44.00	47.77
ด้ายไหมประดิษฐ์ (เส้นยืน)	ไจ	2.00	11.00	22.00	0.00	22.00	
ด้ายไหมประดิษฐ์ (เส้นพุ่ง)	ไจ	2.00	11.00	22.00	0.00	22.00	
2. แรงงาน	บาท			0.00	47.50	47.50	51.57
การกรอด้ายเข้าหลอด PVC (เตรียมไว้น)	บาท			0.00	3.33	3.33	
การกรอด้ายเข้าหลอดกระสวย	บาท			0.00	6.67	6.67	
การขึ้นเครื่องก๊กระตุก	บาท			0.00	2.50	2.50	
การไว้น	บาท			0.00	6.67	6.67	
การต่อด้ายเส้นยืน (สับด้าย)	บาท			0.00	3.33	3.33	
การทอผ้า	บาท			0.00	25.00	25.00	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			44.00	47.50	91.50	99.35
<u>ต้นทุนคงที่</u>							
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต							
โก่งกว้าง	บาท			0.00	0.0193	0.02	
ฝ้ายน	บาท			0.00	0.3475	0.35	
ที่สอดพันหวี	บาท			0.00	0.0270	0.03	
แปรงบัดเส้นยืน	บาท			0.00	0.0809	0.08	
กรรไกร	บาท			0.00	0.0809	0.08	
สายวัด	บาท			0.00	0.0363	0.04	
หลอดพีวีซี	บาท			0.00	0.0074	0.01	
ต้นทุนคงที่รวม	บาท			0.00	0.60	0.60	0.65
ต้นทุนการผลิตของสมาชิกรวม	บาท			44.00	48.10	92.10	100.00
(1) ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ							

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (ก๊กระตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนผันแปร							
1. วัตถุดิบหลัก	บาท			70.00	0.00	70.00	95.52
ต้นทุนในการรับซื้อผ้าจากสมาชิก	บาท	1.00	70.00	70.00	0.00	70.00	
2. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	บาท			0.54	0.00	0.54	0.74
ค่ารถในการจัดซื้อวัตถุดิบ	บาท			0.5405	0.00	0.54	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			70.54	0.00	70.54	96.25
ต้นทุนคงที่							
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต							
ก๊กระตุก	บาท			0.00	1.4770	1.48	
กระสวยก๊กระตุก	บาท			0.00	0.0788	0.08	
หลอดกระสวยก๊กระตุก	บาท			0.00	0.0109	0.01	
ฟืม (พื้นหวี) เบอร์ 48	บาท			0.00	0.1481	0.15	
เขาเหล็ก	บาท			0.00	0.1969	0.20	
ลูกล้อ	บาท			0.00	0.0620	0.06	
เชือกในล่อนเส้นใหญ่	บาท			0.00	0.0328	0.03	
เผียขอ (ที่ไว้นด้าย)	บาท			0.00	0.1022	0.10	
ม้าม้วนด้าย (ม้าก้อปี่)	บาท			0.00	0.0383	0.04	
โรงเรือนส่วนผลิต	บาท			0.00	0.5792	0.58	
ตู้เก็บวัตถุดิบ	บาท			0.00	0.0193	0.02	
ต้นทุนคงที่รวม	บาท			0.00	2.75	2.75	3.75
ต้นทุนการผลิตผันแปรต่อหน่วย	บาท			70.54	0.00	70.54	
ต้นทุนการผลิตคงที่ต่อหน่วย	บาท			0.00	2.75	2.75	
ต้นทุนการผลิตเงินสดต่อหน่วย	บาท			70.54	0.00	70.54	
ต้นทุนการผลิตไม่เป็นเงินสดต่อหน่วย	บาท			0.00	2.75	2.75	
ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ รวม	บาท			70.54	2.75	73.29	100.00

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (กีกะตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ราคาขาย				80.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร (บาท)				9.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตสด (บาท)				9.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท)				6.71			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปรต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				11.82			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				11.82			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				8.39			
(2) ต้นทุนการตลาด							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	บาท			0.75	0.00	0.75	
ถุงพลาสติกมีหูหิ้ว	บาท	1.00	0.25	0.2500	0.0000	0.2500	
ค่าออกร้าน	บาท			0.5019	0.0000	0.5019	
<u>ต้นทุนคงที่</u>	บาท			0.00	0.04	0.04	
ค่าเสื่อมตู้แสดงสินค้า	บาท			0.0000	0.0386	0.0386	
ต้นทุนการตลาดรวม	บาท			0.75	0.04	0.79	1.05
ต้นทุนการผลิตและการตลาด	บาท			71.29	2.78	74.08	98.259
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด	บาท			5.92			
(3) ต้นทุนการจัดการ							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	บาท			0.35	0.00	0.35	

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

รายการ	ผ้าทอลายสายฝน (กีกะตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ค่าน้ำประปา	บาท			0.1390	0.0000	0.1390	1.741
ค่าไฟฟ้า	บาท			0.2085	0.0000	0.2085	
ต้นทุนคงที่	บาท			0.00	0.97	0.97	
โรงเรียนที่ทำการกลุ่มฯ	บาท			0.0000	0.9653	0.9653	
ต้นทุนการจัดการรวม	บาท			0.35	0.97	1.31	
ต้นทุนทั้งหมดผันแปรต่อหน่วย	บาท			71.64	0.00	71.64	
ต้นทุนทั้งหมดคงที่ต่อหน่วย	บาท			0.00	3.75	3.75	
ต้นทุนทั้งหมดเงินสดต่อหน่วย	บาท			71.64	0.00	71.64	
ต้นทุนทั้งหมดไม่เป็นเงินสดต่อหน่วย	บาท			0.00	3.75	3.75	
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย	บาท			71.64	3.75	75.39	100.00
ราคาขาย	80.00						
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดผันแปร (บาท)	8.36						
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดเงินสด (บาท)	8.36						
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดรวม (บาท)	4.61						
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดผันแปรต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)	10.45						
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดเงินสดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)	10.45						
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดรวมต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)	5.76						

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ค.3 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าพื้นปักอักษร 1 ผืน

รายการ	ผ้าพื้นปักอักษร (กักระตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนการผลิตของสมาชิก							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>							
1. วัตถุดิบหลัก	บาท			48.33	0.00	48.33	44.36
ผ้าสำเร็จรูปเบอร์ 10/1 (เส้นยืน)	ไจ	2.00	15.00	30.00	0.00	30.00	
ด้ายไหมประดิษฐ์ (เส้นพุ่ง)	ไจ	1.67	11.00	18.33	0.00	18.33	
2. แรงงาน	บาท			0.00	60.00	60.00	55.07
การกรอด้วยเข้าหลอด PVC (เตรียมไว้วัน)	บาท			0.00	3.33	3.33	
การกรอด้วยเข้าหลอดกระสวย	บาท			0.00	6.67	6.67	
การขึ้นเครื่องกักระตุก	บาท			0.00	2.50	2.50	
การไว้วัน	บาท			0.00	6.67	6.67	
การต่อด้ายเส้นยืน (สับด้าย)	บาท			0.00	3.33	3.33	
การทอผ้า	บาท			0.00	37.50	37.50	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			48.33	60.00	108.33	99.43
<u>ต้นทุนคงที่</u>							
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต							
โก่งกว้าง	บาท			0.00	0.0193	0.02	
ฝ้าย	บาท			0.00	0.3475	0.35	
ที่สอดพื้นหัว	บาท			0.00	0.0270	0.03	
แปรงบัดเส้นยืน	บาท			0.00	0.0809	0.08	
กรรไกร	บาท			0.00	0.0809	0.08	
สายวัด	บาท			0.00	0.0545	0.05	
หลอดไฟวีซี	บาท			0.00	0.0074	0.01	
ต้นทุนคงที่รวม	บาท			0.00	0.62	0.62	0.57
ต้นทุนการผลิตของสมาชิกรวม	บาท			48.33	60.62	108.95	100.00
(1) ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ							

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

รายการ	ผ้าพื้นปักอักษร (กักระตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ต้นทุนผันแปร							
1. วัตถุดิบหลัก	บาท			105.00	0.00	105.00	96.25
ต้นทุนในการรับซื้อผ้าจากสมาชิก	บาท	1.00	105.00	105.00	0.00	105.00	
2. ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ	บาท			0.54	0.00	0.54	0.50
ค่ารถในการจัดซื้อวัตถุดิบ	บาท			0.5405	0.00	0.54	
ต้นทุนผันแปรรวม	บาท			105.54	0.00	105.54	96.75
ต้นทุนคงที่							
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิต							
กักระตุก	บาท			0.00	2.2155	2.22	
กระสวยกักระตุก	บาท			0.00	0.1182	0.12	
หลอดกระสวยกักระตุก	บาท			0.00	0.0164	0.02	
ฟีม (พื้นหวี) เบอร์ 48	บาท			0.00	0.0000	0.00	
เขาเหล็ก	บาท			0.00	0.2954	0.30	
ลูกล่อ	บาท			0.00	0.0930	0.09	
เชือกไนลอนเส้นใหญ่	บาท			0.00	0.0492	0.05	
เผียขอ (ที่โหวนด้าย)	บาท			0.00	0.1022	0.10	
ม้าม้วนด้าย (ม้าก้อปี่)	บาท			0.00	0.0574	0.06	
โรงเรือนส่วนผลิต	บาท			0.00	0.5792	0.58	
ตู้เก็บวัตถุดิบ	บาท			0.00	0.0193	0.02	
ต้นทุนคงที่รวม	บาท			0.00	3.55	3.55	3.25
ต้นทุนการผลิตผันแปรต่อหน่วย	บาท			105.54	0.00	105.54	
ต้นทุนการผลิตคงที่ต่อหน่วย	บาท			0.00	3.55	3.55	
ต้นทุนการผลิตเงินสดต่อหน่วย	บาท			105.54	0.00	105.54	
ต้นทุนการผลิตไม่เป็นเงินสดต่อหน่วย	บาท			0.00	3.55	3.55	
ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ รวม	บาท			105.54	3.55	109.09	100.00

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

รายการ	ฝ่ายปฏิบัติการ (กักระตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ราคาขาย				115.00			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปร (บาท)				9.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสด (บาท)				9.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท)				5.91			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตผันแปรต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				8.23			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตเงินสดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				8.23			
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)				5.14			
(2) ต้นทุนการตลาด							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	บาท			0.75	0.00	0.75	
ถุงพลาสติกมีหูหิ้ว	บาท	1.00	0.25	0.2500	0.0000	0.2500	
ค่าออกร้าน	บาท			0.5019	0.0000	0.5019	
<u>ต้นทุนคงที่</u>	บาท			0.00	0.04	0.04	
ค่าเสื่อมตู้แสดงสินค้า	บาท			0.0000	0.0386	0.0386	
ต้นทุนการตลาดรวม	บาท			0.75	0.04	0.79	0.71
ต้นทุนการผลิตและการตลาด	บาท			106.29	3.58	109.88	98.819
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด	บาท			5.12			
(3) ต้นทุนการจัดการ							
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	บาท			0.35	0.00	0.35	

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

รายการ	ฝ่ายปฏิบัติการ (กักระตุก)						
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท / หน่วย)	ต้นทุนจากการวิเคราะห์ (บาท)			
				เงินสด	ไม่ใช่ เงินสด	รวม	อัตราส่วน ต้นทุน ทั้งหมด (ร้อยละ)
ค่าน้ำประปา	บาท			0.1390	0.0000	0.1390	1.181
ค่าไฟฟ้า	บาท			0.2085	0.0000	0.2085	
ต้นทุนคงที่	บาท			0.00	0.97	0.97	
โรงเรียนที่ทำการกลุ่มฯ	บาท			0.0000	0.9653	0.9653	
ต้นทุนการจัดการรวม	บาท			0.35	0.97	1.31	
ต้นทุนทั้งหมดผันแปรต่อหน่วย	บาท			106.64	0.00	106.64	
ต้นทุนทั้งหมดคงที่ต่อหน่วย	บาท			0.00	4.55	4.55	
ต้นทุนทั้งหมดเงินสดต่อหน่วย	บาท			106.64	0.00	106.64	
ต้นทุนทั้งหมดไม่เป็นเงินสดต่อหน่วย	บาท			0.00	4.55	4.55	
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย	บาท			106.64	4.55	111.19	100.00
ราคาขาย	115.00						
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดผันแปร (บาท)	8.36						
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดเงินสด (บาท)	8.36						
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดรวม (บาท)	3.81						
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดผันแปรต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)	7.27						
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดเงินสดต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)	7.27						
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดรวมต่อราคาขายส่ง (ร้อยละ)	3.31						

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ	ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร	
หัวหน้าโครงการ	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หัวหน้าโครงการร่วม	อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิจัยส่วนกลาง	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. ดร. พิชิต ธานี	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. ดร. พัฒนา เจียรวิริยะพันธ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ลักขมี วรชัย	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ศรัณย์ อารยะรังสฤษฎ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ดร. ไพรัช กาญจนการุณ	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. กาญจนา โชคถาวร	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์วิมล อารยะรัตน์	คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	อาจารย์วีรศักดิ์ สมยานะ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
	อาจารย์นันทมน ธีระกุล	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ประทานทิพย์ กระมล	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	สุชุม พันธุ์รงค์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พุทธรพรรณ ชันตันธง	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พิมลพรรณ บุญยะเสนา	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยนักวิจัย	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กนกวรรณ มูลละ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	ทินรัตน์ พัทธพงศ์เจริญ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กฤษฎา แก่นมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	พีรพงษ์ ปราบริปู	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	รัตนา แก้วเสน	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร

	คัคนา กันตะพัฒนะ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
ผู้ช่วยบริหารโครงการ	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
เลขานุการโครงการ	นาริรัตน์ ทนดี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชนและนักวิจัยร่วม		
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชน	นักวิจัยร่วม	
เถลิงศก คงมั่น	กลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว	
ประหยัด มณีมูล	กลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย	
สุรพงษ์ กุสาวดี	กลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2	
สมเด็จ คันธะวงค์	กลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล	
ปรีชา ปวงคำ	กลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง	
นราวุฒิ นันตติอย	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้	
ธวัช ไสสม	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น	
ไกรสร บัญญัติศิลป์	กลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก	
สุนันท์ จันทรสว่าง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่	
อัญชนา ตีทขาว	กลุ่มโคมไฟและตุ้มขี้เหล็กล้านนา	
วนิดา ด้วงอิน	กลุ่มหัตถกรรมกระดาดสาบ้านต้นเปา	
ราพรรณ ศิริจันทน์	กลุ่มจักสานบ้านไชยสถาน	
ทรงพร เชื้อสุริยา	กลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า	
ประจวบ เชนันต์	กลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล	
ดิเรก ปิตสาร	กลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก	
สุภาพร เข้มทอง	กลุ่มข้าวแควงบาตำชุมชนหัวเดียด	
พิมลรัตน์ ตาคำ	กลุ่มทอผ้าปาเกอญอบ้านปาไร่เหนือ	
สิริพร สีลาภรณ์	กลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ	
กรุณา การินไชย	กลุ่มแปรรูปมะไฟบ้านกอก	
เฉลิมชัย ชมพูนภูมิกุล	กลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม	
สุนีย์ บัณฑิต	กลุ่มตีเหล็กบ้านป่าตาง	
สมพงษ์ สัตยสุนทร	กลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย	
อรชร จรัสแผ้ว	กลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง	
ณัฐนรี ยะราช	กลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม	
พรพจน์ พนาธิกุล	กิจการปลาส้มศรีทน	
กุลวดี เขียวแก้ว	กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย	
ไพบูลย์ ทองน้อย	กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย	
ไพฑูรย์ ศรีราชจันทร์	กลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า	
ธีรศักดิ์ ปันกิติ	กลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)	

วรวิทย์ ปันสุวรรณ
พิเชฐ บุญยะรัตน์
อำไพ บัวระดก
ประทีป อริยจารุกุล
สุเมธ ผสมทอง
แคทรียา สัตยสุนทร
พูนศรี สวิง
เปรมฤทัย ไกรวิจิตร
ศุภรณันท์ ศรีเจริญ
พิเชฐรัฐ อาจสามารถ
พีชมงคล สิงห์กุล
เดือน เมืองมูล
กัลยา ประพันธ์
ธนพร วิบูลย์อรรถ
เสาวนีย์ เกียรติศิริถาวร
วุฒิชัย ไชยกาญจน์
พจน์ คำวิชัยมงคล
สุเทพ วงศ์สุภา
เจลา ผดุงพงษ์
ประสิทธิ์ศรี สิงห์กำพล
นันทิญา สุสา
สุภาพ คำตัน
กัลปพฤกษ์ ผดุงพงษ์
ณัฐริกา สกุลศรีนำชัย
กอง สรพงษ์
บำเพ็ญ เมืองมูล
ลำดวน วงศ์ผืน
รัศมี สีดาเพ็ง
ฐิติรัตน์ ลิขโม่งค์
อุดมศักดิ์ สาครสินธุ์
วิภารัตน์ สิงห์แก้ว
วรวัฒน์ สินธพานนท์
สมชาย วงศ์เขียว
สุรวิ ชัยมงคล

กลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
กลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
กลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ที่ 12 บ้านเหล่าป่าฝาง
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ
กลุ่มหัตถกรรมผ้าคันมือบ้านธรรมเมือง
กิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ข้าวกลั่น)
กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรบ้านปางไฮ
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด
กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
กลุ่มตัดเย็บผ้าไหมเมืองปอน
กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
กลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง
กลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโม่บ้านทุ่งม่านเหนือ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
กลุ่มจักสานกลองข้าวหกเหลี่ยม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะคา
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรข้าวแต่น้ำแดงโม้จี้วัฒณ์
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)
กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจักรหัตถกรรม
กลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่นและดินหอมมะลิ
กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านต้นฝาง
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
กลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว
กลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
กลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
กลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่จ้องใต้

รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ

รายงานกรณีศึกษา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันใต้
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่
รายงานกรณีศึกษากลุ่มโคมไฟและตุ้มไชยล้านนา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมกระดาดสาบ้านต้นเปา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวแคบงาดำชุมชนหัวเตี้ยด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าปาเก๋อญอบ้านป่าไร่เหนือ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านนอก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
รายงานกรณีศึกษากลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
รายงานกรณีศึกษากิจการปลาส้มศรีทน
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ 12 บ้านเหล่าป่าฝาง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมผ้าดันมือบ้านธรรมเมือง

รายงานกรณีศึกษากิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยห้อม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านเลโคะ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานกล่องข้าวหกลเหลี่ยม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่

รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมพุดสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนธุรกิจ/แผนปรับปรุงโครงสร้าง

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
แผนธุรกิจกลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
แผนธุรกิจกลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อปู้
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันต้นดู่
แผนธุรกิจกลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาด้านนา
แผนธุรกิจกลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
แผนธุรกิจกลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
แผนธุรกิจกลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปมะไฟที่บ้านกอก
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
แผนธุรกิจกลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
แผนธุรกิจกิจการปลาส้มศรีทน

แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าไทยลื้อบ้านสันปูเลย
แผนธุรกิจกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย
แผนธุรกิจกลุ่มผ้าปักชาวเขาน่านปางค่า
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรทำนาบ้านต้าม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษบ้านลองลือบุญ
แผนธุรกิจกิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
แผนธุรกิจกลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำริด
แผนกลุ่มหัตถกรรมผ้าต้นมือบ้านธรรมเมือง
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
แผนธุรกิจกลุ่มตัดเย็บผ้าไหมเมืองปอน
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกะปวง
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานกล่องข้าวหกละเอียด
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย
แผนธุรกิจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ซิม)
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้าบ้านแม่ขนาด

แผนธุรกิจกลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล

แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวัง

แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมหมูสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มข้าวแควงดำชุมชนหัวเตี้ยด

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มทอดผ้าปาเก๋อญอบ้านป่าไร่เหนือ

**รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับ
วิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน**

รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์การพัฒनावิสาหกิจชุมชน

รายงานบทเรียนจากกระบวนการสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน